

Konsolideeritud majandusaasta aruanne Nortal AS

Aruandeaasta algus: 1. jaanuar 2017
Aruandeaasta lõpp: 31. detsember 2017

Registrikood: 10391131

Aadress: Lõõtsa 6c
11415 Tallinn
Eesti Vabariik

Telefon: +372 610 1990
E-post: info@nortal.com
Koduleht: www.nortal.com

Põhitegevus: 62011 Programmeerimine
47411 Arvutite, arvuti välisseadmete ja tarkvara jaemüük spetsialiseeritud kauplustes

Sisukord

Kontserni tegevusaruanne	3
Konsolideeritud koondkasumiaruanne	8
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	9
Konsolideeritud rahavoogude aruanne.....	10
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	11
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	12
1. Teave äriühingu kohta	12
2. Olulised arvestusmeetodid	12
3. Olulised raamatupidamisotsused, hinnangud ja eeldused	32
4. Kapitali juhtimine	35
5. Informatsioon kontserni kohta.....	36
6. Investeeringud sidusettevõtetele.....	38
7. Müügitulu.....	39
8. Muud tulud/kulud	40
9. Tulumaks.....	42
10. Kasum aktsia kohta	44
11. Materiaalne põhivara	45
12. Immateriaalne põhivara	46
13. Finantsvarad ja -kohustised.....	48
14. Nõuded, ettemaksed ja pooleliolevad projektid.....	53
15. Raha	54
16. Emiteeritud aktsiakapital ja reservid	55
17. Dividendide jaotamise ettepanekud ja nende väljamaksmine	56
18. Eraldised	56
19. Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud.....	57
20. Pensionid ja muud töösuhtejärgsete hüvitiste skeemid	58
21. Aktsiapõhised maksed.....	59
22. Võlad tarnijatele ja muud võlad.....	61
23. Tingimuslikud kohustused	62
24. Tehingud seotud osapooltega	63
25. Vastuvõetud, kuid mitte veel jõustunud standardid	66
26. Bilansipäevajärgsed sündmused	71
27. Emaettevõtte konsolideerimata kasumiaruanne	72
28. Emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruanne	73
29. Emaettevõtte konsolideerimata rahavoogude aruanne	74
30. Emaettevõtte konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne	75
Juhatuse allkirjad 2017. majandusaasta aruandele	77
Audiitori järeldusotsus	78
Kasumi jaotamise ettepanek	80
Müügitulu jaotus EMTAK-i järgi	81

Kontserni tegevusaruanne

2017. majandusaasta

2000. aastal asutatud Nortal AS on Eestis registreeritud ettevõtte ning järgmiste äriühingute emaettevõtte: Nortal Oy (Soome), Nortal UAB (Leedu), Nortal DOO (Serbia), Nortal LLC (Omaan), Nortal Solutions FZ-LLC (Araabia Ühendemiraadid), Nortal AB (Rootsi), Nortal LLC (USA), Medwedmedia Upside OÜ (Eesti) ja Webmedia OÜ (Eesti).

Lisaks ülalloeletatud tütarettevõtetele kuulub Nortal UAB-le ka 100% osalus likvideerimisel olevas äriühingus Nortal OOO (Venemaa).

Samuti on Nortal AS osanik Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ-s (Software Technologies and Applications Competence Centre – STACC).

Aastal 2017 toimusid kontserni struktuuris mitmed muudatused. 2017. aasta märtsis loodi uus tütarettevõtte Nortal LLC (USA), mille kaudu hakatakse teostama projekte USA-s. 2017. aasta aprillis loodi Dubais sidusettevõtte Nortal Solutions LLC, mille kaudu hakatakse teostama projekte Dubais ja GCC (Pärsia lahe koostöönõukogu) riikides. 2017. aasta oktoobris likvideeriti Nortal UAB tütarettevõtte UAB Euritecha (Leedu).

Aastaruanne sisaldab emaettevõtte Nortal AS ja eelmainitud tütarettevõtete konsolideeritud finantsaruandeid.

Peamised finantsnäitajad olid järgmised (tuhandetes eurodes):

	2017	2016
	000 €	000 €
Müügitulu	48 346	43 441
Tulude muutus, %	11%	-4%
EBITDA	5 311	5 203
EBITDA marginaal, % (EBITDA / müügitulu)	11%	12%
Töötajate arv perioodi lõpus	536	481

Kontserni töötajate arv on kasvanud - 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli kontsernis 536 töötajat (2016: 481). Kontserni keskmine töötajate arv oli 523 (2016: 500). Tööjõukulud kokku moodustasid 27 362 tuhat eurot (2016: 26 385 tuhat eurot). Juhatuse ja nõukogu liikmetele makstud tasud olid 966 tuhat eurot (2016: 945 tuhat eurot). Muid lisahüvesid ega tagatise juhatuse ja nõukogu liikmed ei saanud.

2017. aasta peamised saavutused kontserni kuuel koduturul olid järgmised:

- Laiendasime koostööd ühe USA suurima telekommunikatsiooniettevõttega, et täiustada nende e-kaubanduse lahendusi, mille vahendusel teenindatakse ligi 100 miljonit klienti.
- Käivitasime edukalt OmaVero esimesed teenused. OmaVero näol on tegemist Soome maksuameti iseteenindusportaaliga, mis on käimasolevatest Soome IT-projektidest üks suurimaid.
- Tegime algust projektidega Omaanis, et aidata seasel rahandusministeeriumil alustada käibemaksu kogumist ning tööjõuministeeriumil lihtsustada ning automatiseerida immigratsiooniprotseduure.
- Jätkasime koostööd üleilmsete metallitootmisettevõtetega Soomes ja Rootsis, et aidata tõsta nende tootmisprotsesside efektiivsust kaasaegsete planeerimislahenduste ja turunduse automatiseerimise abil.
- Laiendasime koostööd Eesti maksu- ja tolliametiga, et tulla 2020. aastal välja kasutajasõbraliku iseteeninduslahendusega, mis kinnistab organisatsiooni positsiooni maailma efektiivseima maksukogujana.
- Lõpetasime tähtaegselt suurprojekti Eesti Töötukassa poolt töövõimereformi edukaks käivitamiseks, mis peaks säästma lähiaastatel riigile ligi 200 miljonit eurot.
- Tõime turule uue toote DeepScan, mis võimaldab suurtel organisatsioonidel oma sadades infosüsteemides paiknevaid delikaatseid isikuandmeid nõuetekohaselt hallata ning automaatselt jälgida enda vastavust senisest rangematele isikuandmete kaitse seadustele.

2017. aasta peamised sündmused olid järgmised:

- Jätkasime jõupingutusi värbamisvõimekuse tõstmiseks ja organisatsiooni laienemise ettevalmistamiseks, kaasates meeskonda järgmise suurema kasvufaasi toetamiseks kogenud juhte ja talente.
- Tegime ettevalmistusi organisatsiooni ülesehituse muutmiseks veelgi enam kliendikeskseks, et pakkuda kõikidel Nortali koduturgudel klientidele kogu meie teenuste valikut (riigi rahanduse juhtimine ja maksundus, ärikeskkonna lihtsustamine, digitaalne tervishoid, müügi võimendamine, tarneahela planeerimine, varade tootluse juhtimine, Deepscan).
- Kasvatasime kasutajakogemuse ja kasutajaliidestega seotud teadmiste ja oskuste pagasit, et oleksime võimelised pakkuma oma klientidele ärivajadusi katvaid lahendusi koos tipptasemel kasutajakogemusega.
- Võitsime Soomes 4 *hackathon*i.
- Asutasime ettevõtte USA-s ja Araabia Ühendemiraatides.
- Võetud pangalaenu asemele emiteerisime 15 miljoni euro väärtuses võlakirju, mis on registreeritud Euroclear Finland väärtpaberite registris..

Kontserni peakontor asub Tallinnas (Eesti), ent suur osa igapäevasest äritegevusest toimub Tartus (Eesti), Helsingis, Oulus, Turus ja Uusikaupunkis (Soome), Stockholmis (Rootsi), Vilniuses ja Kaunases (Leedu), Belgradis (Serbia), Muscatis (Omaan), Dubais (Araabia Ühendemiraadid) ning Bellevues (USA).

Ühiskondlik panus

Ettevõtte sotsiaalne vastutus

Nortal usub hea valitsemistava edendamisesse e-riigi lahenduste abil, keskendudes inimarengut pärssivate takistuste kõrvaldamisele, varjatud tehingukulude vähendamisele, haldamise läbipaistvuse suurendamisele, jäätmete vähendamisele ning üldise menetlustõhususe tõstmisele.

Nortal pälvis nii 2015., 2016. kui ka 2017. aastal EcoVadise hõbemedali. See tähendab, et Nortal kuulub oma jätkusuutlikkuse ja ettevõtte sotsiaalse vastutuse tasemelt maailma ettevõtete seas esimese 30% hulka.

IKT-sektori arendamine

Õppimise, innovatsiooni, tarkvara arendamise ja IT-analüüsi edendamiseks teeb Nortal koostööd Tallinna ja Tartu ülikoolidega, kus Nortali vanemspetsialistid käivad regulaarselt koolitusi korraldamas.

Matemaatika ja teiste reaalarvutuste populariseerimiseks aitab Nortal korraldada keskkooliõpilaste seas võistlusi ning paneb välja ka auhinnad.

Nortal aitab Eesti IKT-sektori arengule kaasa, panustades nii tehnilise oskusteabe ja nõuannetega kui ka rahaliselt Eesti idufirmadesse koostöös Eesti Äriinglite Assotsiatsiooniga (EstBAN).

Nortal korraldab ka suve- ja talveülikooli ning praktikaprogramme IT-d ja tarkvaraarendust õppivatele tudengitele. Igal aastal on kandidaate üle 600, kelle hulgast valib Nortal välja parimad. Programm annab tudengitele suurepärase võimaluse saada IT valdkonnas praktiline kogemus. Instari uuringu kohaselt valisid IT-tudengid Nortali üheks Eesti atraktiivseimaks tööandjaks.

2017. aastal otsustas Nortal jõulukinkide tegemise asemel toetada UNICEF-i jõulukampaania kaudu Süüria abivajajaid. Eelnevatel aastatel on ettevõtte panustanud Eesti metsade jätkusuutlikkuse tagamisse, istutades puid ning toetades mitmeid heategevusprojekte: Eestis on toetatud Lastefondi, Soomes vabaühendust Pelastakaa Lapset – Rädda Barnen, Rootsis organisatsiooni Hungerprojektet, Leedus lasteküla SOS Vaikų Kaimai ja Serbias projekti „Život“.

Töötajate tervis

Nortal on loonud töötajate töötervishoiu veebilehe, kus on üleval ajakohane teave tervishoiu ja tööohutuse kohta. Kõik Nortali uued töötajad läbivad tööle asudes tervisekontrolli. Vastavalt kehtivatele seadustele peavad kõik töötajad käima tervisekontrollis vähemalt kord iga 2-3 aasta tagant.

Töö ja pereelu tasakaalustamine

2008., 2010. ja 2014. aastal valisid Bonnier Groupile kuuluv ajaleht Äripäev ning ajakiri Pere ja Kodu Nortali kõige pere- ja töötajasõbralikumaks ettevõtteks Eestis. Nortal korraldab oma töötajate pereliikmetele iga-aastaseid üritusi, nagu Nortal gala, laste jõulupeod ja suvepäevad.

Panus keskkonda

Iga päev pakub Nortal valitsustele, pankadele, kindlustusseltsidele ja telekommunikatsiooni ettevõtetele tarkvaralahendusi, mis vähendavad vajadust dokumente välja printida ning minimeerivad sellega seotud transporti. Nortali lahendused võimaldavad inimestel korraldada oma personaalseid tegevusi ja suhelda valitsusega läbi e-kanalite. Paberile printimise vajadus on tänu Nortali lahendustele märgatavalt vähenenud.

Nortal teadvustab endale, et tema igapäevased tegevused võivad mõjutada keskkonda nii otseselt kui kaudselt. Seetõttu on Nortal pööranud erilist tähelepanu oma ökoloogilise jalajälje vähendamisele. Ettevõtte on oma jäätmekäitlusprogramm, mille käigus püütakse taaskasutada kõike alates paberist ja papist, tooneritest ja tindikassettidest, purkidest, plast- ja klaaspudelitest ning lõpetades IT-seadmetega, nagu süle- ja lauaarvutid, printerid ja kuvarid. Samuti on Nortal teinud otsustava sammu energiatarbimise vähendamiseks: paigaldanud kontoritesse videokonverentside pidamise süsteemid, mis vähendavad vajadust reisida Nortali eri riikides asuvate kontorite vahet. Nortali eesmärk on kaitsta ja parandada keskkonda õige juhtimise ning võimaluse korral alati ka parimate tavade kasutusele võtmisega. Nortal töötab selles suunas, et integreerida äritegevust puudutavate otsuste langetamise protsessi ka keskkonda arvestavad kaalutlused ning rihub kõrget kvaliteeti igas oma äritegevuse aspektis, olles pühendunud oma äritegevuse keskkonnamõjude minimeerimisele.

Kontsern peab oma kohustuseks:

- tõsta pidevalt oma keskkonnavalast suutlikkust ja integreerida tunnustatud keskkonnajuhtimise parimaid tavasid oma äritegevusse
- teha oma tööd keskkonnasõbralikul viisil
- ennetada maa, õhu ja vee reostust
- minimeerida tarbimist, vähendades materjalide kasutamist ning suurendades nende taaskasutust ja ümbertöötlemist
- soodustada keskkonda puudutavate parimate tavade ja asjatundlikkuse jätkuvat edendamist, et tagada keskkonnasäästlikkusega seotud teadmised ja võimekus
- hinnata oma äritegevuse CO₂-jalajälje suurust ja rakendada meetmeid, et seda vähendada ning täita seatud eesmärgid ja siht
- tuvastada ja reguleerida keskkonnariske ja -ohte
- kaasata oma eesmärkide saavutamiseks tarbijaid, partnereid, kliente, tarnijaid ja alltöövõtjaid
- seada eesmärgid, et oleks võimalik järjepidevalt mõõta oma keskkonnategevuse tulemuslikkuse arengut
- täita vähemalt miinimum kõigist asjakohastest keskkonnanormatiividest ja teistest keskkonnanõuetest, millega ettevõtte suhestub

Majandustegevuse tulemused

Võrreldes 2016. aastaga kasvas Nortal AS-i konsolideeritud müügitulu 43 miljonilt eurolt 48 miljonile eurole. Müügitulu mõõduka tõusu põhjustasid peamiselt olemasolevate klientide tellimuste kasv Soomes, USA-s ja Eestis. Suurem osa müügitulust saadi tarkvaraarendusprojektidest ja nendega seotud nõustamisteenustest, peamiselt telekommunikatsiooni, tervishoiu, tööstuse, logistika, finants- ja avaliku sektori klientidelt. 2017. aastal kasvas Nortal AS-i EBITDA 5,2 miljonilt eurolt (2016) 5,3 miljoni euroni. Kasum peale maksustamist suurenes 4,3 miljonilt eurolt (2016) 5,1 miljoni euroni.

2018. majandusaasta

Ka 2018. aastal jätkab Nortal jõupingutusi, et aidata klientidel muuta olemasolevaid ärimudeleid ja -protsesse, kasvatada müügitulu ja efektiivsust ning muuta kasutajate elu lihtsamaks ja sujuvamaks.

Oma klientide tegevuse positiivse mõju maksimeerimiseks jätkab Nortal läbi strateegiliste muudatuste ja tehnoloogiaprojektide erilahenduste pakkumist järgmistes hoolikalt valitud ärivaldkondades:

- ärikeskkonna lihtsustamine (Ease of Doing Business)
- riigi rahanduse juhtimine ja maksundus
- digitaalne tervishoid
- tarneahela planeerimine ja varade tootluse juhtimine (Industry 4.0)
- müügi võimendamine (Revenue Science)
- DeepScan

Nortali juhtkonna peamine eesmärk 2018. aastal on heade majandustulemuste saavutamine, tuginedes eelnevatel aastatel tehtud investeeringutele ning investeerides jätkuvalt oma valdkonnateadmiste parandamisse ja klientidele teenustega loodava lisaväärtuse suurendamisesse. Nortaliil on tugev ning geograafiliselt ja tegevusvaldkondade vahel tasakaalustatud kliendiportfell ning 2018. aastal oodatakse paremaid tulemusi kõikides ärisegmentides.

Konsolideeritud koondkasumiaruanne

31. detsembril 2017 lõppenud aasta kohta

		2017	2016
	Lisa	000 €	000 €
Müügitulu	7	47 980	42 786
Muud äritulud	8.1	366	655
Äritulud kokku		48 346	43 441
Müüdud kaupade ja teenuste kulu	8.2	-7 734	-4 657
Muud tegevuskulud	8.3	-7 939	-7 196
Tööjõukulud	8.4	-27 362	-26 385
Tegevuskulud kokku		-43 035	-38 238
EBITDA		5 311	5 203
Põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus	8.5	-276	-105
Muud kulud	8.5	-1	-167
Ärikasum		5 034	4 931
Finantstulud	8.6	415	412
Finantskulud	8.6	-802	-247
Kasum enne maksustamist		4 647	5 096
Tulumaks	9.1	449	-835
Aruandeaasta puhaskasum		5 096	4 261
Muu koondkahjum		-459	-40
Aruandeaasta koondkasum kokku		4 637	4 221
- emaettevõtte omanike osa koondkasumist		4 657	4 225
- vähemusosanike osa koondkasumist		-20	-4
Kasum aktsia kohta	10		
- tavakasum, emaettevõtte lihtaktsionäride kasum perioodi kohta		1,58 €	1,44 €
- lahustatud kasum, emaettevõtte lihtaktsionäride kasum perioodi kohta		1,58 €	1,43 €

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

Seisuga 31. detsember 2017

		2017	2016
	Lisa	000 €	000 €
Materiaalne põhivara	11	140	136
Immateriaalne põhivara	12	47	19
Firmaväärtus	12	1 972	2 172
Pikaajalised finantsinvesteeringud	13.1	6 873	136
Edasilükkunud tulumaksuvara	9.2	774	391
Põhivara kokku		9 806	2 854
Nõuded, ettemaksed ja pooleliolevad projektid	14	17 630	13 384
Raha	15	7 678	7 987
Käibevara kokku		25 308	21 371
VARAD KOKKU		35 114	24 225
Vähemusosalus		13	35
Aktsiakapital	16	1 881	1 881
Ülekurs	16	2 696	2 696
Aktsiaoptsioonide reserv	16	172	335
Kohustuslik reservkapital	16	308	203
Valuutakursi muutuste reserv		-178	281
Jaotamata kasum		94	-20
Aruandeaasta puhaskasum		5 116	4 265
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		10 089	9 641
Omakapital kokku		10 102	9 676
Pikaajalised laenud	13.2	14 791	2 730
Pikaajalised eraldised	18	151	0
Tulevaste perioodide tulud ja kulud		0	21
Pikaajalised kohustised kokku		14 942	2 751
Lühiajalised laenud	13.2	34	133
Võlad, ettemaksed ja muud lühiajalised kohustised	22	3 944	3 368
Eraldised	18	910	326
Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud	19	5 182	7 971
Lühiajalised kohustised kokku		10 070	11 798
Kohustised kokku		25 012	14 549
OMAKAPITAL JA KOHUSTISED KOKKU		35 114	24 225

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

31. detsembril 2017 lõppenud aasta kohta

		2017	2016
	Lisa	000 €	000 €
Äritegevus			
Kasum enne maksustamist		4 647	5 096
Korrigeerimised maksueelse kasumi neto rahavooga vastavusse viimiseks:			
Kulum ja amortisatsioon	8.5	276	105
Makstud tulumaks		-327	-60
Finantstulud	8.6	-415	-412
Finantskulud	8.6	802	247
Käibekapitali korrigeerimised:			
Äritegevusega seotud varade muutus		-1 925	-1 750
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus		-2 051	2 078
Rahavood äritegevusest kokku		1 007	5 304
Materiaalse põhivara müük	11	7	12
Materiaalse põhivara soetamine	11	-70	-15
Immateriaalse põhivara soetamine	12	-29	-6
Laenude väljamaksed		-11 015	-2 192
Laekunud laenude tagasimaksed		10	15
Tütarettevõtte omandamine, ilma omandatud rahata	5	0	-116
Sidusettevõtete ja teiste finantsinvesteeringute müük		0	414
Rahavood investeerimistegevusest kokku		-11 097	-1 888
Laenude tagasimaksed		-4 214	-471
Saadud laenud		14 728	0
Kapitalirendi tagasimaksed		0	-12
Makstud intressid		-484	-88
Saadud sihtfinantseerimine		21	188
Makstud dividendid		-100	-2 395
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		9 951	-2 778
Rahavood kokku		-139	638
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		7 987	7 445
Raha ja raha ekvivalentide muutus		-139	638
Kahjum valuutakursi muutusest		-170	-96
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		7 678	7 987

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

31. detsembril 2017 lõppenud aasta kohta

Emaettevõtte omanike osa koondkasumist

	Aktia- kapital 000 €	Ülekurss 000 €	Aktia- optsoonide reserv 000 €	Kohustuslik reserv- kapital 000 €	Valuuta- kursi muutuste reserv 000 €	Jaota- mata kasum 000 €	Kokku 000 €	Vähemus- osalus 000 €	Oma- kapital kokku 000 €
Saldo seisuga 1. jaanuar 2016	1 880	1 954	293	106	321	2 477	7 031	32	7 063
Koondkasum kokku	0	0	0	0	-40	4 265	4 225	-4	4 221
Töötajate aktsiaoptsooni programm (lisa 21)	0	0	42	0	0	0	42	0	42
Tehingud vähemusosalusega	0	0	0	0	0	-6	-6	6	0
Eraldis kohustuslikku reservkapitali (lisa 16)	0	0	0	96	0	-96	0	0	0
Aktiakapitali suurendamine (lisa 16)	1	742	0	0	0	0	743	0	743
Dividendid (lisa 17)	0	0	0	0	0	-2 395	-2 395	0	-2 395
Ümardamise vahe	0	0	0	1	0	0	1	1	2
Saldo seisuga 31. detsember 2016	1 881	2 696	335	203	281	4 245	9 641	35	9 676
Koondkasum kokku	0	0	0	0	-460	5 116	4 656	-22	4 634
Töötajate aktsiaoptsooni programm (lisa 21)	0	0	37	0	0	0	37	0	37
Aegunud aktsiaoptsoonide reservi tühistamine (lisa 21)	0	0	-200	0	0	200	0	0	0
Eraldis kohustuslikku reservkapitali (lisa 16)	0	0	0	106	0	-106	0	0	0
Dividendid (lisa 17)	0	0	0	0	0	-4 245	-4 245	0	-4 245
Ümardamise vahe	0	0	0	-1	1	0	0	0	0
Saldo seisuga 31. detsember 2017	1 881	2 696	172	308	-178	5 210	10 089	13	10 102

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

1. Teave äriühingu kohta

Kontserni 31. detsembril 2017 lõppenud majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitamise aluseks on juhtkonna otsus kuupäevaga 7. märts 2018. Nortal AS on piiratud vastutusega äriühing, mis on asutatud Eestis, mille asukoht on Eestis ja mille aktsiad ei ole avalikult kaubeldavad. Registrijärgne asukoht on Lõõtsa 6c, 11415 Tallinn, Eesti Vabariik.

Kontserni põhitegevuseks on programmeerimine ja tarkvara müük.

2. Olulised arvestusmeetodid

2.1. Koostamise alused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) välja antud ja Euroopa Liidus kehtestatud rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS).

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud soetusmaksumuse põhimõttel. Aruanne on koostatud tuhandetes eurodes ja kõik arvud on ümardatud lähima tuhandeni, kui pole märgitud teisiti. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on esitatud võrdlusandmed eelmise perioodi kohta.

2.2. Konsolideerimise alused

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne hõlmab kontserni ja selle tütarettevõtete finantsaasta aruandeid seisuga 31. detsember 2017. Kontsern kontrollib investeerimisobjekti, kui ta on avatud või tal on õigused investeerimisobjektis osalemisest tulenevale muutuval kasumile ja ta saab mõjuvõimu kaudu, mis tal on investeerimisobjekti üle, seda kasumit mõjutada. Seega kontrollib kontsern investeerimisobjekti üksnes juhul, kui:

- tal on mõjuvõim investeerimisobjekti üle (st õigused, mis võimaldavad tal juhtida investeerimisobjekti olulisi tegevusi)
- ta on avatud või tal on õigused investeerimisobjektis osalemisest tulenevale muutuval kasumile

- ta saab kasutada oma mõjuvõimu investeerimisobjekti üle, et mõjutada oma kasumi suurust

Üldiselt eeldatakse, et häälteenamusega kaasneb kontroll. Selle eelduse paikapidavuse kinnitamiseks ja juhul, kui kontsernile ei kuulu investeerimisobjektis häälteenamus või muu sellega võrdsustatav õigus, peab kontsern hindama, kas ta kontrollib konkreetset investeerimisobjekti, võttes arvesse kõiki olulisi fakte ja asjaolusid, nagu näiteks:

- lepinguline kokkulepe investeerimisobjekti teiste osanikega
- muudest lepingulistest kokkulepetest tulenevad õigused
- kontserni hääleõigused ja potentsiaalsed hääleõigused

Kontsern hindab uuesti, kas ta kontrollib investeerimisobjekti, kui faktidest ja asjaoludest ilmneb, et üks või mitu kolmest kontrollielemendist on muutunud. Tütarettevõtte konsolideerimine algab kuupäevast, mil kontsern saavutab kontrolli, ja lõpeb siis, kui kontsern kaotab kontrolli tütarettevõtte üle. Kõiki tütarettevõtete poolt aasta jooksul omandatud või müüdud varasid, kohustisi, tulusid ja kulusid kajastatakse kontserni konsolideeritud majandusaasta aruandes alates kontrolli saavutamise kuupäevast kuni kuupäevani, mil kontsern kaotab kontrolli tütarettevõtte üle.

Kasum või kahjum ning muu koondkasumi iga komponent omistatakse emaettevõtte omanikele ja vähemusosalusele isegi juhul, kui selle tulemusel tekib vähemusosalusele negatiivne saldo. Vajadusel muudetakse tütarettevõtete aruandeid nii, et neis rakendatavad arvestuspõhimõtted oleks kontserni arvestuspõhimõtetega kooskõlas. Kõik kontsernisisised varad ja kohustised, omakapital, tulud, kulud ja rahavood, mis on seotud kontserni majandusüksuste vaheliste tehingutega, elimineeritakse konsolideerimisel täielikult.

Tütarettevõtte osaluse muudatust, millega ei kaasne kontrolli kadumine, kajastatakse omakapitalitehinguna.

Kui kontsern kaotab kontrolli tütarettevõtte üle, siis ta lõpetab tütarettevõtte varade (sh firmaväärtuse), kohustiste, vähemusosaluse ja omakapitali muude komponentide kajastamise ning kajastab kontrolli kaotamisega seotud kasumi või kahjumi kasumiaruandes. Allesjäänud investeering kajastatakse selle õiglasel väärtuses.

2.3. Oluliste arvestusmeetodite kokkuvõte

a) Äriühendused ja firmaväärtus

Äriühendusi kajastatakse ostumeetodil. Omandatud osaluse soetusmaksumus kajastatakse üleantud tasu omandamiskuupäeva seisuga mõõdetud õiglase väärtuse ja omandatavas äriühingus omatava vähemusosaluse kogusummana. Iga äriühenduse puhul otsustab kontsern, kas kajastada vähemusosalus omandatavas äriühingus selle õiglases väärtuses või vastavalt selle proportsionaalsele osale eristatavast netovarast. Soetusmaksumus kantakse kuludesse ja kajastatakse halduskulude all.

Äriühingu omandamisel hindab kontsern üleantud finantsvarade ja -kohustiste liigitamise ja määratlemise vastavust lepingutingimustele, majandusoludele ja muudele asjakohastele

asjaoludele omandamiskuupäeva seisuga. See hõlmab ka varjatud tuletisinstrumentide identifitseerimist lepingutest, mille omandatav äriühing on sõlminud.

Kui äriühendus on etapiviisiline, hinnatakse omandavale äriühingule eelnevalt kuulunud osaluse õiglane väärtus omandatavas äriühingus eelmise omandamiskuupäeva seisuga ümber uue omandamiskuupäeva õiglaseks väärtuseks. Ümberhindlusega tekkinud kulud või tulud kajastatakse kasumiaruandes.

Kui omandav äriühendus peab maksma tingimuslikku tasu, kajastatakse see õiglasel väärtusel omandamiskuupäeva seisuga. Tingimuslikku tasu, mis on liigitatud varaks või kohustiseks, mis on finantsinstrument ja kuulub IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine“ rakendusalas, mõõdetakse õiglasel väärtusel, kusjuures õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumiaruandes või muu koondkasumi muutusena. Tingimuslik tasu, mis IAS 39 rakendusalas ei kuulu, kajastatakse vastavalt asjakohasele IFRS-ile. Omakapitaliks liigitatud tingimuslikku tasu üle ei mõõdetata ning selle järgnevat arveldamist kajastatakse omakapitalis.

Firmaväärtust mõõdetakse algselt soetusmaksumuses, milleks on see osa ülekantud tasu ja vähemusosaluse, aga ka mis tahes eelnevalt omandatud osaluse summast, mis ületab omandatud netovara õiglast väärtust. Kui ülekantud tasu kogusumma on väiksem kui omandatud netovara õiglane väärtus, hindab kontsern uuesti, kas ta on teinud õigesti kindlaks kõik omandatud varad ja kohustised, ning vaatab üle protseduurid, mida kasutati omandamiskuupäeva seisuga kajastatavate summade mõõtmiseks. Kui ka ümberhindamisel leitakse, et ülekantud tasu kogusumma on väiksem kui omandatud netovara õiglane väärtus, kajastatakse kasumiaruandes.

Pärast esmast arvelevõtmist mõõdetakse firmaväärtust soetusmaksumuses, millest on arvatud maha väärtuse langusest tulenev akumulieeritud kahjum. Vara väärtuse languse kontrollimise eesmärgil jaotatakse äriühenduses omandatud firmaväärtus alates omandamise kuupäevast kontserni kõikidele raha teenivatele üksustele, mis saavad eeldatavasti ühendusest kasu, olenemata sellest, kas omandatu muud varad või kohustised on nende üksustele üle antud.

Kui firmaväärtus moodustab osa raha teenivast üksusest ja osa selle üksuse tegevusest võõrandatakse, lisatakse tegevuse võõrandamisest tuleneva kasumi või kahjumi arvutamisel võõrandatava tegevusega seotud firmaväärtus tegevuse bilansilisele maksumusele. Sellises olukorras määratakse võõrandatava tegevusvaldkonna firmaväärtuse suurus võõrandatava tegevusvaldkonna ja alles jäänud raha teeniva üksuse osa suhtelise väärtuse alusel.

b) Investeeringud sidusettevõtetesse

Sidusettevõte on ettevõte, mille üle omab kontsern olulist mõju. Oluline mõju on võime osaleda investeerimisobjekti finants- ja tegevuspoliitikat käsitlevate otsuste langetamisel, omamata kontrolli või ühist kontrolli selliste poliitikate üle. Kontserni investeeringud sidusettevõtetesse kajastatakse kapitaliosaluse meetodil.

Kapitaliosaluse meetodi puhul võetakse investeering sidusettevõttesse algselt arvele soetusmaksumuses. Investeeringu bilansilist maksumust korrigeeritakse nii, et see kajastaks sidusettevõtte netovarast kontsernile kuuluva osa suuruse muutust alates omandamiskuupäevast.

Sidusettevõttega seotud firmaväärtus lisatakse investeeringu bilansilisele maksumusele; seda ei amortiseerita ning selle väärtuse langust eraldi ei kontrollita.

Kasumiaruanne kajastab kontsernile kuuluvat osa sidusettevõtte tegevustulemist. Muutused investeerimisobjektide muus koondkasumis kajastatakse kontserni muu koondkasumi koosseisus. Lisaks, kui otse sidusettevõtte omakapitalis kajastatakse mingi muutus, kajastab kontsern ennast puudutava osa sellest muutusest vajadusel omakapitali muutuste aruandes. Kontserni ning tema sidusettevõtte vahel toimunud tehingutest tekkivad realiseerimata kasumid ja kahjumid elimineeritakse vastavalt kontserni osalusele sidusettevõttes.

Kontsernile arvestatud osa sidusettevõtte kasumist või kahjumist kajastatakse kasumiaruandes ärikasumist eraldi ning see näitab maksujärgset kasumit või kahjumit ja vähemusosalust sidusettevõtte tütaretevõtetes.

Sidusettevõtte finantsaruanded koostatakse kontserniga sama aruandeperioodi kohta. Vajadusel tehakse korrigeerimisi, et viia arvestusmeetodid kooskõlla kontserni arvestusmeetoditega.

Pärast kapitaliosaluse meetodi kasutamist otsustab kontsern, kas investeeringu puhul sidusettevõttesse on vaja kajastada täiendavat vara väärtuse langust. Igal aruandekuupäeval otsustab kontsern, kas leidub objektiivseid tõendeid selle kohta, et sidusettevõttesse tehtud investeeringu väärtus on langenud. Kui nii on juhtunud, lahutab kontsern väärtuse languse suuruse leidmiseks sidusettevõtte kaetavast väärtusest selle bilansilise väärtuse ning kajastab saadud vahe kasumiaruande real „Osa sidusettevõtte kasumist“.

Kui kontsern kaotab sidusettevõtte üle olulise mõju, hindab ja kajastab kontsern allesjäänud investeeringu suurust selle õiglasel väärtuses. Sidusettevõtte bilansilise väärtuse (olulise mõju kaotamise hetkel) ning allesjäänud investeeringute õiglase väärtuse ja võõrandamiskulude vahe kajastatakse kasumiaruandes.

c) Liigitamine lühi- ja pikaajaliseks

Kontsern kajastab oma finantsseisundi aruandes eraldi käibe- ja põhivara ning lühi- ja pikaajalisi kohustisi.

Vara liigitatakse käibevaraks siis, kui vara:

- loodetakse realiseerida või kavatsetakse müüa või tarbida oma tavapärase äritsükli jooksul
- hoitakse peamiselt kauplemise eesmärgil
- loodetakse realiseerida 12 kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu või
- on raha või rahaekvivalent, välja arvatud juhul, kui vara kasutamine vahetamiseks või kohustise katmiseks on piiratud vähemalt aruandeperioodile järgneva 12 kuu jooksul

Kõik ülejäänud varad loetakse põhivaraks.

Kohustis liigitatakse lühiajaliseks siis, kui:

- kohustis arveldatakse eeldatavasti oma tavapärase äritsükli jooksul
- kohustist hoitakse peamiselt kauplemise eesmärgil
- kohustis kuulub arveldamisele 12 kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu või

- kontsernil ei ole tingimusteta õigust lükata kohustise arveldamist edasi rohkem kui 12 kuud pärast aruandeperioodi lõppu

Kõik ülejäänud kohustised loeb kontsern pikaajaliseks.

Edasilükkunud tulumaksuvara ja -kohustised liigitatakse põhivaraks ja pikaajalisteks kohustisteks.

d) Õiglase väärtuse mõõtmine

Kontsern mõõdab teatud finantsinstrumentide, nagu tuletisinstrumentid, ja mittefinantsvarade, nagu kinnisvarainvesteeringud, õiglast väärtust igal bilansipäeval. Hetkel kontsernil sellised varad puuduvad. Lisas 13.3 on avalikustatud korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsinstrumentide õiglased väärtused.

Õiglase väärtus on hind, mida saadaks juhul, kui mõõtmiskuupäeval müüdaks vara või tasutaks kohustis tavapärase äritehingu käigus sõltumatute turuosaliste vahel. Õiglase väärtuse mõõtmine toimub eeldusel, et vara müügi või kohustise üleandmise tehing toimub kas

- vara või kohustise põhiturul või
- põhituru puudumisel vara või kohustise jaoks soodsaimal turul.

Kontsernil peab olema juurdepääs peamisele või soodsaimale turule.

Vara või kohustise õiglast väärtust hinnatakse eelduste põhjal, mida turuosalised vara või kohustise hinna määramisel kasutaksid, eeldades et turuosalised tegutsevad oma parimates majanduslikes huvides.

Mittefinantsvara õiglase väärtuse hindamisel võetakse arvesse turuosalise võimet luua majanduslikke hüvesid, kasutades vara parimal viisil või müües selle teisele turuosalisele, kes kasutaks vara parimal viisil.

Kontsern kasutab hindamistehnikaid, mis on asjaomases olukorras sobilikud ja mille puhul on olemas piisavalt andmeid õiglase väärtuse mõõtmiseks, kasutades maksimaalselt asjakohaseid jälgitavaid sisendeid ja minimaalselt mittejälgitavaid sisendeid.

Kõik varad ja kohustised, mis on hinnatud õiglasesse väärtusesse või mille õiglased väärtused on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud, on liigitatud vastavalt alltoodud õiglase väärtuse hierarhiale, mis põhineb madalaima taseme sisendil, mis on oluline õiglase väärtuse mõõtmisele tervikuna:

- Tase 1 — noteeritud (korrigeerimata) hinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustistele
- Tase 2 — hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse hindamise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid on otseselt või kaudselt jälgitavad
- Tase 3 — hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse hindamise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid ei ole jälgitavad

Kontsern hindab iga aruandeperioodi lõpul, kas varad ja kohustised, mis esinevad finantsaruannetes perioodide lõikes korduvalt, vajavad tasemete vahel ümberliigitamist (toetudes madalaimale sisendile, mis on oluline õiglase väärtuse hindamisele tervikuna).

Kontserni hindamiskomisjon kehtestab õiglase väärtuse mõõtmise põhimõtted ja korra nii korduvate (nt kinnisvarainvesteeringud, noteerimata müügivalmis finantsvarad) kui ühekordsete (nt jaotamiseks hoitavad lõpetatud tegevusvaldkonna varad) mõõtmiste jaoks. Hindamiskomisjon koosneb kontserni juhtkonnast.

Oluliste varade, nagu kinnisvara ja noteerimata müügivalmis finantsvarad, ning oluliste kohustiste, nagu tingimuslikud tasud, puhul võidakse rakendada välishindajaid. Välishindajate kaasamise vajaduse üle otsustab hindamiskomisjon igal aastal eraldi. Välishindajate valimisel võetakse arvesse nende turuteadmisi, mainet, sõltumatust ning kutsestandardite järgimist. Seda, milliseid hindamistehnikaid ja sisendeid konkreetse hindamise puhul kasutada, otsustab hindamiskomisjon, olles arutanud küsimust eelnevalt kontserni välishindajatega.

Igal aruandekuupäeval analüüsib hindamiskomisjon nende varade ja kohustiste väärtustes toimunud muutusi, mille korduv mõõtmine või hindamine on kontserni arvestuspõhimõtetes ette nähtud. Analüüsi käigus kontrollib hindamiskomisjon eelmise hindamise peamisi sisendeid, võrreldes hindamise arvutuskäigus kasutatud andmeid lepingute ja muude asjakohaste dokumentidega.

Et teha kindlaks, kas toimunud muutused on mõistlikud, võrdleb hindamiskomisjon lisaks ka kõiki konkreetse vara või kohustise õiglases väärtuses toimunud muutusi vastavate väliste allikatega.

Hindamiskomisjon ja kontserni välishindajad esitavad oma hindamistulemused ka kontserni sõltumatutele audiitoritele. Hindamistulemuste juures on kirjeldatud ka peamisi eeldusi, mis hindamisel aluseks võeti.

Õiglase väärtuse avalikustamise lihtsustamiseks on kontsern liigitanud varad ja kohustised vastavalt nende iseloomule, omadustele ja nendega kaasnevatele riskidele ning ülaltoodud õiglase väärtuse hierarhia tasemetele.

e) Tulu kajastamine

Müügitulu kajastatakse ulatuses, milles on tõenäoline, et kontsern saab sellest majanduslikku kasu ja müügitulu suurust saab usaldusväärselt mõõta, olenemata makse tegemise ajast. Müügitulu kajastatakse saadud või saada oleva tasu õiglases väärtuses, võttes arvesse lepingus määratud maksetingimusi ning jättes arvestamata maksud ja lõivud. Kui muutub tõenäoliseks, et lepingu kogukulud ületavad lepingu kogutulused, kajastatakse oodatav kahjum kohe kuluna vastavalt lepinguga seostatavatele kulutustele. Kontsern hindab kõiki oma lepingulisi suhteid teatud kriteeriumide järgi, et määrata kindlaks, kas ta on neis käsundiandja või -saaja. Kontsern leidis, et kõigis tulu saamise eesmärgil sõlmitud lepingulistes suhetes tegutseb ta käsundiandjana. Samuti peavad enne tulu kajastamist olema rahuldatud alltoodud kajastamiskriteeriumid.

Lühi- ja pikaajalised tarkvaraarenduslepingud

Tulu kokkulepetest, mis sisaldavad tarkvara suuremahulist arendamist, modifitseerimist või kohandamist, ning kokkulepetest, mille raames osutatavad teenused ei ole kättesaadavad kolmandatelt osapooltelt ja on seega tarkvara juures hädavajalikud, kajastatakse aja- ja materjalikulu põhjal või kasutades valmidusastme meetodit, mille puhul leitakse teenuse osutamisega seotud otsekulude suhe eelarvelistesse kogukuludesse, mis on vajalikud projekti

lõpetamiseks. Kui projekti valmidusastet või projekti kogutulust ja -kulusid ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, siis kajastatakse tulu ainult tekkinud lepingukulude ulatuses, mida suudetakse tõenäoliselt katta.

Tarkvaralitsentside kasutajatugi

Kasutajatoe eest saadav tasu kantakse kasumisse lineaarselt kogu tugi- või hooldusperioodi jooksul.

Konsulteerimine, koolitus, kolmandatelt osapooltelt ostetud litsentside edasimüük ja muud teenused

Tulu kokkulepetest, mis ei nõua suuremahulist tarkvara arendamist, modifitseerimist või kohandamist, ning tulu konsulteerimisest ja koolitustest kajastatakse juhul, kui täidetud on järgmised kriteeriumid:

- eksisteerivad veenvad tõendid, et kokkulepe on olemas
- üleandmine on toimunud (ja tulevikus ei ole vaja anda detaile, mis on vajalikud üleantud elemendi toimimiseks)
- tarnija tasu on fikseeritud või kindlakstehtav (kriteerium „kindlakstehtav“ sõltub sellest, kas tasu sõltub teguritest, nagu vastuvõtmine, tagastamine või pikendatud maksetingimused)
- tasu laekumine on tõenäoline

Intressi- ja dividenditulu

Intressitulu, litsentsitasud ja dividenditulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ning tulu suurus on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastamisel kasutatakse sisemise intressimäära meetodit, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellisel juhul kajastatakse intressitulu kassapõhiselt. Dividenditulu kajastatakse siis, kui on tekkinud seaduslik õigus nende saamiseks.

f) Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimist kajastatakse siis, kui on piisavalt kindel, et sihtfinantseerimine leiab aset ja kõik sellega seotud tingimused suudetakse täita. Kui sihtfinantseerimine on seotud kuluartikliga, kajastatakse see süstemaatiliselt kasumiaruandes tuluna nendel perioodidel, mil kajastatakse kuluna seotud kulusi, mille kompenseerimiseks on sihtfinantseerimine ette nähtud. Varade sihtfinantseerimise puhul kajastatakse tulu aruandeperioodi amortisatsioonikulu vähendusena amortiseeritava vara eeldatava kasuliku eluea jooksul.

g) Maksud

Tulumaks

Käesoleva perioodi tulumaksuvarasid ja -kohustisi mõõdetakse summas, mis peaks ootuste kohaselt maksuasutusele tasutama või maksuasutuselt laekuma. Summa väljaarvutamise aluseks võetakse maksumäärad ja -seadused, mis kehtivad või on sisuliselt jõustunud aruandekuupäeval riikides, kus kontsern tegutseb ja teenib maksustatavat tulu.

Tulumaksuseaduse kohaselt ei ole Eesti äriühingud kohustatud maksma tulumaksu mitte kasumilt, vaid makstavatelt dividendidelt. Eestis rakendatakse dividendidele 20% maksumäära. Makstavatelt dividendidelt tasumisele kuuluvat tulumaksu kajastatakse kasumiaruandes kuluna dividendide väljamaksmisest teatamise hetkel.

Välismaal registreeritud tütarettevõtted

Tulumaksuseaduste kohaselt kuulub äriühingu netokasum, mida korrigeeritakse kohalikes tulumaksuseadustes sätestatud ajutiste ja püsivate erinevuste võrra, tulumaksuga maksustamisele Leedus, Soomes, Rootsis, Serbias, Omaanis, Venemaal ja USA-s.

Välismaal registreeritud tütarettevõtetele kohaldatakse järgmisi tulumaksumäärasid:

- Leedu 15%
- Soome 20%
- Rootsi 22%
- Serbia 15%
- Omaan 15%
- Venemaa 20%
- USA 29,7%

Aruandeperioodi tulumaks, mis on seotud otse omakapitalis ja muus koondkasumis kajastatavate kirjetega, kajastatakse omakapitali ja muu koondkasumi all, mitte kasumiaruandes. Olukordades, kus tuleb tõlgendada kohaldatavaid maksuregulatsioone, hindab juhtkond perioodiliselt maksudeklaratsioonides võetavaid seisukohti ja moodustab vajadusel eraldised.

Edasilükkunud tulumaks

Edasilükkunud tulumaksu arvestatakse aruandekuupäeva seisuga kohustise meetodil kõikide ajutiste erinevuste alusel, mis tekivad varade või kohustiste maksustamisbaasi ja finantsaruandluse eesmärgil kasutatavate bilansiliste maksumuste vahel.

Edasilükkunud tulumaksukohustised kajastatakse kõikide maksustatavate ajutiste erinevuste korral, välja arvatud:

- juhul, kui edasilükkunud tulumaksukohustis tekib firmaväärtuse esmasest arvelevõtmisest või sellise vara või kohustise arvelevõtmisest tehingu puhul, mis ei ole äriühendus ja ei mõjuta tehingu toimumise ajal ei raamatupidamislikku kasumit ega ka maksustatavat kasumit või kahjumit;
- selliste maksustatavate ajutiste erinevuste korral, mis on seotud investeringutega tütar- ja sidusettevõtetesse ning osalemisega ühisettevõtmistes, kui ajutiste erinevuste tühistamise ajastust on võimalik kontrollida ning on tõenäoline, et ajutine erinevus lähemas tulevikus ei tühistu.

Edasilükkunud tulumaksuvaradena kajastatakse kõiki mahaarvamisele kuuluvaid ajutisi erinevusi ning kasutamata maksukrediidi ja -kahjumite edasikandmisi. Edasilükkunud tulumaksuvarasid kajastatakse ulatuses, mis vastab tulevikus tõenäoliselt teenitavale maksustatavale kasumile, mille suhtes saab kõnealuseid mahaarvamisele kuuluvaid ajutisi erinevusi ning edasi kantud kasutamata maksukrediiti ja -kahjumit kasutada, välja arvatud:

- juhul, kui edasilükkunud tulumaksuvara, mis on seotud mahaarvamisele kuuluvate ajutiste erinevustega, tekib sellise vara või kohustise arvelevõtmisest, mis ei ole äriühendus ja ei mõjuta tehingu toimumise ajal ei raamatupidamislikku kasumit ega maksustatavat kasumit või kahjumit;
- selliste mahaarvamisele kuuluvate ajutiste erinevuste korral, mis on seotud investeeringutega tütar- ja sidusettevõtetesse ning osalemisega ühisettevõtmistes (edasilükkunud tulumaksuvara kajastatakse üksnes sellises ulatuses, milles on tõenäoline, et ajutised erinevused lähemas tulevikus tühistuvad ja tekib maksustatav kasum, mille suhtes saab ajutisi erinevusi kasutada).

Edasilükkunud tulumaksuvara bilansiline jääkmaksumus vaadatakse üle igal aruandekuupäeval ning seda vähendatakse sellises ulatuses, mille puhul ei ole enam tõenäoline, et tekib piisavalt maksustatavat kasumit, mille suhtes oleks võimalik edasilükkunud tulumaksuvara või osa sellest kasutada. Kajastamata edasilükkunud tulumaksuvara hinnatakse igal aruandekuupäeval ümber ja kajastatakse sellises ulatuses, mille osas on tõenäoline, et tulevane maksustatav kasum võimaldab edasilükkunud tulumaksuvara katta.

Edasilükkunud tulumaksuvarasid ja -kohustisi mõõdetakse maksumäärade alusel, mis peaksid eeldatavasti kehtima aastal, millal vara realiseeritakse või kohustis arveldatakse, lähtudes maksumääradest (ja maksuseadustest), mis on aruandekuupäeva seisuga kehtivad või olulises osas vastuvõetud.

Edasilükkunud tulumaks, mis on seotud väljaspool kasumiaruannet kajastatud kirjetega, kajastatakse samuti väljaspool kasumiaruannet. Edasilükkunud tulumaksu kirjed kajastatakse seoses vastava tehinguga kas muus koondkasumis või otse omakapitalis.

Edasilükkunud tulumaksuvarad ja -kohustised saldeeritakse, kui eksisteerib juriidilist jõudu omav õigus saldeerida tasumisele kuuluvad tulumaksuvarad tasumisele kuuluvate tulumaksukohustistega ning edasilükkunud tulumaks on seotud ühe ja sama maksustatava maksukohustuslase ja maksuasutusega.

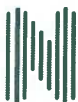
Maksusoodustused, mis saadi äriühenduse osana, ent mis ei vastanud sellel hetkel eraldi kajastamiseks vajalikele kriteeriumidele, kajastatakse aruandluses hiljem, kui faktid ja asjaolud muutuvad. Korrigeerimist käsitletakse kas firmaväärtuse langusena (eeldusel, et see ei ületa firmaväärtust), kui see tekkis hindamisperioodi jooksul, või kasumiaruandes.

h) Välisvaluutad

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on ühtlasi ka emaettevõtte arvestusvaluuta. Kontsern määrab kindlaks iga aruandekohustusliku üksuse arvestusvaluuta, mida kasutatakse üksuse finantsaruannete kirjendamiseks. Kontsern kasutab konsolideerimisel otsemeetodit ning välismaise äriüksuse realiseerimisel kasumisse või kahjumisse ümberliigitatud kasum või kahjum tuleneb just antud meetodi kasutamisest.

Tehingud ja saldod

Kontserni üksused võtavad kõik välisvaluutas tehtud tehingud arvele välisvaluuta ja arvestusvaluuta hetkekursiga kuupäeval, millal tehing tuleb arvele võtta.

Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustised arvestatakse aruandekuupäeval ümber aruandekuupäeval kehtivate arvestusvaluuta hetkekursside alusel.

Rahaliste kirjete arveldamisest või ümberarvestamisest tekkivad vahed kajastatakse kasumiaruandes, välja arvatud selliste rahaliste kirjete puhul, mis on määratletud kontserni välismaisesse äriüksusse tehtud netoinvesteeringu riskimaandamisinstrumendina. Neid kajastatakse kuni netoinvesteeringu võõrandamiseni muu koondkasumi all, seejärel liigitatakse kogu summa ümber kasumiaruandesse. Samuti kajastatakse muu koondkasumi all maksukulud ja -krediidid, mis tekivad nende rahaliste kirjetega seotud valuutakursi erinevustest.

Mitterahalised kirjed, mida kajastatakse soetusmaksumuse põhimõttel välisvaluutas, arvestatakse ümber esialgse tehingu toimumise kuupäeval kehtiva vahetuskursi alusel. Mitterahalised kirjed, mida kajastatakse välisvaluutas nende õiglasest väärtuses, arvestatakse ümber õiglase väärtuse hindamise kuupäeval kehtiva vahetuskursi alusel. Mitterahaliste õiglasest väärtuses mõõdetavate kirjete ümberarvestusest tulenevat kasumit või kahjumit kajastatakse samal viisil nagu kirje õiglase väärtuse muutumisest tekkinud kasumit või kahjumit (st kui kirje õiglase väärtuse muutumine kajastatakse muu koondkasumi all või kasumiaruandes, tuleb ka ümberarvestusest tekkiv vahe kajastada vastavalt kas muu koondkasumi all või kasumiaruandes).

Kontserni kuuluvad äriühingud

Konsolideerimisel arvestatakse välismaiste äriüksuste varad ja kohustised ümber eurodesse aruandekuupäeval kehtiva vahetuskursi alusel ja nende kasumiaruanded vastavate tehingute tegemise kuupäevadel kehtivate vahetuskursside alusel. Konsolideerimisega seotud ümberarvestamisel tekkivad vahetuskursi vahed kajastatakse muu koondkasumi all. Välismaise äriüksuse võõrandamisel kajastatakse selle üksusega seotud osa muust koondkasumist kasumiaruandes.

Välismaise äriüksuse omandamisel tekkinud firmaväärtust ning selle omandamisega seotud varade ja kohustiste jääkmaksumuste õiglase väärtuse korrigeerimisi käsitatakse välismaise äriüksuse varade ja kohustistena ning arvestatakse ümber aruandekuupäeval kehtiva hetkekursi alusel.

i) Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivara objekti maksumus kajastatakse varana üksnes juhul, kui:

- on tõenäoline, et objektiga seonduv tulevane majanduslik kasu laekub aruandekohustuslasele ja
- objekti hinda on võimalik usaldusväärselt hinnata ning
- selle soetusmaksumus (käibemaksuta) ületab 1500 eurot (2016: 1500 eurot).

Materiaalse põhivara objektid võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja soetamisega otseselt seotud kuludest. Ehitiste finantseerimisega seotud laenukasutuse kulutused (sealhulgas lepingutasude amortiseerimine ja intressid), mis tekivad enne ehitise valmimist, kapitaliseeritakse vara soetusmaksumuse osana.

Pärast algset arvelevõtmist kajastatakse materiaalsed põhivara selle soetusmaksumuses, millest on maha arvutatud akumulieeritud amortisatsioon ja väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Kui vara koosneb erineva kasuliku elueaga osadest, võetakse iga osa kontserni raamatupidamises eraldi arvele ning amortiseeritakse samuti eraldi.

Juba arvele võetud materiaalse põhivara objektiga seotud hilisemad kulutused (nt mõne osa väljavahetamine) lisatakse vara bilansilisele jääkmaksumusele juhul, kui on täidetud järgmised tingimused: (a) on tõenäoline, et varaga seonduv tulevane majanduslik kasu laekub kontsernile, ja (b) varaosa maksumust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Asendatud osad kantakse bilansist välja. Kõik muud kulud kajastatakse selle perioodi kuluna, millal need tekkisid.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale materiaalse põhivara objektile eraldi lähtuvalt selle eeldatavast kasulikust elueast. Materiaalse põhivara gruppidele on määratud järgmised aastased amortisatsioonimäärad:

- masinad ja seadmed 10–17%
- seadmed, arvutid ja arvutisüsteemid 33–50%
- autod 20%
- muud varad 25%

Amortisatsiooni arvestatakse seni, kuni vara lõppväärtus ei ületa selle bilansilist jääkmaksumust. Vara lõppväärtuse all mõeldakse ligikaudset summat, mille kontsern saaks käesoleval hetkel vara võõrandamise eest ja millest on lahutatud võõrandamise ligikaudne kulu, kui vara kasutusaastad ja seisund vastavad kasuliku eluea lõppemisele.

Materiaalse põhivara objektide amortisatsioonimeetodid, kasulik eluiga ja jääkväärtus vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpus ning kui tulemused erinevad varasematest hinnangutest, tuleb muutused kajastada raamatupidamisliku hinnanguna, st edasiulatuvalt.

Materiaalse põhivara objekt kantakse maha selle võõrandamisel või siis, kui selle kasutamisest või võõrandamisest pole tulevikus enam majanduslikku kasu oodata. Mis tahes kasum või kahjum, mis tekib vara maha kandmisest, kajastatakse kasumiaruandes vara maha kandmise perioodi muude äritulude või muude tegevuskulude all.

j) Rendilepingud

Rendilepingu olemust või rendilepingu sätete olemasolu hinnatakse lepingu olemuse põhjal sõlmimiskuupäeva seisuga ja selle järgi, kas lepingu täitmine sõltub kindlaks määratud vara või varade kasutamisest või kas leping annab õiguse kasutada mingit vara isegi juhul, kui see õigus pole lepingus otsesõnu sätestatud.

Kontsern kui rentnik

Kapitalirendid, mille puhul kõik renditud eseme omandiga seotud olulised riskid ja hüved lähevad kontsernile üle, kapitaliseeritakse rendi alguskuupäeval renditud vara õiglasest väärtusest või miinimumrendimaksete nüüdsväärtusest vastavalt sellele, kumb on väiksem. Rendimaksed jaotatakse finantskulude ja rendikohustise vähendamise vahel, et saavutada kohustiste jäägi ühtlane intressimäär. Finantskulud kajastatakse kasumiaruandes finantskulude all.

Renditud vara amortiseeritakse selle kasuliku eluea jooksul. Kui ei ole piisavat kindlust, et kontsern saab rendilepingu lõppemisel vara omanikuks, amortiseeritakse vara kas selle kasuliku eluea või rendilepingu pikkuse jooksul vastavalt sellele, kumb on lühem.

Kasutusrendimakseid kajastatakse kasumiaruandes tegevuskuludena lineaarselt rendiperioodi jooksul.

Kontsern kui rendileandja

Kasutusrendiks liigitatakse rendid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved jäävad kontsernile. Kasutusrendi sõlmimiseks peetud läbirääkimistega seonduvad esmased otsekulutused lisanduvad renditud vara bilansilisele jääkmaksumusele ja need kajastatakse kogu rendiperioodi jooksul rendituluga samadel alustel. Tingimuslikud renditasud kajastatakse nende teenimise perioodi tuluna.

k) Laenukasutuse kulutused

Juhul kui varade eeldatavaks kasutamiseks või müügiks ettevalmistamine nõuab märkimisväärselt aega, kapitaliseeritakse selliste varade soetamise, ehitamise või valmistamisega seotud laenukasutuse kulutused vara maksumuse osana. Kõik ülejäänud laenukasutuse kulutused kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti. Laenukasutuse kulutused koosnevad intressist ja aruandekohustuslase muudest kuludest, mis tekivad seoses finantsvahendite laenamisega.

l) Immateriaalne põhivara

Eraldi omandatud immateriaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses. Äriühendusega omandatud immateriaalse põhivara soetusmaksumus on selle õiglane väärtus omandamiskuupäeva seisuga. Pärast esmast arvelevõttu kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on arvatud maha akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tekkinud kahjum. Ettevõttesiseselt loodud immateriaalset vara (välja arvatud kapitaliseeritud arendustegevuse kulud) ei kapitaliseerita ning väljaminekud kajastatakse kasumiaruandes tekkepõhiselt kuluna.

Immateriaalne vara jaguneb piiratud ja piiramatult kasuliku elueaga varaks.

Piiratud kasuliku elueaga immateriaalne vara amortiseeritakse vara kasuliku eluea vältel ning selle väärtuse langust hinnatakse, kui esineb asjaolusid, mis viitavad väärtuse languse võimalikkusele. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse põhivara amortisatsiooniperiood ja -meetod vaadatakse üle vähemalt iga aruandeperioodi lõpus. Kui vara eeldatav kasulik eluiga erineb varasemast hinnangust või kui varast tuleneva majandusliku kasu eeldatav kasutamine on muutunud, muudetakse vastavalt vara amortisatsiooniperioodi või -meetodit ning neid muutusi käsitletakse raamatupidamislike hinnangute muutustena. Piiratud kasuliku elueaga immateriaalse vara amortisatsioonikulu kajastatakse kasumiaruandes immateriaalse vara funktsioonile vastavas kulukategoorias.

Piiramatult kasuliku elueaga immateriaalset vara ei amortiseerita, kuid selle väärtuse langust kontrollitakse üks kord aastas kas eraldi või raha teeniva üksuse tasandil. Kasuliku eluea

piiramatuks hindamise asjakohasust kontrollitakse üks kord aastas, et teha kindlaks, kas tegemist on endiselt piiramatu kasuliku elueaga varaga. Kui vara ei saa enam pidada piiramatu kasuliku elueaga varaks, liigitatakse see edasiulatuvalt ümber piiratud kasuliku elueaga varaks.

Immateriaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tulenevat kasumit või kahjumit mõõdetakse selle realiseerimise netotulu ja vara bilansilise jääkmaksumuse vahena ning kajastatakse kasumiaruandes vara kajastamise lõpetamisel.

Uurimis- ja arendustegevuse kulud

Uurimistegevusega seotud kulud kantakse kuludesse nende tekkimisel. Konkreetse projekti arendustegevusega seotud kulud kajastatakse immateriaalse varana juhul, kui kontsern suudab tõestada:

- immateriaalse vara valmimise tehnilist teostatavust, nii et seda on hiljem võimalik kasutada või müüa
- kavatsust vara valmis teha ja suutlikkust seda kasutada või müüa
- seda, kuidas vara toob tulevikus majanduslikku tulu
- vara valmimiseks vajalike ressursside kättesaadavust
- suutlikkust hinnata usaldusväärselt arendustegevuse kulusid
- suutlikkust loodud vara kasutada

Esmase kajastamise järel hinnatakse kapitaliseeritud arendustegevuse kulusid soetusmaksumuses, millest on arvatud maha kogunenud amortisatsioon ja väärtuse langusest tekkinud kahjum. Vara amortisatsiooni hakatakse kajastama hetkest, mil arendustegevus on lõpetatud ning vara on kasutamiseks valmis. Vara amortiseeritakse perioodi vältel, mil selle eeldatav tulevane kasu peaks realiseeruma. Amortisatsioon kajastatakse müüdud toodangu kulude all. Arendusperioodi jooksul kontrollitakse vara väärtuse langust kord aastas.

m) Finantsvarad

Esmane arvelevõtmine ja mõõtmine

Finantsvarad liigitatakse esmasel kajastamisel õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavateks finantsvaradeks, laenudeks ja nõueteks, lunastustähtajani hoitavateks investeringuteks, müügivalmis finantsvaradeks või efektiivsete riskimaandamisinstrumentidena määratletud tuletisinstrumentideks. Kõik finantsvarad võetakse esmaselt arvele nende õiglasel väärtuses, millele varade puhul, mis ei ole õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad, lisatakse nende soetamisega seotud tehingukulud. Soetusmaksumus hõlmab kõiki tehinguga otseselt seostatavaid tehingukulusid, sh käsundisaajatele ja nõustajatele makstud tasusid, tagastamisele mittekuuluvaid makse ning muid sarnaseid kulusid, mis on otseselt tehinguga seotud. Erandina kantakse nende tekkimisel kuludesse vaid tehingukulud, mis on otseselt seostatavad õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade soetamisega. Finantsvara oste ja müüke, mille tingimuste kohaselt antakse vara üle ajavahemiku jooksul, mis on kehtestatud kas õigusaktidega või kujunenud kokkuleppeliselt konkreetsel turul (st tavapärasel turutingimustel toimuvaid oste ja müüke), kajastatakse tehingupäeval – päeval, mil kontsern võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse.

Edasine kajastamine

Pärast esmast kajastamist mõõdetakse kõiki finantsvarasid õiglates väärtuses, v.a

- nõudeid, mis on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega mittetuletisinstrumentidest finantsvarad, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul, ning lunastustähtajani hoitavaid investeeringuid, mis on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksetega ja fikseeritud lunastustähtaegadega mittetuletisinstrumentidest finantsvarad, mida kontsern kavatseb ja suudab hoida kuni lunastustähtaja saabumiseni – mõlemaid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses;
- investeeringuid aktsiatesse ja muudesse omakapitaliinstrumentidesse, mille õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt mõõta (sh säärase varaga seotud tuletisinstrumendid) – kajastatakse soetusmaksumuses.

Õiglates väärtuses kajastatavad finantsvarad

Igal bilansipäeval hinnatakse õiglates väärtuses kajastatavad finantsvarad, st õiglates väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad ja müügivalmis finantsinvesteeringud, ümber nende õiglatesse väärtusesse ilma mahaarvamisteta võimalike tehingukulude ulatuses, mis võiksid finantsvara vöörandamisega kaasneda. Organiseeritud finantsturgudel (nt aktsiaturgudel) aktiivselt kaubeldavate investeeringute õiglase väärtuse määramiseks kasutatakse turul noteeritud pakkumishinda bilansipäeva lõpus (sulgemishinda), võttes aluseks Euroopa Keskpanga vahetuskursid. Aktiivsel turul noteerimata investeeringute õiglase väärtuse määramisel kasutatakse kogu kontsernile kättesaadavat teavet investeeringu väärtuse kohta.

Finantsvara õiglase väärtuse muutumisest tekkinud kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes finantstulude või -kulude all.

Õiglates väärtuses kajastatavate finantsvarade kajastamise lõpetamisest tekkinud kasum või kahjum, samuti sellistelt varadelt saadud intressid ja dividendid, kajastatakse kasumiaruandes finantstulude või -kulude all.

Nõuded ja lunastustähtajani hoitavad investeeringud

Nõudeid ja lunastustähtajani hoitavaid finantsvarasid kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses sisemise intressimäära meetodil. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse välja kogu finantsvarade perioodi kohta, võttes arvesse alla- või juurdehindlusi ning soetamisega otseselt seotud kulusid.

Kui leidub objektiivseid tõendeid, et korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvara väärtuse langusest on tekkinud kahjum, mõõdetakse kahjumit vara bilansilise jääkmaksumuse ja finantsvara algse sisemise intressimäära põhjal allahinnatud prognoositavate tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse vahelise erinevusena. Põhitegevusega seotud finantsvara väärtuse langusest tulenevat kahjumit kajastatakse kasumiaruandes tegevuskulude all (rida „Muud tegevuskulud“) ja investeerimistegevusega seotud finantsvarade väärtuse langusest tulenevat kahjumit finantskulude all.

Vara väärtuse langusest tulenev kahjum tehakse eraldi kindlaks finantsvarade puhul, mis on individuaalselt olulised.

Kui varem allahinnatud nõue rahuldatakse või ilmnevad muud asjaolud, mille kohaselt kahjumit enam pole, siis varem vara väärtuse langusest kajastatud kahjum tühistatakse. Allahindluse tühistamist kajastatakse kasumiaruandes algselt arvele võetud kulu vähendamisena.

Nõuete intressitulu kajastatakse finantstulude all.

Kajastamise lõpetamine

Üldjuhul lõpetatakse finantsvara (või selle osa või sarnaste finantsvarade rühma osa) kajastamine (st vara eemaldatakse kontserni konsolideeritud finantsseisundi aruandest), kui:

- kaotatakse õigus antud varast tulenevatele rahavoogudele või
- kontsern on võõrandanud oma õigused saada varast rahavooge või on võtnud läbi tagatisega kokkuleppe kohustuse tasuda saadud rahavood täies mahus olulise viivitusega kolmandale isikule ning on kas (a) võõrandanud kõik omandiõiguse riskid ja hüved või (b) ei ole kõiki riske ja hüvesid ei võõrandanud ega pole neid ka säilitanud, vaid on võõrandanud kontrolli vara üle.

n) Finantskohustised

Esmane arvelevõtmine ja mõõtmine

Finantskohustised liigitatakse võetud laenudeks ja muudeks finantskohustisteks. Kontsern otsustab finantskohustise liigitamise üle selle esmasel arvelevõtmisel. Kõik finantskohustised võetakse esmalt arvele nende õiglases väärtuses, millele võetud laenude puhul lisanduvad laenuga otseselt seotud tehingukulud. Kontserni finantskohustised sisaldavad võlgu tarnijatele ja muid kohustusi, arvelduskrediite ning võetud laene.

Edasine kajastamine

Finantskohustised kajastatakse vastavalt nende liigile järgmiselt:

- Laenud

Pärast arvelevõtmist kajastatakse intressi kandvaid laene korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Kasum ja kahjum kajastatakse kasumiaruandes kohustiste kajastamise lõpetamisel ning sisemise intressimääraga amortiseerimise kaudu.

Korrigeeritud soetusmaksumuse arvutamisel võetakse arvesse kõik soetamisega seotud alla- või juurdehindlused ning tasud ja kulud, mis on sisemise intressimääraga otseselt seotud. Sisemise intressimääraga amortisatsioon kajastatakse kasumiaruandes finantskulude all.

- Finantsgarantiilepingud

Kontserni poolt väljastatud finantsgarantiilepingud on lepingud, mis nõuavad makse tegemist, et korvata omanikule kahju, mis võib tekkida, kui võlgnik ei suuda õigel ajal vastavalt võlainstrumendi tingimustele makset tasuda. Finantsgarantiilepingud võetakse algselt arvele õiglases väärtuses kohustisena, mida on korrigeeritud garantii väljastamisega otseselt seotud tehingukuludega. Edaspidi kajastatakse kohustist vastavalt primale hinnangule kuludele, mis on vajalikud

eksisteeriva kohustuse arveldamiseks aruandekuupäeval, või soetusmaksumuses ilma akumulieeritud amortisatsioonita vastavalt sellele, kumb on kõrgem.

Kajastamise lõpetamine

Finantskohustise kajastamine lõpetatakse kohustise täitmisel, tühistamisel või aegumisel.

Kui kehtiv finantskohustus asendatakse sama laenuandja teise märkimisväärselt erinevate tingimustega kohustisega või kui olemasoleva kohustise tingimusi muudetakse oluliselt, loetakse sellist asendamist või muutmist esialgse kohustise kajastamise lõpetamiseks ja uue kohustise arvelevõtmiseks. Vastavate bilansiliste jääkmaksumuste vaheline erinevus kajastatakse kasumiaruandes.

o) Mittefinantsvarade väärtuse langus

Kontsern hindab igal aruandekuupäeval, kas on viiteid selle kohta, et vara väärtus võib olla langenud. Kui selliseid viiteid on või kui vara puhul nõutakse iga-aastast väärtuse languse kontrollimist, hindab kontsern vara kaetava väärtuse suurust. Vara kaetav väärtus on kas vara või raha teeniva üksuse õiglane väärtus, millest on lahutatud müügikulud, või kasutusväärtus (olenevalt sellest, kumb on suurem) ning see määratakse eraldi iga üksiku varaobjekti kohta, välja arvatud juhul, kui vara ei tekita rahavoogusid, mis on olulises osas sõltumatud teistest varadest või varade gruppidest. Kui vara või raha teeniva üksuse bilansiline jääkmaksumus ületab selle kaetavat väärtust, loetakse vara väärtus langenuks ja vara hinnatakse alla selle kaetava väärtuseni.

Kasutusväärtuse hindamisel diskonteeritakse hinnangulised tulevased rahavood nüüdisväärtuseni, kasutades maksueelset diskontomäära, mis peegeldab turu hetkehinnangut raha ajaväärtuse suhtes ja varaga seotud spetsiifilisi riske. Õiglase väärtuse ja müügikulude vahe suuruse hindamisel võetakse võimalusel arvesse hiljutisi turutehinguid. Kui selliseid tehinguid ei leita, kasutatakse sobivat hindamismudelit. Nende arvutuste õigsust aitavad kinnitada hindamiskordajad, avalikult kaubeldavate tütarettevõtete noteeritud aktsiahinnad või muud kättesaadavad õiglase väärtuse näitajad.

Kontsern kasutab väärtuse languse arvutamisel üksikasjalikke eelarvete ja prognooside arvutusi, mis koostatakse eraldi kontserni iga sellise raha teeniva üksuse kohta, mille all konkreetseid varaobjekte kajastatakse. Need eelarved ja prognoosid koostatakse üldjuhul viie aasta kohta. Pikemate perioodide puhul arvutatakse välja pikaajaline kasvumäär, mida kasutatakse enam kui viie aasta pärast prognoositavate rahavoogude hindamisel.

Jätkuvate tegevusvaldkondade väärtuse langust, sealhulgas varude väärtuse langust, kajastatakse kasumiaruande sellistes kulukategooriates, mis vastavad vähenenud väärtusega vara funktsioonile, välja arvatud sellise vara puhul, mis on varem ümber hinnatud ja mille puhul kajastati ümberhindlus muus koondkasumis. Sellisel juhul kajastatakse väärtuse langus varasema ümberhindluse ulatuses samuti muus koondkasumis.

Varade, välja arvatud firmaväärtuse, puhul hinnatakse igal aruandekuupäeval, kas on viiteid selle kohta, et varem kajastatud väärtuse langust enam ei ole või et väärtus on vahepeal tõusnud. Selliste märkide olemasolu korral hindab kontsern vara või raha teeniva üksuse kaetavat väärtust.

Varasematel perioodidel kajastatud väärtuse langusest tingitud kahjumi võib tühistada vaid siis, kui prognoosid, mida kasutatakse vara kaetava väärtuse kindlaksmääramiseks, on väärtuse langusest tingitud kahjumi viimase kajastamisega võrreldes muutunud. Tühistamine on piiratud sedavõrd, et vara bilansiline jääkmaksumus ei ületaks selle kaetavat väärtust ega sellist bilansilist jääkmaksumust, mis oleks määratud juhul (amortisatsiooni arvestamata), kui varasematel aastatel poleks vara väärtuse langust kajastatud. Tühistamine kajastatakse kasumiaruandes, välja arvatud juhul, kui vara kajastatakse ümberhinnatud summas – sellisel juhul käsitletakse tühistamist ümberhinnatud väärtuse suurenemisena.

Teatud varade väärtuse languse kontrollimisel tuleb arvestada nende eripäradega:

- Firmaväärtus

Firmaväärtuse langust kontrollitakse kord aastas (31. detsembri seisuga) ja kui sündmused või asjaolud näitavad, et firmaväärtuse bilansiline väärtus võib olla langenud.

Firmaväärtuse languse määramiseks hinnatakse iga sellise raha teeniva üksuse või nendest koosneva rühma kaetavat väärtust, millega firmaväärtus seondub. Kui raha teeniva üksuse kaetav väärtus on väiksem kui selle bilansiline jääkmaksumus, kajastatakse seda vara väärtuse langusest tingitud kahjumina. Firmaväärtuse langusest tingitud kahjumit ei saa hilisematel perioodidel tühistada.

p) Raha ja lühiajalised hoiused

Finantsseisundi aruandes kajastatakse raha ja lühiajaliste hoiuste all pangas ja kassas olevat raha ning vähem kui kolmekuulise tähtajaga lühiajalisi hoiuseid.

Konsolideeritud rahavoogude aruandes koosnevad raha ja raha ekvivalendid rahast ja eespool määratletud lühiajalistest hoiustest, välja arvatud arvelduskrediidid.

q) Omaaktsiad

Tagasiostetud omakapitaliinstrumendid (omaaaktsiad) kajastatakse nende soetusmaksumuses ja lahutatakse omakapitalist. Kontserni omakapitaliinstrumentide ostmist, müümist, väljaandmist ega tühistamist ei kajastata kasumiaruandes kasumi või kahjumina. Võimalik vahe bilansilise jääkmaksumuse ja uuesti emiteeritud omaaktsiate eest saadava tasu vahel kajastatakse ülekursina. Kontsernile üle antud omaaktsiatega seotud hääleõigus tühistatakse ja neile ei määrata dividende. Aruandeperioodil välja antud aktsiaoptsioonid realiseeritakse omaaktsiate arvelt.

r) Eraldised

Eraldisi kajastatakse juhul, kui kontsernil on minevikus aset leidnud sündmusest tulenev juriidiline või faktiline kohustus, on tõenäoline, et selle kohustuse täitmise tulemusena majanduslikku kasu sisaldavad ressursid vähenevad, ning kohustuse summat on võimalik usaldusväärselt hinnata. Eraldiste all kajastatakse nii teostamiskohustusi kui lepingutest potentsiaalselt tulenevaid kahjumeid. Kui kontsern eeldab, et eraldise või selle osa ulatuses saadakse hüvitist (näiteks kindlustuslepingu alusel), kajastatakse hüvitis eraldi varana, ent üksnes juhul, kui selle saamine

on sisuliselt kindel. Eraldisega seotud kulud kajastatakse kasumiaruandes ilma hüvitisi arvesse võtmata.

- Garantiieraldised

Garantiidega seotud kulude katteks moodustatud eraldised kajastatakse kas kliendile teenuse osutamisel või vastava tulu kajastamisel. Esmane arvelevõtmine toimub tuginedes varasematele kogemustele. Garantiidega seotud kulude eraldis vaadatakse üle kord aastas.

s) Pensionid ja muud töösuhtejärgsed hüvitised

Soome tütarettevõtte pensioniskeemi haldab väline pensionikindlustusettevõte. Pensioniskeemi alusel tehtavad sissemaksed kajastatakse kuludena selle perioodi kasumiaruandes, millega need sissemaksed on seotud. Pensioniskeemi haldavad kolmandad isikud ning ettevõttele ei teki selle alusel kahju hüvitamisega seoses mingeid kohustusi.

t) Omakapitaliga arveldatavad tehingud

Omakapitaliga arveldatavate tehingute maksumust hinnatakse esmalt nende õiglasest väärtusest võimaldamise kuupäeva seisuga, kasutades Black-Scholesi mudelil põhinevat optsoonihindamismudelit ja võttes arvesse aktsioptsioonide võimaldamise tingimusi. Täpsemad tingimused on toodud lisa 21. Sel viisil leitud õiglane väärtus kantakse vastava kohustise kajastamisega üleandmiskuupäevani jääva perioodi jooksul kuludesse. Kohustis hinnatakse ümber õiglasest väärtusesse igal aruandekuupäeval kuni arvelduskuupäevani (kaasa arvatud) ning muutused õiglasest väärtuses kajastatakse töötajate hüvitiste all kuludena (vt lisa 8.4).

u) Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Bilansipäevajärgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis mõjutavad oluliselt järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

2.4. Arvestuspõhimõtete ja esitusviisi muutused

Esitusviisi muutus

Kontsern muutis garantiikohustiste esitusviisi. Varem arvati hinnangulised garantiikulud tuludest maha ning kajastati tööde üleandmise perioodil bilansis pooleliolevate projektide tulu vähendamise või tulevaste perioodide tuluna ja garantiiperioodil tuluna.

Alates aastast 2017 kontsern garantiikohustist enam tuludest maha ei arva, vaid kannab hinnangulised garantiikulud töö üleandmise perioodi jooksul reservi, mille arvelt katab garantiiperioodil tekkinud kulud. 2017. aastal kanti reservi 732 tuhande euro väärtuses garantiikulusid.

2017. aasta 31. detsembri seisuga hindas kontsern oma garantiikohustise suurust ning kajastas lühiajalise garantiiservi summas 648 tuhat eurot ning pikaajalise garantiireservi summas 149 tuhat eurot.

Juhtkonna hinnangul annab selline esitusviisi muutmine parema ülevaate ettevõtte tööde üleandmise protsessist ning üleantud töödega seotud garantiikohustistest. Juhtkond otsustas 2016. aasta võrdlusandmeid mitte korrigeerida, kuna ei pidanud seda teostatavaks.

Esitusviisi muutusest on antud ülevaade alltoodud tabelis:

Seisuga 31. detsember 2017

	2017 000 €	2017 ¹ 000 €
Nõuded, ettemaksed ja pooleliolevad projektid	0	-281
Käibevara kokku	0	-281
VARAD KOKKU	0	-281
Pikaajalised eraldised	149	0
Pikaajalised kohustised kokku	149	0
Eraldised	648	0
Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud	0	516
Lühiajalised kohustised kokku	648	516
KOHUSTISED KOKKU	797	516

31. detsembril 2017 lõppenud aasta kohta

	2017 000 €	2017 ¹ 000 €
Müügitulu	732	0
Tulud kokku	732	0
Müüdud kaupade ja teenuste kulu	-732	0
Tegevuskulud kokku	-732	0
Aruandeaasta puhaskasum	0	0

¹ Enne esitusviisi muutust

Uute ja/või muudetud IFRS standardite ja IFRIC-i tõlgenduste rakendamine

Kontserni arvestuspõhimõtted on vastavuses eelmisel majandusaastal kasutatud põhimõtetega, välja arvatud alltoodud IFRS-ide muudatused, mida hakkas kontsern kohaldama alates 1. jaanuarist 2017.

IAS 12 muudatused: edasilükkunud tulumaksuvara kajastamine kasutamata maksukahjumitelt

Muudatuste eesmärgiks on täpsustada, kuidas kajastada edasilükkunud tulumaksuvara realiseerimata maksukahjumitelt, et adresseerida erinevusi IAS 12 rakendamisel. Erinevused kõnealuse standardi rakendamisel on tekkinud eelkõige seoses õiglase väärtuse vähenemisel ilmnevate mahaarvatavate ajutiste erinevustega, vara realiseerimisega üle selle bilansilise jääkmaksumuse, tõenäolise tulevase maksustatava kasumiga ning individuaalse või kollektiivse hindamise kasuks otsustamisega. Ükski neist muudatustest ei avaldanud mõju kontserni finantsaruannetele.

IAS 7 muudatused: avalikustamisalgatus

Muudatusega soovitakse tagada sellise informatsiooni avalikustamine, mis võimaldaks finantsaruannete kasutajatel hinnata finantseerimistegevusega seotud kohustiste rahalisi ja mitterahalisi muutusi. Muudatustes selgitatakse, et üks viis avalikustamisnõude täitmiseks on tuua finantsseisundi aruandes ära finantseerimistegevusega seotud kohustiste bilansiliste maksumuste muutuste võrdlev tabel, kus on kirjas muutused finantseerimistegevusega seotud rahavoogudes, tütarettevõtete või muude äriüksuste üle kontrolli saavutamise või selle kaotamisega seotud muutused, valuutakursside muutuste mõju, õiglase väärtuse muutused ja muud muutused. Kõnealused muudatused kontserni ei puudutanud.

IASB on välja andnud muudatuste kogumiku „Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2014–2016“. Järgmist muudatust pole EL veel heaks kiitnud. Muudatus ei avaldanud mõju ettevõtte finantsaruannetele.

- IFRS 12 „Muudes (majandus)üksustes olevate osaluste avalikustamine“. Muudatustega täpsustatakse, et IFRS 12 avalikustamisnõuded, v.a tütar-, ühis- ja sidusettevõtete kohta avalikustatav summaarne finantsinformatsioon, rakenduvad ka ettevõtte investeeringutele tütar-, ühis- ja sidusettevõtetesse, mis on klassifitseeritud müügiks hoitavaks varaks või lõpetatud tegevusvaldkonnaks kooskõlas IFRS 5-ga.

3. Olulised raamatupidamisotsused, hinnangud ja eeldused

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel peab juhtkond langetama aruandlusperioodi lõpul otsuseid, andma hinnanguid ja kasutama eeldusi, mis mõjutavad tulude, kulude, varade ja kohustiste aruandluses kajastatavat suurust ning tingimuslike kohustiste avalikustamist. Nende eelduste ja hinnangute ebakindlus võib tuua kaasa tagajärgi, mis nõuavad vara või kohustise bilansilise jääkväärtuse olulist muutmist hilisematel perioodidel.

Muu avalikustatav informatsioon, mis on seotud kontserni riskipositsioonide ja hinnangute ebakindlusega:

- kapitali juhtimine (lisa 4)
- finantsinstrumentide riskijuhtimine ja põhimõtted (lisa 13.4)
- tundlikkusanalüüsi puudutav informatsioon (lisa 13.4)

Hinnangud ja eeldused

Alljärgnevalt esitatakse teave peamiste tulevikku puudutavate eelduste ja muude peamiste hindamisega seotud ebakindluse allikate kohta bilansipäeva seisuga, millega kaasnev märkimisväärne risk võib järgmisel majandusaastal põhjustada varade ja kohustiste bilansilistes jääkväärtustes olulisi korrigeerimisi. Kontserni eeldused ja hinnangud põhinevad näitajatel, mis olid konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise hetkel saadaval. Olud ja tulevaste arengute kohta tehtud eeldused võivad siiski turumuudatuste ja kontsernist sõltumatute olukordade tõttu muutuda. Sellised muutused kajastatakse eeldustes siis, kui need on ilmnenu.

Mittefinantsvarade väärtuse langus

Väärtus loetakse langenuks, kui vara või raha teeniva üksuse bilansiline jääkmaksumus ületab kaetava väärtuse ehk õiglase väärtuse, millest on arvatud maha müügikulud, või kasutusväärtuse (olenevalt sellest, kumb on suurem). Müügikulude võrra vähendatud õiglane väärtus arvutatakse siduvate müügitehingute andmete põhjal sarnaste varade turuväärtusega tehingus või jälgitavate turuhindade alusel, millest on arvatud maha vara võõrandamisel lisanduvad vältimatud kulutused. Kasutusväärtuse arvutuse aluseks on diskonteeritud rahavoogude meetod. Rahavood tuletatakse järgmise kolme kuni viie aasta eelarvest ning need ei hõlma ümberkujundamisi, mille tegemist pole kontsern veel otsustanud, ega olulisi tulevase investeringuid, mis parandavad kontrollitava raha teeniva üksuse vara tulukust. Kaetav väärtus sõltub enim diskonteeritud rahavoo mudeli diskontomäärast ja tulevasest sissetulevast rahavoost ning ekstrapoleerimiseks kasutatavast kasvumäärast. Peamised eeldused, mille alusel hinnatakse erinevate raha teenivate üksuste kaetavat väärtust, on põhjalikumalt lahti seletatud lisa 12.

Aktsiapõhised maksed

Kontsern hindab töötajatega tehtavate omakapitaliga arveldatavate tehingute maksumust omakapitaliinstrumentide õiglase väärtuse alusel nende võimaldamise kuupäeva seisuga. Aktsiapõhiste maksetehingute õiglase väärtuse hindamiseks on vajalik otsustada, milline hindamismudel on kõige sobivam. See sõltub aktsiate võimaldamise tingimustest. Samuti tuleb õiglase väärtuse hindamiseks otsustada, millised on kõige sobivamad hindamismudeli sisendid, sh aktsiaoptsiooni oodatav eluiga, volatiilsus ja dividenditulu, ning teha nende sisendite kohta eeldusi. Aktsiapõhiste maksetehingute õiglase väärtuse hindamisel kasutatavaid eeldusi ja mudeleid käsitletakse lisas 21.

Maksud

Selles valdkonnas on palju ebakindlust seoses keeruliste maksuregulatsioonide tõlgendamise, maksuseaduste muutumise ning tulevase maksustatava tulu suuruse ja ajastusega. Rahvusvaheliste ärisuhete mitmekesisust ning kehtivate lepinguliste suhete pikaajalisust ja keerukust arvestades võivad erinevused tegelike ja eeldatud tulemuste vahel või eelduste muutmine tulevikus muuta vajalikuks juba kajastatud maksutulude ja -kulude hilisema korrigeerimise. Juhtkond leiab, et sellised ebakindlad asjaolud ei ole riikides, kus tegutsetakse, kohalike maksuametite auditite võimalike tagajärgedega seoses kindlasti välistatud. See eeldus põhineb paljudel teguritel, sh varasematel maksuaudititel ning maksustatava aruandekohustuslase ja vastava maksuameti maksuregulatsioonide erineval tõlgendamisel.

Kuna kontserni hinnangul on maksundusalaste kohtuvaidluste ja nende järgneva raha väljavoo võimalus väga väike, pole vastavat tingimuslikku kohustist kajastatud.

Edasilükkunud tulumaksuvarasid kajastatakse kogu kasutamata maksukahjumi puhul ulatuses, mille puhul on tõenäoline tulevase maksustava kasumi teke, millega saab kahjumi tasaarveldada. Kajastatavate edasilükkunud tulumaksuvarade suuruse määramine nõuab juhtkonnalt tulevase maksustatava kasumi tõenäolisel tekkimise ajal ja suurusel ning tulevastel maksustrateegiatel põhinevate otsuste langetamist.

Kontsernil on edasikantud maksukahjum, mis on tulevikus kasutatav ja mille juhtkond on hinnanud 683 tuhande euro suuruseks (2016: 2,1 miljonit eurot). Maksukahjum on seotud tütarettevõtetega, kes on teeninud kahjumi, maksukahjum ei ole aegunud ja seda ei ole võimalik saldeerida mujal kontsernis tekkiva maksustatava kasumiga. Tulevasteks aastateks prognoositud kasumid toetavad maksukahjumi osalist kajastamist edasilükkunud tulumaksuvarana. Edasilükkunud tulumaksuvara koosseisus kajastatakse ka kontserni emaettevõtte tuludelt välismaal kinnipeetud tulumaksu summas 611 tuhat eurot. Kontsern loodab saldeerida selle tulevikus dividendidelt makstava tulumaksuga.

Täpsem informatsioon maksude kohta on esitatud lisas 9.

Pensionihüvitised

Soome tütarettevõtte pensioniskeemi haldab väline pensionikindlustusettevõte. Pensioniskeemi alusel tehtavad sissemaksed kajastatakse kuludena selle perioodi kasumiaruandes, millega need sissemaksed on seotud. Pensioniskeemi haldavad kolmandad isikud ja ettevõttele ei teki selle

alusel kahju hüvitamisega seoses mingeid kohustusi. Juhtkond ei pea aktuaarseid ega muid hindamisi vajalikuks.

Detailsem informatsioon kasutatud eelduste kohta on toodud lisas 20.

Arendustegevuse kulud

Arendustegevuse kulud kapitaliseeritakse kooskõlas lisas 2.3 kirjeldatud arvestusmeetodiga. Kulude esmane kapitaliseerimine põhineb juhtkonna hinnangul selle kohta, kas projekti tehniline ja majanduslik teostatavus on kindel, mis antakse tavaliselt siis, kui toote arendusprojekt on jõudnud kehtestatud projektijuhtimismudeli järgi varem kindlaks määratud arenguetappi. Hiljem lahutatakse varade väärtusest selliste arendustegevuse kuludega seotud valitsuselt saadud sihtfinantseeringu summa. Kapitaliseeritavate varade summa hindamisel teeb juhtkond oletusi selle kohta, kui palju projekt eeldatavasti tulevikus raha sisse toob, milliseid diskontomäärasid kasutatakse ja millise perioodi jooksul hüvesid loodetakse saada. 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli kapitaliseeritud arendustegevuse kulude bilansiline jääkväärtus 42 tuhat eurot (2016: 11 tuhat eurot).

Eraldis tarkvaraarendusega seotud teostamiskohustuste katteks

Kooskõlas lisas 2.3 kirjeldatud arvestusmeetodiga moodustab kontsern eraldised lepingujärgsete teostamiskohustuste ja lisateenuste pakkumise kulude katteks. Kontserni poolt rakendatud eeldused põhinevad varasematel kuludel ja tulevaste projektikulude prognoosidel. 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli eraldise bilansiline jääkväärtus 195 tuhat eurot (2016: 326 tuhat eurot).

Eraldis tarkvaraarendusega seotud garantiikohustuste katteks

Kontsern moodustab eraldise tarkvaraarenduslepingutega eeldatavalt kaasnevate garantiikohustuste katteks. Oma hinnangutes toetub kontsern varasematele kogemustele. Kogutud garantiireservid vaadatakse üle kord aastas. 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli eraldise bilansiline jääkväärtus 797 tuhat eurot.

Eraldis võimalike sihtfinantseerimisega kaasnevate kulude katteks

Kontsern moodustab eraldise võimalike sihtfinantseerimisega kaasnevate kulude katteks, kui on tõenäoline, et kõiki sellega seotud tingimusi projektijärgsete näitajate osas ei suudeta täita. 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli EL-i koolitusprojektiga seotud sihtfinantseerimise katteks moodustatud eraldise bilansiline jääkväärtus 28 tuhat eurot.

Eraldis võimalike sidusettevõtetele tehtud investeeringutega kaasnevate kulude katteks

Nortali sidusettevõtte Dubais Nortal Solutions LLC sõltub täielikult Nortali-poolsest rahastusest. Kuna ettevõtte kandis kahju, moodustati selle katteks 39 tuhande euro suurune eraldis.

Pooleliolevatest projektidest saadaolevad tulud

Pika perioodi jooksul osutatavate eraldiseisvate teenuste tulu kajastamisel kasutatakse valmidusastme meetodit, eeldusel et teenuse osutamise tehingu lõpptulemust (nt tehinguga seotud tulu ja kulu) on võimalik usaldusväärselt hinnata ning tulu laekumine on tõenäoline. Projektide valmidusastme tõlgendamisega kaasneb ebaselgus. Osutatud teenuse valmidusastet

hindab juhatus oma parima äranägemise kohaselt, kontrollides bilansipäevaks valminud tööd ja selle vastuvõtmist kliendi poolt või võttes aluseks osutatud teenuse proportsionaalse osa teenuse kogumahust. Osutatud teenuse proportsionaalse osa arvutamisel koguteenusest võtab juhatus arvesse projekti kohta olemas olevat teavet käesoleva aruande koostamise seisuga, samuti varasemat kogemust sarnaste projektide teostamisel ja tulevikuväljavaatidest.

4. Kapitali juhtimine

Kapital koosneb omanike ja tütarettevõtete vähemusosanike käsutuses olevast omakapitalist. Kontserni eesmärgiks on omada tütarettevõtteid täielikult ning maksimeerida aktsionäride vara. Nortal LLC-s on väike vähemusosalus (3%), mis tuleneb kohalikest õigusaktidest.

Kontserni kapitali juhtimise esmane eesmärk on tagada, et kontsern säilitaks hea krediidiaringu ja kapitali suhtarvud, et toetada kontserni äritegevust ja maksimeerida aktsionäride vara.

Kontsern haldab ja korrigeerib oma kapitali struktuuri vastavalt majandusolude muutumisele. Kapitali struktuuri säilitamiseks või korrigeerimiseks võib kontsern muuta aktsionäridele tehtavaid dividendimakseid, tagastada aktsionäridele kapitali või emiteerida uusi aktsiaid.

2017. ja 2016. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastatel ei muudetud kapitali juhtimise eesmäärke, põhimõtteid ega protseduure.

Kontserni kapitali struktuuri jälgimiseks on võimalik kasutada võlgade ja omakapitali suhet, mille arvutamiseks jagatakse netovõlg kogukapitali ja netovõla summaga. Kontsern käsitleb netovõlana intressi kandvaid võlakirju ja laene, millest on arvatud maha raha ja raha ekvivalendid.

	2017	2016
	000 €	000 €
Intressi kandvad laenud (lisa 12.2)	14 825	2 863
Miinus: raha ja lühiajalised hoiused (lisa 15)	-7 678	-7 987
Netovõlg	7 147	-5 124
Kapital kokku	10 102	9 676
Kapital ja netovõlg	17 249	4 552
Võlgade ja omakapitali suhe	41%	-113%

2016. aasta 31. detsembri seisuga oli võlgade ja omakapitali suhe negatiivne, mis näitas selgelt, et ettevõttel on vaba raha ning ta on valmis investeringuteks. 2017. aastal kasutati emiteeritud 5-aastase tähtajaga võlakirju ja suuremat osa vabadest vahenditest olemasolevate laenukohustiste tagasimaksmiseks ning emaettevõttele ehk n-ö ülespoole suunatud laenu andmiseks. Selle tulemusel tõusis võlgade ja omakapitali suhe 41%-ni, mis näitab, et ettevõtte kapitali struktuur on hea ning ülemäärast raha, nagu 2016. aasta 31. detsembri seisuga, ettevõttel ei ole.

5. Informatsioon kontserni kohta

Informatsioon tütarettevõtete kohta

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes on kajastatud järgmiste ettevõtete finantstulemused:

Ettevõtte nimi	Riik	31. detsember	31. detsember
		2017	2016
Nortal AS	Eesti	100%	100%
Nortal Oy	Soome	100%	100%
Nortal UAB	Leedu	100%	100%
Euritecha UAB ¹	Leedu	0%	100%
Nortal OOO ²	Venemaa	100%	100%
Nortal DOO	Serbia	100%	100%
Medwedica Upside OÜ	Eesti	100%	100%
Webmedia OÜ	Eesti	100%	100%
Nortal LLC	Omaan	97%	97%
Nortal FZ-LLC	Araabia Ühendemiraadid	100%	100%
Nortal AB (endine Element AB) ³	Rootsi	100%	100%
Nortal LLC	USA	100%	0%
Element Solutions AB ³	Rootsi	0%	100%
Element Lead Management AB ³	Rootsi	0%	100%
Element Factory AB ³	Rootsi	0%	100%
Celement AB ³	Rootsi	0%	100%
Element Intelligence AB ³	Rootsi	0%	100%
Element Lead Management Oy ⁴	Soome	0%	100%

¹ 27. oktoobril 2017 likvideeriti Nortal UAB Leedu tütarettevõtte Euritecha UAB.

² 29. detsembril 2016 langetas Nortal UAB juhtkond otsuse likvideerida Nortal UAB Venemaal asuv tütarettevõtte Nortal OOO. Protsess on veel pooleli.

³ 14. veebruaril 2017 liideti kõik Element AB Rootsis asuvad tütarettevõtted (st Element Solutions AB, Element Lead Management AB, Element Factory AB, Celement AB, Element Intelligence AB) nende emaettevõttega Element AB ning ühendava majandusüksuse nimi muudeti. Uueks nimeks sai Nortal AB.

⁴ 1. juunil 2017 liideti Nortal AB Soomes asuv tütarettevõtte Element Lead Management Oy Nortal AS-i Soome tütarettevõttega Nortal Oy.

Valdusettevõtte

Nortal AS-i emaettevõtte on Eestis registreeritud ettevõtte Nortal Group AS. Nortal Group AS-i valdusettevõtte on samuti Eestis registreeritud ettevõtte Nortal Group Holding AS.

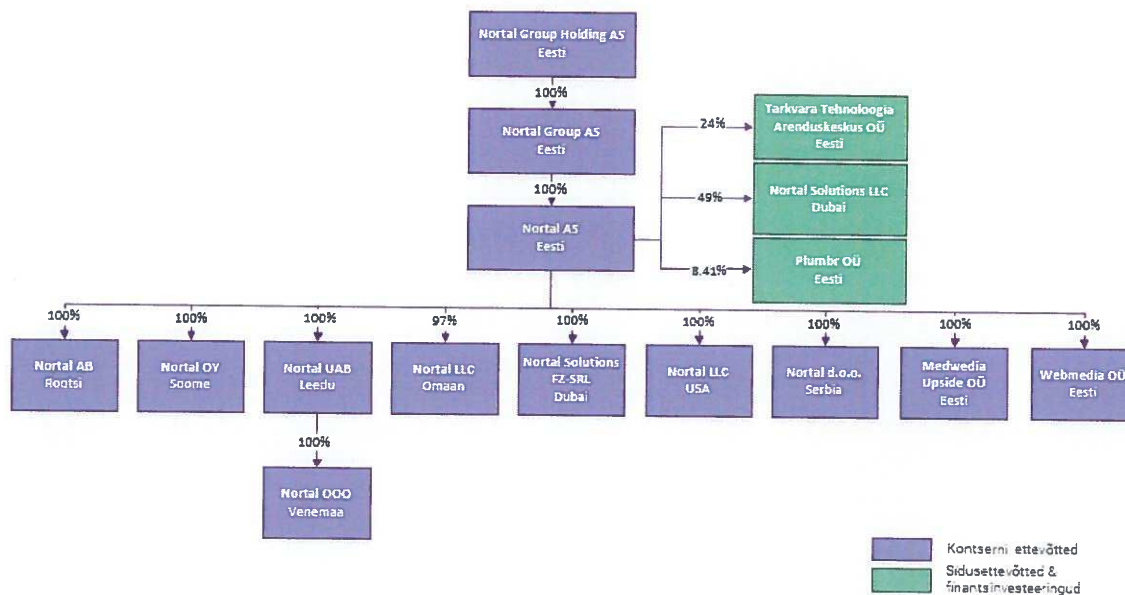
Sidusettevõtted

Kontsern omab 24% osalust Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ-s (STACC) (2016: 24%) ja 49% osalust Nortal Solutions LLC-s (2016: 0%).

Kontserni struktuur

Järgneval joonisel on toodud kontserni struktuur 2017. aasta 31. detsembri seisuga.

Seotud osapooli käsitleva teabe avalikustamise kohta leiab rohkem informatsiooni lisast 24.

6. Investeeringud sidusettevõtetesse

Kontserni osalus sidusettevõtetes 31. detsembri seisuga:

Sidusettevõtte nimi	Asutamise riik	Osalus (%)		Kontserni osa omakapitalis		Investeeringu bilansiline jääkväärtus	
		2017	2016	2017 000 €	2016 000 €	2017 000 €	2016 000 €
STACC	Eesti	24%	24%	57	27	57	27
Nortal Solutions LLC	Araabia Ühendemiraadid	49%	0%	0	0	0	0

2017. ja 2016. aasta jooksul on toimunud investeeringutes sidusettevõtetesse järgmised muutused:

	2017 000 €	2016 000 €
Bilansiline väärtus perioodi alguses	27	10
Soetused	12	0
Kapitaliosaluse meetodil arvestatud kasum	18	17
Bilansiline väärtus perioodi lõpus	57	27

2009. aastal asutas Nortal AS (endise nimega AS Webmedia) riiklikult rahastatava tehnoloogia arenduskeskuste programmi raames konsortsiumis juhtivate Eesti IT-ettevõtete, ülikoolide ja äripartneritega Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ (STACC — Software Technologies and Applications Competence Centre). 2017. aasta lõpetas STACC 123 tuhande eurose kasumiga ning see suurendas investeeringu bilansilist jääkmaksumust 30 tuhande euro võrra. 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli investeeringu bilansiline jääkmaksumus 57 tuhat eurot (2016: 27 tuhat eurot). Täiendav informatsioon on toodud lisas 13.1. Järgnevas tabelis on esitatud STACC-i peamised finantsnäitajad:

Sidusettevõtte nimi	STACC 2017 000 €	STACC 2016 000 €
Käibevara	434	458
Lühiajalised kohustised	-198	-345
Omakapital	236	113
Kontserni osalus	24%	24%
Kontserni osa omakapitalis	57	27
Müügitulu	1 466	1 055
Aruandeaasta kasum (jätkuvad tegevusvaldkonnad)	123	71
Kontserni osa aruandeaasta kasumist	30	17
Investeeringu bilansiline jääkväärtus 31. detsembri seisuga	57	27

2017. aasta aprillikuus loodi Dubais sidusettevõtte Nortal Solutions LLC, mille kaudu hakatakse teostama projekte Dubais ja GCC (Pärsia lahe koostöönõukogu) riikides. Nortalile kuulub ettevõttes 49% osalus. 2017. aastal jäi Nortal Solutions LLC 43 tuhande euroga kahjumisse ning see vähendas investeeringu bilansilist jääkmaksumust alginvesteeringu ehk 12 tuhande euro võrra. 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli investeeringu bilansiline jääkmaksumus 0 eurot. Täiendav informatsioon on toodud lisades 13.1, 18 ja 24. Järgnevas tabelis on esitatud Nortal Solutions LLC peamised finantsnäitajad:

Sidusettevõtte nimi	Nortal Solutions LLC	
	2017	000 €
Käibevara		32
Lühiajalised kohustised		-52
Omakapital		-20
Kontserni osalus		49%
Kontserni osa omakapitalis		-10
Aruandeaasta kahjum (jätkuvad tegevusvaldkonnad)		-43
Kontserni osa aruandeaasta kahjumist		-21
Investeeringu bilansiline jääkväärtus 31. detsembri seisuga		0

7. Müügitulu

Kontserni müügitulu geograafiliste piirkondade ja tegevusalade kaupa:

	2017	2016
	000 €	000 €
Geograafilised piirkonnad		
Eesti	16 063	13 291
Muud riigid	31 917	29 495
Kokku	47 980	42 786
Tegevusalad		
Programmeerimine	46 068	41 507
Tarkvara müük	1 081	729
Riistvara müük	831	550
Kokku	47 980	42 786

8. Muud tulud/kulud

8.1. Muud äritulud

	2017	2016
	000 €	000 €
Kasum, mis tuleneb valuutakursi muudatustest, mis on seotud nõuetega ostjate vastu ja kohustistega tarnijate ees	150	219
Tulu klientide poolt tasutud sisseostetud teenuste eest	90	98
Renditulu	27	21
Sihtfinantseerimine ¹	18	26
Tulu materiaalse põhivara müügist	11	14
Tulu äriüksuse müügist	0	104
Kinnipeetav maks	0	55
Hüvitised pensionikindlustusettevõttelt	-9	35
Muud	79	83
Kokku	366	655

¹ Aastal 2017 sai kontsern EAS-ilt toetust Eesti tervishoiu- ja tootmisklastri arendamiseks. Kokku kajastati antud sihtfinantseerimisest saadud tulu 2017. aastal 9 tuhat eurot (2016: 26 tuhat eurot). Samuti sai kontsern sihtfinantseerimise Leedu valitsuselt koolituskulude katteks summas 9 tuhat eurot (2016: 0 eurot).

8.2. Müüdnud kaupade ja teenuste kulu

	2017	2016
	000 €	000 €
Projektihalduskulud (sh tarkvaraarendus)	-6 394	-4 216
Garantiieraldised	-732	0
Litsentsitasud (maksed tarnijatele)	-608	-441
Kokku	-7 734	-4 657

8.3. Muud tegevuskulud

	2017	2016
	000 €	000 €
Bürookulud	-2 180	-2 007
Lähetuskulud	-1 647	-1 267
IT-seadmete ja tarkvara rent	-1 076	-941
Konsultatsioonid ja audit	-541	-514
Sidekulud	-416	-339
Sõiduautode ja transpordi kulu	-334	-401
Koolituskulud	-255	-286
Kahjum tehingutega seotud valuutakursi muudatustest	-222	-62
Muud kulud	-1 268	-1 379
Kokku	-7 939	-7 196

8.4. Tööjõukulud

	2017	2016
	000 €	000 €
Töötasud	-21 853	-20 843
Sotsiaalkindlustusmaksed	-3 315	-3 850
Pensionikulud (lisa 20)	-2 157	-1 650
Aktuaariootsioonid (lisa 21)	-37	-42
Kokku	-27 362	-26 385

8.5. Amortisatsioon ja muud kulud

	2017	2016
	000 €	000 €
Immateriaalse põhivara väärtuse langus ¹	-200	0
Materiaalse põhivara amortisatsioon	-58	-69
Immateriaalse põhivara amortisatsioon	-15	-36
Materiaalse põhivara mahakandmine	-3	0
Muud kulud	-1	-167
Kokku	-277	-272

¹ Nortal AB-sse tehtud investeeringuga seotud firmaväärtuse langus

8.6. Finantstulud ja -kulud

	2017	2016
	000 €	000 €
Intressitulu	370	39
Tulu sidusettevõtetest	30	17
Kasum valuutakursi muutustest	15	26
Tulu muude finantsinvesteeringute müügist	0	330
Finantstulu kokku	415	412

	2017	2016
	000 €	000 €
Intressikulu	-526	-91
Kahjum valuutakursi muutustest	-187	-122
Kulu sidusettevõtetest	-12	0
Muu finantskulu	-77	-34
Finantskulu kokku	-802	-247

8.7. Uurimis- ja arendustegevuse kulud

Aruandeaasta jooksul on uurimis- ja arendustegevuse kulusid tehtud kokku summas 855 tuhat eurot (2016: 1 100 tuhat eurot). Need on seotud peamiselt uute valdkondade arendamisega (palgakulu, töötajatega seotud otsesed kulutused ja osa üldkuludest).

9. Tulumaks

9.1. Tulumaks

2017. ja 2016. aasta 31. detsembril lõppenud aastatel koosnes tulumaksukulu peamiselt järgmistest komponentidest:

Konsolideeritud kasumiaruanne

	2017	2016
	000 €	000 €
Aruandeperioodi tulumaksukulu	-397	-876
Edasilükkunud tulumaks	341	41
Välismaal teenitud tulult kinnipeetud tulumaks	505	0
Kasumiaruandes kajastatav tulumaksukulu	449	-835

Ettevõtte tulumaks riigiti

	2017	2016
	000 €	000 €
Soomes maksustatav kasum	2 548	3 871
Maksumäär 20%	-510	-774
Muutused edasilükkunud tulumaksuvara väärtuses	329	56
Leedus maksustatav kasum (Nortal UAB)	93	59
Maksumäär 15%	-14	-9
Muutused edasilükkunud tulumaksuvara väärtuses	-5	-15
Leedus maksustatav kasum (Euritecha UAB)	0	4
Maksumäär 15%	0	-1
Omaanis maksustatav kasum	-557	144
Maksumäär 15%	84	-17
Muutused edasilükkunud tulumaksuvara väärtuses	17	0
Serbias maksustatav kasum	31	45
Maksumäär 15%	-5	-7
Muutused edasilükkunud tulumaksuvara väärtuses	0	0
Rootsis maksustatav kasum	-124	310
Maksumäär 22%	27	-68
USA-s maksustatav kasum	-71	0
Maksumäär 29,7%	21	0
Eestis maksustatav kasum	933	0
Keskmine maksumäär 11,38%	-106	0
Muutused kinnipeetud tulumaksu vara väärtuses	611	0
Ettevõtte tulumaks kokku	449	-835

9.2. Edasilükkunud tulumaks

Kontsern saldeerib tulumaksuvarad ja -kohustised ainult juhul, kui tal on juriidilist jõudu omav õigus saldeerida tasumisele kuuluvad tulumaksuvarad tasumisele kuuluvate tulumaksukohustistega ning edasilükkunud tulumaksuvarad ja -kohustised on seotud ühe ja sama maksuasutuse poolt kehtestatud maksudega.

Edasilükkunud tulumaksuvarad on seotud Omaani, USA ja Rootsi tütarettevõtete edasikantud kahjumiga, ajutiste erinevustega Omaani, Leedu ja Serbia tütarettevõtetes ning Nortal AS-i välismaal teenitud tulult kinnipeetud tulumaksuga.

2017. aasta 31. detsembri seisuga on edasilükkunud ettevõtte tulumaksuvarade bilansiline väärtus 774 tuhat eurot (2016: 391 tuhat eurot). Edasilükkunud tulumaksuvarade bilansilise jääkväärtuse muutumine 2016. aasta 31. detsembri seisuga on esitatud alljärgnevalt:

	000 €
Väärtus seisuga 31. detsember 2016	391
Kasutusväärtus aastal 2017 ¹	-341
Ajutised erinevused ²	-9
Kahjum, millega on võimalik tulevast maksustatavat kasumit saldeerida ³	121
Välismaal kinnipeetud tulumaks ⁴	611
Väärtus seisuga 31. detsember 2017	774

¹ Soome tütarettevõtte maksustatav kasum 2017. aastal oli 2 548 tuhat eurot (2016: 3 871 tuhat eurot) ning ettevõtte tulumaks 510 tuhat eurot (2016: 774 tuhat eurot), millega saldeeriti 331 tuhande euro ulatuses edasikantud maksukahjumeid.

Leedu tütarettevõtte maksustatav kasum 2017. aastal oli 93 tuhat eurot (2016: 59 tuhat eurot) ning ettevõtte tulumaks 19 tuhat eurot (2016: 24 tuhat eurot), millega saldeeriti 10 tuhande euro ulatuses edasikantud maksukahjumeid.

² Edasilükkunud tulumaksuvara Leedu, Omaani ja Serbia tütarettevõtetes tuleneb jätkuvate tegevusvaldkondade ajutistest erinevustest seoses klientide ees võetud garantiikohustuste, kahjumlike projektide eraldiste ja puhkusetasu reservilt arvestatud sotsiaalkindlustusmaksetega ning muudest väiksematest ajutistest erinevustest.

³ Maksustatavad kahjumid, millega on võimalik tulevast maksustatavat kasumit saldeerida, on järgmised: Omaani tütarettevõttes 72 tuhat eurot, Leedu tütarettevõttes 2 tuhat eurot, USA tütarettevõttes 20 tuhat eurot ja Rootsi tütarettevõttes 27 tuhat eurot.

⁴ Tulumaks peeti kinni Nortal AS-i Omaanis, Nigeerias ja Botswanas teenitud tulult. Juhtkond kavatseb saldeerida kõnealuse tulumaksuvara tulevikus dividendide maksmisega kaasneva ettevõtte tulumaksu kohustusega.

10. Kasum aktsia kohta

Tavaaktsiakasumi arvutamiseks jagatakse emaettevõtte lihtaktsionäride puhaskasum majandusaasta jooksul käibel olnud lihtaktsiate kaalutud keskmise arvuga.

Lahustatud aktsiakasumi arvutamiseks jagatakse emaettevõtte lihtaktsionäride puhaskasum majandusaasta jooksul käibel olevate lihtaktsiate kaalutud keskmise arvuga, millele on liidetud nende lihtaktsiate kaalutud keskmine arv, mis võidakse väljastada juhul, kui kõik lahustatud potentsiaalsed lihtaktsiad konverteeritaks lihtaktsiateks.

Alljärgnevas tabelis on toodud tavaaktsiakasumi ja lahustatud aktsiakasumi arvutamisel aluseks võetud andmed tulude ja aktsiate kohta:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>000 €</u>	<u>000 €</u>
Emaettevõtte lihtaktsionäride osa puhaskasumist	4 657	4 225
Emaettevõtte lihtaktsionäride osa puhaskasumist, lahustatud	4 657	4 225
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Lihtaktsiate kaalutud keskmine arv ¹	2 940 500	2 940 500
Lahustamise mõju:		
Aktsiaoptsoonid	7 744	13 422
Lahustatud puhaskasumi arvutamisel arvesse võetavate lihtaktsiate kaalutud keskmine arv¹	2 948 244	2 953 922
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Tavaaktsiakasum	1,58 €	1,44 €
Lahustatud aktsiakasum	1,58 €	1,43 €

¹ Lihtaktsiate kaalutud keskmise arvu leidmisel on võetud arvesse aasta jooksul tehtud omaaktsiatehingute kaalutud keskmist mõju ja 5 aasta pikkuse lunastustähtajaga aktsiaoptsiioone.

Muid tehinguid ei ole aruandekuupäeva ja käesolevate finantsaruannete koostamise kuupäeva vahele jääval perioodil lihtaktsiate ega potentsiaalsete lihtaktsiatega tehtud.

11. Materiaalne põhivara

Materiaalne põhivara koosneb arvutiseadmetest, kontoriseadmetest, mööblist, logodest ja autodest.

	Materiaalne põhivara
	000 €
Soetamismaksumus	
Seisuga 1. jaanuar 2016	685
Tütarettevõtte omandamine	5
Soetused	21
Müügid ja mahakandmised	-49
Valuutakursivahed	3
Seisuga 31. detsember 2016	665
Soetused	75
Müügid ja mahakandmised	-47
Valuutakursivahed	-8
Seisuga 31. detsember 2017	685
Amortisatsioon	
Seisuga 1. jaanuar 2016	-497
Tütarettevõtte omandamine	-2
Aruandeaasta amortisatsioonikulu	-71
Müügid ja mahakandmised	42
Valuutakursivahed	-1
Seisuga 31. detsember 2016	-529
Aruandeaasta amortisatsioonikulu	-57
Müügid ja mahakandmised	36
Valuutakursivahed	5
Seisuga 31. detsember 2017	-545
Jääkmaksumus	
Seisuga 31. detsember 2017	140
Seisuga 31. detsember 2016	136
Seisuga 1. jaanuar 2016	188

12. Immateriaalne põhivara

	Ettevõtte- sisese loodud vara	Muu immateriaalne põhivara	Firma- väärtus	Kokku
	000 €	000 €	000 €	000 €
Soetamismaksumus				
Seisuga 1. jaanuar 2016	1 857	208	1 322	3 387
Tütaretevõtte omandamine	116	0	850	966
Soetused	0	6	0	6
Müügid ja mahakandmised	-870	-6	0	-876
Valuutakursivahed	1	0	0	1
Seisuga 31. detsember 2016	1 104	208	2 172	3 484
Tütaretevõtte omandamine				
Soetused	44	0	0	44
Müügid ja mahakandmised	-114	-114	0	-228
Valuutakursivahed	-3	1	0	-2
Seisuga 31. detsember 2017	1 031	95	2 172	3 298
Amortisatsioon				
Seisuga 1. jaanuar 2016	-1 830	-192	0	-2 022
Tütaretevõtte omandamine	-110	0	0	-110
Amortisatsioon (lisa 8.5)	-21	-15	0	-36
Müügid ja mahakandmised	870	6	0	876
Valuutakursivahed	-1	0	0	-1
Seisuga 31. detsember 2016	-1 092	-201	0	-1 293
Amortisatsioon (lisa 8.5)	-14	-2	0	-16
Väärtuse langus	0	0	-200	-200
Müügid ja mahakandmised	114	114	0	228
Valuutakursivahed	2	0	0	2
Seisuga 31. detsember 2017	-990	-89	-200	-1 279
Jääkmaksumus				
Seisuga 31. detsember 2017	41	6	1 972	2 019
Seisuga 31. detsember 2016	12	7	2 172	2 191
Seisuga 1. jaanuar 2016	27	16	1 322	1 365

12.1. Ettevõttesiseselt loodud vara

Tehingud aastal 2017

2017. aasta 31. detsembri seisuga koosnes ettevõttesiseselt loodud vara tarkvaraprogrammi MS Axapta kapitaliseeritud arenduskuludest bilansilise jääkväärtusega 2 tuhat eurot (2016: 12 tuhat eurot) ning dokumendihaldussüsteemi M-Files arenduskuludest bilansilise jääkväärtusega 40 tuhat eurot (2016: 0 eurot). 2017. aasta jooksul amortiseeriti 12 tuhande euro väärtuses MS Axapta arendustegevuse kulusid.

12.2. Muu immateriaalne põhivara

Muu immateriaalne põhivara koosneb kolmandatelt osapooltelt ostetud tarkvaralitsentsidest, mida kasutatakse arendustegevuses.

12.3. Firmaväärtus

2017. aasta 31. detsembri seisuga oli firmaväärtuse bilansiline jääkmaksumus 1 972 tuhat eurot (2016: 2 172 tuhat eurot).

Soome tütarettevõtte Nortal Oy omandamisel tekkinud firmaväärtus on 1 322 tuhat eurot. 2017. aasta 31. detsembri seisuga on Nortal Oy netovara väärtus 3 616 tuhat eurot. Kuna ettevõtte netovara ületab firmaväärtust 2 293 tuhande euro võrra (173%), on juhtkond arvamusel, et Nortal Oy-ga seotud firmaväärtuse allahindamine pole vajalik.

Rootsi tütarettevõtte Nortal AB omandamisel tekkinud firmaväärtuse osas viidi läbi vara väärtuse languse test. Testis kasutati kolme järgneva aasta rahavoogude prognoosi ning väga konservatiivset diskontomäära (27,65%). Testi tulemusel leiti, et firmaväärtusega seotud raha teeniva üksuse kaetav väärtus on väiksem kui selle bilansiline jääkväärtus, ning seega kajastati väärtuse langus summas 200 tuhat eurot.

Järgnevas tabelis on toodud välja firmaväärtuse tundlikkus prognoositavate tulude (ehk firmaväärtuse testi kõige olulisemate tegurite) võimaliku muutuse suhtes. Nende tegurite mõju kontserni maksueelsele kasumile on järgmine:

Prognoositud müügitulu muutus:

-5%
-10%

Prognoositud kulude muutus:

5%	10%
649	649
649	649

13. Finantsvarad ja -kohustised

13.1. Pikaajalised finantsinvesteeringud

	2017	2016
	000 €	000 €
Muud pikaajalised finantsinvesteeringud ¹	108	109
Investeeringud sidusettevõtetesse (lisa 6)	57	27
Muud pikaajalised nõuded (lisa 13.3) ²	6 708	0
Kokku	6 873	136

¹ Muud pikaajalised finantsinvesteeringud koosnevad investeeringust ettevõttesse Plumb OÜ (Eesti) summas 50 tuhat eurot (2016: 50 tuhat eurot) ning äritegevusega mitteseotud põhivarast (suusakuurortide apartementide, golfi- ja tenniseklubide osakud) summas 57 tuhat eurot (2016: 57 tuhat eurot).

² Muud pikaajalised nõuded koosnevad laenu- ja intressinõuetest emaettevõtte Nortal Group AS vastu summas 6 696 tuhat eurot. Vt ka lisa 24.

13.2. Finantskohustised

	2017	2016
	000 €	000 €
Pikaajalise laenu lühiajaline osa ¹	34	43
Lühiajaline laenukohustis	0	90
Lühiajalised kokku (lisa 13.3)	34	133

	2017	2016
	000 €	000 €
Pikaajalised võlakirjad ²	14 757	0
Pikaajalised laenud ¹	34	2 730
Pikaajalised kokku (lisa 13.3)	14 791	2 730

Finantskohustised kokku	14 825	2 863
--------------------------------	---------------	--------------

¹ 2017. aasta 31. detsembri seisuga koosnes laenukohustis järgmistest laenudest:

- Laen krediidasutuselt summas 10 tuhat eurot (tagasimaksetähtaeg aastal 2018, intressimäär 5,77%) (2016: 20 tuhat eurot)
 - Laen krediidasutuselt summas 58 tuhat eurot (tagasimaksetähtaeg aastatel 2018–2020, intressimäär 6,76%) (2016: 85 tuhat eurot)
- Kummalgi laenul ei ole kogu laenuperioodiks fikseeritud intressi. Laenude intress vaadatakse krediidasutuse poolt üle iga kuu ning fikseeritakse järgmiseks 3 kuuks. Laenude tagatiseks on seatud hüpoteek summas 76 tuhat eurot.

- 2017. aastal maksti tagasi eelmistel perioodidel võetud investeerimislaenu kogusummas 2 668 tuhat eurot ja lühiajalised laenu kogusummas 127 tuhat eurot.

² Mais 2017 emiteeris Nortal AS 15 000 tuhande euro väärtuses võlakirju, mille tähtaeg on 24. mail 2022 ning nominaalne intressimäär 5%, mis kuulub tasumisele kaks korda aastas. Võlakirju kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

13.3. Õiglase väärtuse määrtmine

Järgnevas tabelis on võrreldud kontserni finantsinstrumentide klasside bilansilist jääkmaksumust ja õiglast väärtust. Võrdlusest on jäätud välja need finantsinstrumendid, mille bilansilised väärtused on lähedased nende õiglasele väärtustele.

	Bilansiline väärtus 2017 000 €	Bilansiline väärtus 2016 000 €	Õiglane väärtus 2017 000 €	Õiglane väärtus 2016 000 €
Finantsvarad				
Nõuded, ettemaksed ja pooleliolevad projektid (lisa 14)	17 630	13 384	17 630	13 384
Raha (lisa 15)	7 678	7 987	7 678	7 987
Pikaajalised nõuded (lisa 13.1)	6 708	0	6 708	0
Kokku	32 016	21 371	32 016	21 371
Finantskohustised				
Võlad tarnijatele (lisa 22)	-1 592	-1 210	-1 592	-1 210
Pikaajalised laenu (lisa 13.2)	-14 791	-2 730	-14 791	-2 730
Lühiajalised laenu (lisa 13.2)	-34	-133	-34	-133
Kokku	-16 417	-4 073	-16 417	-4 073

Finantsvarade ja -kohustiste õiglane väärtus on summa, mida oleks võimalik saada instrumendi eest huvitatud poolte vahel turutingimustel toimuva tehingu käigus, v.a sundmüügi või likvideerimise korral. Kõik ülaltoodud õiglases väärtuses mõõdetavad varad ja kohustised kuuluvad õiglase väärtuse määrtmise hierarhia 3. tasemele, mille puhul õiglase väärtuse määrtmise seisukohalt olulised madalama taseme sisendid ei ole jälgitavad.

Õiglase väärtuse leidmiseks on kasutatud järgmiseid meetodeid:

- Raha, nõuded ostjate vastu, muud lühiajalised nõuded, võlad tarnijatele ja muud lühiajalised finantskohustised on loetud samaväärseks nende õiglase väärtustega, kuna nende arveldamine toimub järgneva aasta jooksul.
- Pikaajaliste laenu õiglane väärtus on leitud diskonteeritud rahavoogude meetodil, kasutades aruandeperioodi lõpu seisuga laenuandja poolt rakendatavat laenuintressimäära.

Finantsinstrumentidega seotud riskide juhtimise eesmärgid ja põhimõtted

Kontserni peamisteks finantskohustisteks (peale tuletisinstrumentide) on võlakirjad, laenu, võlad tarnijatele ja teistele isikutele ning finantsgarantiilepingud. Finantskohustiste peamine eesmärk on

rahastada kontserni äritegevust ja pakkuda tagatist kontserni tegevuste toetamisel. Kontserni peamisteks finantsvaradeks on laenud, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded ning raha ja lühiajalised hoiused, mis tulenevad otseselt äritegevusest.

Kontsern on avatud järgmistele riskidele: intressirisk, valuutarisk, krediidirisk ja likviidsusrisk.

Kontserni tippjuhtkond kontrollib riskide juhtimist ja on kehtestanud riskide juhtimiseks järgmised põhimõtted.

Intressirisk

Intressirisk seisneb ohus, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad turu intressimäärade muutuste tõttu. 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli kontsernil 68 tuhande euro väärtuses ujuva intressimääraga finantskohustisi. Emiteeritud võlakirjad (14 757 tuhat eurot) on fikseeritud kupongimääraga. Kõik laenuõuded on fikseeritud intressimääraga.

Vastava kokkuleppe saavutamisel pangaga on kontserni eesmärgiks hoida arvelduskrediit fikseeritud ja pikaajalised laenud ujuva intressimääraga. Juhtkond on otsustanud mitte sõlmida intressimäär *swap*-lepinguid ega kasutada muid finantsinstrumente, et tagada vajadusel võlgade ennetähtaegse tagasimaksmise ja laenude refinantseerimise paindlikkus.

Valuutarisk

Valuutarisk seisneb ohus, et finantsinstrumendi õiglane väärtus või tulevased rahavood kõiguvad valuutavahetuskursside muutuste tõttu. Kontserni riskipositsioon valuutavahetuskursside muutumise riski suhtes on seotud kontserni põhitegevustega (kui tulu või kulu kajastatakse kontserni arvestusvaluutast erinevas valuutas) ja kontserni puhasinvesteeringutega välismaistesse tütaretevõtetes, kelle arvestusvaluuta ei ole euroga seotud (SEK, OMR, AED, USD, RSD).

Kontsern on sõlminud müügilepinguid, mille arvestusvaluuta on USA dollar (USD), Omaani riaal (OMR), Araabia Ühendemiraatide dirham (AED) ja Rootsi kroon (SEK). Omaani riaal ja Araabia Ühendemiraatide dirham on seotud USA dollariga ning sellest tulenevalt on kontsernil peamiselt USA dollari ja Rootsi krooni kursside kõikumise risk. Kontserni juhtkond analüüsib kaks korda aastas, kuivõrd on võimalik valuutariski juhtida, kasutades juba sõlmitud lepingute puhul riskimaandusinstrumente. Analüüsi aluseks on kättesaadav teave finantsturgude ning poliitilise ja majandusliku keskkonna kohta, samuti juhtkonna ootused. Kõigi 2017. ja 2016. aasta analüüside tulemused näitasid, et kontsern ei tohiks sõlmida USA dollari kursi kõikumise riski maandamiseks finantsinstrumentide lepinguid. Peamine vahend valuutariski maandamiseks on sellise olukorra saavutamine, kus kõik taoliste lepingutega seotud kulud põhineksid müügilepingutega samal arvestusvaluutal.

Tundlikkus valuutakursi muutuste suhtes

Järgnevates tabelites on toodud välja tundlikkus USA dollari ja Rootsi krooni kursside võimaliku muutumise suhtes juhul, kui kõik teised muutujad jäävad konstantseks. Rahaliste varade ja kohustiste, sh määratlemata välisvaluuta tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutumine mõjutab kontserni maksueelset kasumit. Kontserni riskipositsioon kõigi muude valuutadega seotud valuutariskide suhtes ei ole märkimisväärne.

	Muutus USA dollari kursis	Mõju maksueelsetele kasumile
		000 €
2017	10%	113
	5%	54
	-5%	-49
	-10%	-93
2016	10%	142
	5%	67
	-5%	-61
	-10%	-116

	Muutus Rootsi krooni kursis	Mõju maksueelsetele kasumile
		000 €
2017	10%	-39
	5%	-18
	-5%	17
	-10%	32
2016	10%	-3
	5%	-1
	-5%	1
	-10%	2

Krediidirisk

Krediidirisk seisneb ohus, et tehingu vastaspool ei täida finantsinstrumendist või kliendilepingust tulenevaid kohustusi, mis toob kaasa finantskahju. Kontserni riskipositsioon krediidiriski suhtes on seotud tema põhitegevusega (eelkõige nõuetega ostjate vastu) ja finantseerimistegevusega.

Nõuded ostjate vastu

Klientidega seotud krediidiriski juhib iga äriüksus ise, rakendades kontserni poolt klientidega seotud krediidiriski juhtimiseks kehtestatud põhimõtteid ja kontrollimeetmeid. Klientide krediitkvaliteeti hinnatakse ja teenuse osutamise lepingud sõlmitakse üksnes nende klientidega, kes suudavad eeldatavasti oma kohustusi täita. Oluline osa tulust saadakse valitsusasutustelt ning telekommunikatsiooni-, tervishoiu-, finants-, kindlustus-, tootmis- ja muude sektorite juhtivatelt ettevõtetelt, keda usutakse olevat võimelised oma kohustusi täitma.

Igal aruandekuupäeval analüüsitakse eraldi kõikide klientide nõuete allahindamise vajadust. Arvutuste aluseks võetakse eelmiste perioodide tegelikud andmed ja iga kliendi hetkeolukord. 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli allahinnatud nõuete summa 44 tuhat eurot (31. detsember 2016: 510 tuhat eurot).

Kontsern hindab ostjate vastu olevate nõuetega seotud riskikontsentratsiooni madalaks, kuna kliendid asuvad erinevates õigusruumides ja tööstusharudes ning tegutsevad üldjoones

sõltumatutel turgudel. 2017. ja 2016. aasta 31. detsembri seisuga on kontserni finantsseisundi aruande komponentidega seotud maksimaalne krediidirisk võrdne lisades 13.3 ja 14 kajastatud bilansiliste väärtustega, v.a finantsgarantiide puhul.

Finantsinstrumendid ja rahalised hoiused

Pankade ja finantsinstitutsioonide võlgnevustega seotud krediidiriski haldab kontserni finantsosakond, järgides kontsernis kehtestatud põhimõtteid. Ülejäävaid vahendeid ei investeerita ning kontsern sõlmib üksnes tähtjaliste hoiuste lepinguid.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisiki jälgitakse jooksvalt kassahalduse aruandlussüsteemi abil. Kontserni eesmärk on säilitada tasakaal rahastamise jätkuvuse ja paindlikkuse vahel, kasutades selleks arvelduskrediiti, pangalaene, kapitali- ja kasutusrenti ning järelmaksu.

Alltoodud tabelis on antud ülevaade kontserni finantskohustistest, mille aluseks on lepingujärgsed diskonteerimata maksed.

2017. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaasta	Alla 3 kuu	3–12 kuud	1–7 aastat	Kokku
	000 €	000 €	000 €	000 €
Intressi kandvad laenud ja rendikohustised	9	25	14 791	14 825
Võlad tarnijatele ja muud võlad	1 592	0	0	1 592
Finantsgarantiilepingud	124	362	4 326	4 812
Kokku	1 725	387	19 117	21 229

2016. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaasta	Alla 3 kuu	3–12 kuud	1–7 aastat	Kokku
	000 €	000 €	000 €	000 €
Intressi kandvad laenud ja rendikohustised	14	119	2 730	2 863
Võlad tarnijatele ja muud võlad	1 210	0	0	1 210
Finantsgarantiilepingud	294	2 497	1 819	4 610
Kokku	1 518	2 616	4 549	8 683

Riskikontsentratsioon

Riskikontsentratsioon tekib siis, kui suur hulk lepingupooli tegutseb sarnastel tegevusaladel või samas geograafilises piirkonnas, või kui neil on sellised majanduslikud tunnused, mille tõttu majanduslikud, poliitilised või muud olud mõjutavad nende lepinguliste kohustuste täitmise võimet ühtemoodi. Kontsentratsioon näitab kontserni tulemusnäitajate suhtelist tundlikkust konkreetset segmenti mõjutavate sündmuste suhtes.

14. Nõuded, ettemaksed ja pooleliolevad projektid

	2017	2016
	000 €	000 €
Nõuded ostjate vastu ¹	8 548	8 696
Pooleliolevad projektid	3 845	1 824
Ettemaksed teenuste eest	712	592
Maksude ettemaksed ²	289	77
Saadaolev sihtfinantseerimine	6	9
Muud lühiajalised nõuded ³	4 230	2 186
Kokku	17 630	13 384

¹ Kõik nõuded ostjate vastu muutuvad sissenõutavaks 12 kuu jooksul. Kontserni juhtkond kajastab kõik vajalikud nõuete allahindlused ning seega on nõuded ostjate vastu bilansiline väärtus samaväärne nende varade õiglase väärtusega. 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli allahinnatud nõuete summa 44 tuhat eurot (31. detsember 2016: 510 tuhat eurot).

31. detsembri seisuga on ostjate vastu olevate nõuete aegumine järgmine:

	Kokku	Tähtaeg ei ole ületatud, väärtus ei ole langenud	Tähtajaks maksmata, kuid väärtus ei ole langenud				
			< 30 päeva	30–60 päeva	61–90 päeva	91–120 päeva	> 120 päeva
	000 €	000 €	000 €	000 €	000 €	000 €	000 €
2017	8 548	6 481	1 019	192	2	19	835
2016	8 696	5 925	1 288	268	109	54	1 052

² Maksude ettemaksed jagunevad erinevate maksuliikide kaupa järgmiselt:

	2017	2016
	000 €	000 €
Ettevõtte tulumaks	162	43
Käibemaks	68	2
Muud maksud (ei ole maksuliikide kaupa eristatud)	59	32
Maksude ettemaksed kokku	289	77

³ 2017. aasta 31. detsembri seisuga koosnevad muud lühiajalised nõuded laenu- ja intressinõudest Nortal Groupi vastu, nõuetest töötajate vastu, tagatistest ja muudest nõuetest.

15. Raha

Raha kassas ja arvelduskontodel
Lühiajalised hoiused
Kokku (lisa 13.3)

2017	2016
000 €	000 €
7 651	7 960
27	27
7 678	7 987

2017. aasta 31. detsembri seisuga oli kontsernil kasutamata arvelduskrediiti summas 2 602 tuhat eurot (2016: 2 560 tuhat eurot).

Kontsernil on 3 arvelduskrediidi lepingut:

- Arvelduskrediidi leping summas 2 000 tuhat eurot kehtib 26. juunini 2018. Arvelduskrediidi intress on 3,90%. Arvelduskrediit on väljastatud eurodes.
- Arvelduskrediidi leping summas 500 tuhat eurot kehtib kuni pole kokku lepitud teisiti. Aastane intressimäär laekumata arvelduskrediidi summalt igal ajahetkel on ühe nädala EURIBOR, millele lisatakse 2,0% marginaal. Aastane arvelduskrediidi intressimäär 500 tuhande eurose arvelduskrediidi kasutatud summalt on 0,25%. Arvelduskrediit on väljastatud eurodes.
- Arvelduskrediidi leping summas 102 tuhat eurot kehtib kuni pole kokku lepitud teisiti. Aastane intressimäär laekumata arvelduskrediidi summalt igal ajahetkel on 4,25%. Aastane arvelduskrediidi intressimäär arvelduskrediidi kasutatud summalt on 2%. Arvelduskrediit on väljastatud Rootsi kroonides.

16. Emiteeritud aktsiakapital ja reservid

Emiteeritud aktsiad

	2017	2016
Lihtaktsiad ¹	2 940 500	2 940 500
	2 940 500	2 940 500

Emiteeritud ja täielikult tasutud lihtaktsiad

Seisuga 1. jaanuar 2016	2 940 500
Seisuga 31. detsember 2016	2 940 500
Seisuga 31. detsember 2017	2 940 500

Ülekurss	000 €
Seisuga 1. jaanuar 2016	1 954
Muutused aastal 2016	742
Seisuga 31. detsember 2016	2 696
Seisuga 31. detsember 2017	2 696

¹ Aktsiad on nimiväärtuseta.

Muud kapitalireservid

- Aktsiaoptsioonide reserv

2017. aasta 31. detsembri seisuga oli väljastatud 5950 aktsiaoptsiooni (2016: 7350). Võttes aluseks täitmata EBITDA tingimused, hinnatati 2017. aasta aktsiaoptsioonide väärtuseks 37 tuhat eurot (2016: 56 tuhat eurot). Juhtkond otsustas vähendada aktsiaoptsioonide reservi 2016. aastal aegunud aktsiaoptsioonide ehk 200 tuhande euro ulatuses. Täpsem informatsioon on esitatud lisas 21.

- Kohustuslik reservkapital

Eesti Vabariigi äriseadustiku ja emaettevõtte põhikirja kohaselt peab tegema emaettevõtte igal majandusaastal aktsionäridele kuuluvast puhaskasumist vähemalt 5% eraldise kohustuslikku reservkapitali, kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Nortal AS-i aktsiakapital oli 1 880 tuhat eurot ning seega peab kohustuslik reservkapital olema vähemalt 188 tuhat eurot. 2017. aastal kanti 106 tuhat eurot puhaskasumist kohustuslikku reservkapitali.

- Valuutakursi muutuste reserv

Valuutakursi muutuste reservi abil kajastatakse välismaiste tütarettevõtete finantsaruannete välisvaluutast ümberarvestamisel tekkinud kursivahet.

17. Dividendide jaotamise ettepanekud ja väljamaksmine

Aastal 2017 maksti dividendidena välja 4 245 tuhat eurot (2016: 2 395 tuhat eurot).

2017. aasta esialgsete tulemuste põhjal on kontsern otsustanud maksta dividendidena välja kuni 50% esialgsest kasumist. Auditeerimata puhaskasum oli 4 119 tuhat eurot ning 26. jaanuaril 2018 maksti dividendidena välja 1 900 tuhat eurot.

Kontserni juhtkond kavatseb teha ettepaneku täiendavate dividendide väljamaksmiseks summas 3 195 tuhat eurot.

18. Eraldised

	Eraldised 000 €
Seisuga 1. jaanuar 2016	1 006
Kasutatud	-738
Aasta jooksul moodustatud	58
Seisuga 31. detsember 2016	326
Kasutatud	-196
Aasta jooksul moodustatud	931
Seisuga 31. detsember 2017	1 061

Eraldis tarkvaraarendusega seotud lepinguliste kohustuste täitmiseks

Hinnanguliste kahjude katmiseks suunatud eraldise moodustamise aluseks on projekti eelarvelised kulud ja saadaolev tulu veel osutamata teenustelt.

2017. aasta 1. jaanuari seisuga oli hinnanguliste projektiga kaasnevate kahjude katteks moodustatud eraldisi kokku 282 tuhat eurot.

Aastal 2017 kasutas kontsern ära 25 tuhande euro väärtuses 2015. aastal moodustatud eraldisi ning 127 tuhande euro väärtuses 2014. aastal moodustatud eraldisi.

2017. aasta 31. detsembri seisuga vaadati üle kõigi lõpetamata projektide eelarved ning lähtuvalt sellest kajastas kontsern eeldatava kahjumi summas 65 tuhat eurot teostamiskohustuse ja lisateenuste pakkumisega seotud kulude katteks.

Hinnanguliste garantiikohustuse täitmisega kaasnevate kulude katteks suunatud eraldise moodustamisel toetub kontsern varasematele kogemustele, võttes arvesse garantiitööde tegemiseks kulunud tööaega.

2017. aasta 31. detsembri seisuga oli garantiikohustustega seotud eraldise suuruseks 797 tuhat eurot, millest 648 tuhat eurot kavatsetakse ära kasutada 2018. aastal.

Eraldis võimalike kohtukulude katteks

2016. aasta detsembris kaotas Nortali Venemaal asuv tütarettevõtte Nortal OOO kohtuasja, mille sisuks oli kliendi poolt maksmata arvete tasumine. Kohtuotsuse kohaselt pidi Nortal OOO tasuma kohtukulud 2017. aasta jaanuaris. 2017. aasta 1. jaanuari seisuga oli võimalike kohtukulude katteks moodustatud eraldis kokku 44 tuhat eurot. Eraldis kasutati ära aastal 2017.

Eraldis võimalike EL-i sihtfinantseerimisega kaasnevate kulude katteks

Aastatel 2012–2015 sai Nortali Leedu tütarettevõtte EL-ilt koolitusprojektiga seotud sihtfinantseerimise. Kuna on tõenäoline, et kõiki sellega seotud tingimusi projektijärgsete näitajate osas ei suudeta täita, moodustati eeldatavate kulude katteks 28 tuhande euro suurune eraldis.

Eraldis võimalike sidusettevõtetele tehtud investeeringutega kaasnevate kulude katteks

Nortali sidusettevõtte Dubais Nortal Solutions LLC sõltub täielikult Nortali-poolsest rahastusest. Kuna ettevõtte kandis kahju, moodustati selle katteks 39 tuhande euro suurune eraldis.

19. Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud

	2017	2016
	000 €	000 €
Töötajatega seotud viitvõlad ¹	3 091	5 574
Muud viitvõlad ²	396	398
Ettemaksed ja tulevaste perioodide tulud ³	1 695	1 999
Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud kokku	5 182	7 971

¹ Töötajatega seotud viitvõlad koosnevad järgmistest kuludest:

	2017	2016
	000 €	000 €
Töötasud	639	496
Puhkusetasu reserv	2 121	1 957
Töötajatele makstavad preemiad	0	2 897
Lepingute lõpetamisega seotud viitvõlad	331	224
Töötajatega seotud viitvõlad kokku	3 091	5 574

² Muud viitvõlad koosnevad järgmistest kuludest:

	2017	2016
	000 €	000 €
Allhangetega seotud viitvõlad	125	203
Kogunenud intressid	77	0
Litsentsitoega seotud viitvõlad	0	60
Muud viitvõlad	194	135
Muud viitvõlad kokku	396	398

³ Ettemaksed ja tulevaste perioodide tulud koosnevad järgmistest tuludest:

	2017	2016
	000 €	000 €
Klientide ettemaksed ja ettemakstud tulu tarkvaraarenduse (sh garantii ajal osutatavate teenuste) eest	1 566	1 847
Ettemakstud tulu konsultatsioonide eest	77	97
Ettemakstud tulu litsentsitoe eest	52	55
Tulevaste perioodide tulud kokku	1 695	1 999

20. Pensionid ja muud töösuhtejärgsete hüvitiste skeemid

Soome tütarettevõtte pensioniskeemi haldab väline pensionikindlustusettevõtte. Pensioniskeemi alusel tehtavad sissemaksed kajastatakse kuluna nende maksmise perioodi kasumiaruandes ning neid haldavad kolmandad isikud. Äriühingule ei teki selle alusel kahju hüvitamisega seoses mingeid kohustusi. Juhtkond ei pea aktuaarseid ega muid hindamisi vajalikuks.

2017. aasta sissemaksete summa oli 2 156 tuhat eurot (2016: 1 650 tuhat eurot). Vt ka lisa 8.4.

21. Aktsiapõhised maksed

Tippjuhtide tasustamisskeem: originaal

Tippjuhtide tasustamisskeemi kohaselt anti 2015. aastal valdusettevõtte Nortal Group AS aktsiaoptsioone tippjuhtidele, kes olid töötanud äriühingu heaks kauem kui 36 kuud. Optsioonide realiseerimise hind on võrdne optsiooni aluseks olevate aktsiate turuväärtusega optsiooni väljastamise kuupäeval. Aktsiaoptsioonid realiseeritakse, kui kontserni EBITDA suhtes seatud eesmärgid perioodiks 1. jaanuar 2015 kuni 31. detsember 2017 on täidetud ja tööleping või juhatuse liikme leping kehtib vähemalt 31. augustini 2018. Kui need kriteeriumid pole täidetud, siis aktsiaoptsioone üle ei anta.

Alternatiivset rahasse ümberarvestamist ei toimu. Kontsern ei ole aktsiaoptsioone ka kunagi varem rahasse ümber arvestanud.

Aktsiaoptsioonide õiglast väärtust hinnati nende väljastamise kuupäeva seisuga, kasutades Black-Scholesi mudelil põhinevat optsioonihindamismudelit ja võttes arvesse aktsiaoptsioonide väljastamise tingimusi. Aktsiaoptsiooni õiglaseks väärtuseks hinnati 26,58 eurot.

Allolevas tabelis on toodud aktsiaoptsioonide õiglase väärtuse arvutamiseks kasutatud sisendandmed.

Parameetri nimetus	Väärtus
Aluseks oleva vara hetkehind	57,83 €
Ostuoptsiooni täitmishind	60,00 €
Lunastustähtaeg	5,92
Hindamispäeva tähtaeg	0
Proportsionaalne dividenditulu	0
Dividendide maksmise kordade arv	0
Aluseks olevalt varalt saadava tulu aastane volatiilsus ¹	51,06%
Kehtiv riskivaba liitintressimäär	0,25%

¹ Aluseks olevalt varalt saadava tulu aastase volatiilsuse arvutamisel võeti aluseks andmed kaheksa sarnase ettevõtte kohta. Juhtkond on arvamusel, et need ettevõtted on vaatlusaluse ettevõttega väga sarnased ning seega sobivad nende aastase volatiilsuse keskmised näitajad ka aktsiaoptsioonide hindamiseks.

Tippjuhtide tasustamisskeem: muudetud

Aastal 2016 toimusid Nortali kontserni struktuuris mitmed muudatused. Loodi uus valdusettevõtte Nortal Group Holding AS ning Nortal Group Holding AS-i tütarettevõtte N-Investment OÜ omandas Nortal Group AS-i aktsiad. Omandamist kaasrahastati koos pangaga tingimusel, et pärast omandamist ei oleks aktsiaoptsioonid enam Nortal Group AS-i tasemel.

Seetõttu lõpetati 2015. aastal kõik senised aktsiaoptsioonide lepingud ning uus valdusettevõtte Nortal Group Holding AS sõlmis Nortal AS-i ja selle tütarettevõtte juhatuse liikmete ja töötajatega uued aktsiaoptsioonide lepingud.

Kuna 2015. aasta aktsiaoptsioonide lepingud lõpetati vaid aktsiate omandamise protsessi iseärasuste ja krediidasutuse nõudmiste tõttu, loeti uute aktsiaoptsioonide väljastamist vaid aktsiaoptsioonide võimaldamise tingimuste muutmiseks (st mitte väljastatud aktsiaoptsioonide tühistamiseks ja uute väljastamiseks).

Muudetud tingimustega aktsiaoptsioonide õiglase väärtuse hindamiseks kasutati Black-Scholesi mudelit. Nortal Group Holding AS-i aktsiaoptsiooni õiglaseks väärtuseks hinnati 12,60 eurot.

Allolevas tabelis on toodud aktsiaoptsioonide õiglase väärtuse arvutamiseks kasutatud sisendandmed.

Parameetri nimetus	Väärtus
Aluseks oleva vara hetkehind	98,04 €
Ostuoptsiooni täitmishind	60,00 €
Lunastustähtaeg	5
Hindamispäeva tähtaeg	0
Proportsionaalne dividenditulu	20,00%
Dividendide maksmise kordade arv	5
Aluseks olevalt varalt saadava tulu aastane volatiilsus ¹	55,99%
Kehtiv riskivaba liitintressimäär	0,55%

¹ Aluseks olevalt varalt saadava tulu aastase volatiilsuse arvutamisel võeti aluseks andmed kaheksa sarnase ettevõtte kohta. Juhtkond on arvamusel, et need ettevõtted on vaatlusaluse ettevõttega väga sarnased ning seega sobivad nende aastase volatiilsuse keskmised näitajad ka aktsiaoptsioonide hindamiseks.

Kui aktsiaoptsiooni tingimused on muutunud, peab majandusüksus kajastama vähemalt selle esialgse väärtuse, nagu ei oleks tingimusi vahepeal muudetud. Lisaks sellele tuleb kajastada täiendav kulu ka mis tahes muudatuste puhul, mis suurendavad aktsiaoptsiooni õiglast väärtust. Esialgsel, 2015. aastal tehtud hindamisel saadi ühe aktsiaoptsiooni õiglaseks väärtuseks 26,58 eurot ning 2016. aasta hindamisel uue aktsiaoptsiooni väärtuseks 12,36 eurot. Seega on aktsiaoptsiooni lisandunud väärtus negatiivne ning muudatusega seoses pole vaja täiendavat kulu kajastada.

2017. aasta 31. detsembri seisuga oli väljastatud 5950 aktsiaoptsiooni (2016: 4550 aktsiaoptsiooni). Võttes aluseks täitmata EBITDA tingimused, hinnati 2017. aasta aktsiaoptsioonide väärtuseks 37 tuhat eurot (2016: 56 tuhat eurot). Vt ka lisa 16.

	Üldine töötajate aktsia- optsoonide skeem (2011-2012)	Tippjuhtide tasustamis- skeem (2015-2016)	Kokku
	000 €	000 €	000 €
Seisuga 1. jaanuar 2016	200	93	293
Kaotatud	0	-14	-14
Aasta jooksul moodustatud	0	56	56
Seisuga 31. detsember 2016	200	135	335
Aegunud	-200	0	-200
Aasta jooksul moodustatud	0	37	37
Seisuga 31. detsember 2017	0	172	172

Aastal 2017. otsustas juhtkond vähendada aktsiaoptsoonide reservi aastatel 2011-2012 võimaldatud ja 2016. aastal aegunud aktsiaoptsoonide ehk 200 tuhande euro ulatuses.

22. Võlad tarnijatele ja muud võlad

	2017	2016
	000 €	000 €
Maksuvõlad ¹	2 340	2 158
Võlad tarnijatele (lisa 13.3)	1 592	1 210
Muud võlad	12	0
Võlad, ettemaksed ja muud lühiajalised kohustised kokku	3 944	3 368

¹ Maksuvõlad jagunevad erinevate maksuliikide vahel alljärgnevalt:

	2017	2016
	000 €	000 €
Käibemaks	1 024	1 101
Sotsiaalmaks	569	462
Üksikisiku tulumaks	485	396
Töötuskindlustusmaks	83	44
Ettevõtte tulumaks	70	94
Pensionikindlustusmaks	61	51
Kinnipeetav maks	18	2
Muud maksud	30	8
Maksuvõlad kokku	2 340	2 158

23. Tingimuslikud kohustused

Kasutusrendiga seotud kohustused – kontsern kui rentnik

Alaliste kasutusrendilepingute alusel jaotuvad tulevaste perioodide kasutusrendimaksed järgmiselt:

	2017	2016
	000 €	000 €
Kohustise lühiajaline osa – tähtajaga kuni 1 aasta	819	803
Kohustise pikaajaline osa – tähtajaga 2–5 aastat	1 748	1 763
Kokku	2 567	2 566

Tagatised

2017. aasta 31. detsembri seisuga on kontsern saanud pankadelt ja kindlustusseltsidelt alljärgnevad garantiid, et katta klientide ja rendileandjatega sõlmitud lepingutest tulenevaid kohustisi. Tagatiste suurus on toodud välja alljärgnevas tabelis:

	2017	2016
	000 €	000 €
Tingimusliku kohustise lühiajaline osa – tähtajaga kuni 1 aasta	486	2 791
Tingimusliku kohustise pikaajaline osa – tähtajaga 2–5 aastat	4 322	1 814
Tingimusliku kohustise pikaajaline osa – tähtajaga üle 5 aasta	4	5
Kokku	4 812	4 610

Juhtkonna hinnangul on eeltoodud tagatiste realiseerimine ebatõenäoline.

Lisatagatisena arvelduskrediidile ja garantiidele on sõlmitud kommertspandileping AS Nortali varadele ning panditud Nortal Oy aktsiad (lisa 13.2).

Soome tütarettevõtte on tagatiseks pannud ärihüpoteegi summas 1 miljonit eurot (2016: 1 miljon eurot), et kindlustada ettevõtte kohustusi Nordea Pankki Suomi Oyj ees.

Rootsi tütarettevõtte on tagatiseks pannud ärihüpoteegi summas 102 tuhat eurot, et kindlustada ettevõtte kohustusi Skandinaviska Enskilda Banken AB ees, ning ärihüpoteegi summas 76 tuhat eurot, et kindlustada ettevõtte kohustusi Almi Företagspartner Stockholm Sörmland AB ees.

24. Tehingud seotud osapooltega

Lisas 5 on toodud informatsioon kontserni struktuuri kohta koos tütarettevõtete ja valdusettevõtete kirjeldusega. Alljärgnevasse tabelisse on koondatud kõigi seotud osapooltega aruandeaastal tehtud tehingute koondandmed.

		Müük seotud osapooltele	Ost seotud osapooltelt	Seotud osapoolte võlgnevused ¹	Võlgnevused seotud osapooltele ¹
		000 €	000 €	000 €	000 €
Kontserni emaettevõtte:					
Nortal Group AS	2017	0	0	0	1
	2016	1	0	0	7
Kontserni valdusettevõtte:					
Nortal Group Holding AS	2017	0	0	0	2
	2016	0	0	0	0
Sidusettevõtted:	2017	11	0	47	12
	2016	0	0	0	0
Aktsionäridega seotud osapooled					
	2017	0	20	0	3
	2016	0	9	0	0

¹ Summad liigitatakse vastavalt kas nõueteks ostjate vastu või võlgadeks tarnijatele.

Seotud osapooltelt võetud laenud

		Intressikulu	Võlgnevused seotud osapooltele
		000 €	000 €
Kontserni emaettevõtte:			
Nortal Group AS	2017	2	0
	2016	0	0

Laenud seotud osapooltele

		Intressitulu	Seotud osapoolte võlgnevused
		000 €	000 €
Kontserni emaettevõtte: Nortal Group AS	2017	370	10 827
	2016	39	2 115
Sidusettevõtted:	2017	0	4
	2016	0	0
Kontserni juhtkonna võtmeisikuid: Juhtkonna laen	2017	0	0
	2016	0	0

Laenud emaettevõttele

2017. aasta jaanuaris tasaarveldati kõik emaettevõtte laenu- ja intressikohustised (2016. aasta 31. detsembri seisuga) dividendimaksetega.

Nortal Group AS-ile 2017. aastal antud laenude eesmärk oli refinantseerida ettevõtte võlakohustusi kolmandate isikute ees. Kõik antud laenud olid tagatiseta.

2017. aasta 31. detsembri seisuga koosnes laenuõue järgmistest laenudest:

- Lühiajaline laen summas 576 tuhat eurot intressimääraga 4,79%
- Pikaajaline laen summas 9 890 tuhat eurot intressimääraga 5,8%, sh lühiajaline osa summas 3 419 tuhat eurot ja pikaajaline osa summas 6 471 tuhat eurot. Laenu tagastamine toimub aastatel 2018–2022 vastavalt kokkulepitud maksegraafikule.

Laen sidusettevõttele

2017. aastal anti sidusettevõttele Nortal Solutions LLC 4 tuhande euro suurune laen. Kokku on väljastatud laenulimiit 23 tuhat eurot. Laen on väljastatud Araabia Ühendemiraatide dirhamites (AED).

Seotud osapooltega sõlmitavate tehingute tingimused

Seotud osapooltega sõlmitud ostu- ja müügilepingud sõlmitakse turutingimustel. Aastalõpu saldod on tagatiseta, intressivabad ja arveldatakse rahas. Ühegi seotud osapoolte nõude või võla puhul pole saadud ega antud tagatist. 2017. aasta 31. detsembril lõppenud majandusaastal pole kontsern seotud osapoolte võlgnevustega seotud nõudeid alla hinnanud (2016: 0 eurot). Ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid hinnatakse igal aruandeaastal, analüüsides seotud osapoolte finantsseisundit ja turgu, kus konkreetne seotud osapool tegutseb.

Kontserni juhtkonna võtmeisikute tasustamine

Tabelis toodud summad on kajastatud aruandeperioodi jooksul kuludena ja need on seotud kontserni juhtkonna võtmeisikutega.

	2017	2016
	000 €	000 €
Lühiajalised töötajate hüvitised	966	945
Aktsiapõhised maksed	37	42
Juhtkonna võtmeisikutele makstav hüvitis kokku	1 003	987

25. Vastuvõetud, kuid mitte veel jõustunud standardid

Kontsern ei ole rakendanud järgnevaid IFRS-i ja IFRIC-i tõlgendusi, mis on käesoleva raamatupidamisaruande avaldamise kuupäevaks vastu võetud, kuid ei ole veel jõustunud:

IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele)

Standardi IFRS 9 lõppversioon koondab kõiki finantsinstrumentide projekti etappe ning asendab standardi IAS 39 ning kõik eelnevad IFRS 9 versioonid. Standard kehtestab uue finantsvarade klassifitseerimise ja mõõtmise raamistiku, finantskohustiste raamatupidamisliku kajastamise nõuded, finantsvarade allahindluse reeglistiku ja riskimaandamisarvestuse (*hedge accounting*) erireeglid. Juhtkond on hinnanud standardi mõju ning jõudnud järeldusele, et see on marginaalne.

IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav tulu“ (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele)

Standardiga IFRS 15 kehtestatakse 5-astmeline mudel, mida hakatakse rakendada kliendilepingutest teenitavale tulule sõltumata tegevusalast ja tulutehingu liigist. Standardi nõudmised hakkavad kehtima ka ettevõtte tavapärase tegevuse väljundiks mitteolevate mittefinantsvarade müümisest saadud kasumite ja kahjumite kajastamisele ja mõõtmisele (nt materiaalse või immateriaalse põhivara müügile). Lisaks suurenevad oluliselt avalikustamismõõdud, nt kogutulu jaotuse avalikustamine muutub detailsemaks ning avalikustatakse informatsioon teostamiskohustuste (*performance obligations*) kohta, lepinguvara ja -kohustiste saldode muutused ning peamised juhtkonna hinnangud ja eeldused.

Juhtkond on hinnanud uue standardi rakendamise mõju kontserni raamatupidamise aastaaruandele ning on teinud kindlaks järgmised valdkonnad, mida standardi rakendamine mõjutab:

(a) Garantiikohustused

Üldjuhul annab kontsern garantii tarkvara üldiste vigade kõrvaldamiseks ning laiendatud garantiid klientidega sõlmitud lepingutes ei paku. Standardi IFRS 15 mõistes on pakutavate garantiide puhul tegemist kindlust tagavate garantiidega, mida IAS 37 „Eraldised, tingimuslikud kohustised ja tingimuslikud varad“ kohaselt sama moodi edasi kajastatakse. IFRS 15 kohaselt tuleb laiendatud garantiisid kajastada teenusegarantiidena ehk eraldiseisvate teostamiskohustustena, millele jaotatakse ka osa tehingu hinnast.

(b) Käsundiandja ja käsundisaja tasud

Aeg-ajalt sõlmib kontsern oma klientidega lepinguid, mille sisuks on klientide nimel tarkvaraliitsentside ostmise. Kõnealustes lepingutes ei lasu põhivastutus liitsentsidega seotud lubaduste (nt kvaliteet, tarkvarauuendused) täitmise eest kontsernil. Samuti ei ole kontsernil

kaalutusõigust litsentside hinna kindlaksmääramisel. Küll aga määratakse kontserni tasu nendes lepingutes kliendi poolt määratud maksimaalse ostuhinna ja kolmanda osapoolega läbirääkimiste teel kokkulepitud lõpphinna vahena. Kontsernil on tehingutega seoses krediidirisk, kuna ta on kohustatud maksma tarnijale ka siis, kui klient oma maksekohustust ei täida. Praeguste arvestuspõhimõtete kohaselt jõudis kontsern krediidiriski olemasolu ja lepingutes sätestatud tasu iseloomu tõttu järeldusele, et klientidele litsentside müügiga kaasnevad kontsernile olulised riskid ja hüved, ning kajastas lepinguid kui käsundiandja. Standardi IFRS 15 kohaselt peab kontsern hindama, kas ta omab kontrolli konkreetse kauba või teenuse üle enne selle kliendile üle andmist. Kontsern on teinud kindlaks, et enne kliendile kauba üle andmist ta selle üle kontrolli ei oma, ning seega tegutseb ta kõnealustes lepingutes pigem käsundisaajana kui -andjana.

Standardi IFRS 15 rakendamisel vähendaksid käesoleva perioodi korrigeerimised tulu kaupade müügist 361 tuhande euro ja müüdud toodangu kulusid 361 tuhande euro võrra. Mõju kasumiaruandele puuduks.

(c) Klientidelt saadud ettemaksed

Osade lepingute kohaselt saab kontsern klientidelt ettemakseid. Kuna kõnealused ettemaksed on seotud järgmisel majandusaastal osutatavate teenustega, kajastatakse need viitvõlgade ja tulevaste perioodide tulude all. Standardi IFRS 15 kohaselt peab kontsern kindlaks tegema, kas kõnealused lepingud sisaldavad olulist rahastamiskomponenti. Kuna lubatud kauba või teenuse kontsernilt kliendile üleandmise ning kõnealuse kauba või teenuse eest tasutava kliendi makse laekumise vaheline ajavahemik ei ole pikem kui üks aasta, rahastamiskomponenti ei kajastata.

Kontsern kavatseb kasutada standardi rakendamisel osalist lähenemist, mis tähendab, et rakendamise kogumõju kajastatakse 2018. aasta 1. jaanuari seisuga jaotamata kasumis ning võrdlusinformatsiooni ei korrigeerita.

IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav tulu“ selgitused (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele)

Selgituste eesmärgiks on selgitada IASB kavatsusi IFRS 15 väljatöötamisel. Täpsustatud on teostamiskohustuste identifitseerimist, agendina tegutsemise kriteeriumeid ning litsentsitasude kajastamist. Esimese puhul muudeti „eraldi identifitseeritava“ põhimõtte sõnastust; teise puhul on antud juhiseid hindamiseks, kas ettevõtte tegutseb agendi või põhitöövõtjana, ning kuidas rakendada kontrollipõhimõtet. Litsentside kajastamise osas on lisatud juhised intellektuaalomandi ja litsentsitasude kajastamiseks. Selgitustega antakse ka täiendavaid praktilisi nõuandeid ettevõtetele, kes rakendavad IFRS 15 täielikult tagasiulatuvalt või on valinud osaliselt tagasiulatuva rakendamise.

IFRS 16 „Rendiarvestus“ (kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele)

Standardiga IFRS 16 kehtestatakse rentide kajastamise, mõõtmise, esitamise ja avalikustamise põhimõtted mõlemale lepingupoolele, st nii kliendile (rentnikule) kui ka teenuseosutajale (rendileandjale). Uue standardi kohaselt peavad kajastama rentnikud suurema osa rentidest oma finantsaruannetes. Kui mõned erandid välja arvata, kajastatakse kõiki rente ühtse mudeli alusel.

Rendileandjate jaoks jääb rentide kajastamine suures osas muutumatuks. Kontsern tegeleb standardi rakendamise mõju hindamise ja täpse rakendamiskuupäeva valimisega.

IFRS 2 „Aktsiapõhine makse“ muudatused: klassifitseerimine ja mõõtmine (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele)

Muudatustega antakse juhised optsiooni üleandmise tingimuste mõjude arvestamiseks rahas arveldatavate aktsiapõhiste maksete hindamisel ja kajastamisel raamatupidamises, kinnipeetava tulumaksukohustise kajastamiseks tasaarveldatavate aktsiapõhiste maksete puhul ja selliste aktsiapõhiste maksete tingimuste muudatuste kajastamiseks, mille tulemusena muutub aktsiapõhise makse klassifikatsioon rahas arveldatavast omakapitaliinstrumentides arveldatavaks. Kontsernil ei ole tehinguid, mida kõnealune muudatus puudutaks.

IFRS 10 ja IAS 28 muudatused: varade müügi ja üleandmise tehingud investori ja tema sidus- või ühisettevõtete vahel (2015. aasta detsembris lükkas IASB muudatuse jõustumise kuupäeva määramata ajaks edasi, et oodata ära oma kapitaliosaluse meetodit käsitleva uuringu tulemused)

Muudatustes käsitletakse ebakõlasid IFRS 10 ja IAS 28 nõuete vahel, mis puudutavad varade müügi ja üleandmise tehinguid investori ja tema sidus- või ühisettevõtete vahel. Muudatuste tulemusena kajastatakse kasumeid ja kahjumeid äritegevuseks kvalifitseeruvate varadega tehtavate tehingute puhul täies ulatuses ning äritegevuseks mittekvalifitseeruvate varade puhul osaliselt. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

IFRIC-i TÕLGENDUS 22: välisvaluutatehingud ja ettemaksed (kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist)

Tõlgendus selgitab välisvaluutas tehtud ettemaksete raamatupidamislikku kajastamist ja katab sellised tehingud, mille puhul ettevõtte kajastab tasutud või saadud ettemaksu tulemusena mittefinantsvara või -kohustise enne soetatud vara, kulu või tulu kajastamist. Muudatuse kohaselt on tehingu kuupäevaks, mille alusel määrata kasutatav valuutakurss, sellise ettemaksuvara või ettemakstud tulu kajastamise kuupäev. Kui ettemakseid tehakse mitmes osas, tuleb ettevõttel määrata tehingu kuupäev iga sellise saadud või tasutud ettemakse kohta eraldi. Kontsernil ei ole tehinguid, mida kõnealune muudatus puudutaks.

IFRS 9 muudatus: negatiivse hüvitisega ettemaksed (kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist)

Muudatusega lubatakse kajastada finantsvara, mille lepingutingimused lubavad või nõuavad, et lepingupool maksaks või saaks lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral mõistlikus suures hüvitist (st vara omaniku seisukohalt vaadatuna tekiks nii „negatiivne hüvitis“), korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasel väärtuses muu koondkasumi kaudu. Kontsernil ei ole tehinguid, mida kõnealune muudatus puudutaks.

IAS 19 muudatus: plaani muutmine, kärpimine või arveldamine (kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine)

Muudatustega pannakse majandusüksustele kohustus uuendada aktuaarseid eeldusi, et teha pärast plaani muutmist, kärpimist või arveldamist kindlaks jooksva tööalase teenistuse kulutus ning

netointress ülejäänud aruandeperioodiks. Samuti täpsustatakse muudatustega seda, kuidas mõjutab plaani muutmine, kärpimine või arveldamine vara ülemmäära rakendamist. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

IAS 28 muudatused: pikaajalised osalused sidus- ja ühisettevõtetes (kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist)

Muudatustega käsitletakse seda, kas pikaajalisi osalusi sidus- ja ühisettevõtetes, mis moodustavad sisuliselt osa netoinvesteeringust kõnealustesse sidus- või ühisettevõtetesse, tuleks mõõta (ja nende väärtuse langust kajastada) vastavalt standardile IFRS 9 või IAS 28 või tuleks neid rakendada kombineeritult. Muudatustega täpsustatakse, et kapitaliosaluse meetodil mittekajastatavate pikaajaliste osaluste kajatamisel kohaldab ettevõtte esmalt standardit IFRS 9 ning alles seejärel standardit IAS 28. Standardi IFRS 9 rakendamisel ei arvesta ettevõtte seega pikaajaliste osaluste bilansilise väärtuse korrigeerimisega, mis standardi IAS 28 rakendamisel tekib. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

IASB on välja andnud muudatuste kogumiku „Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2014–2016“. Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. IAS 28 puhul on lubatud ka ennetähtaegne rakendamine. Muudatused kontserni ei mõjutada.

- IFRS 1 „Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite esmakordne kasutuselevõtt“. See täiendus kaotab IFRS-i esmakordsele kasutajale lühiajaliselt lubatud erandid finantsinstrumentide, töötajatele makstavate hüvitiste ja investeerimisettevõtetega seotud avalikustamiskoostade osas.
- IAS 28 „Investeeringud sidus- ja ühisettevõtetesse“. Muudatustega selgitatakse, et riskikapitaliettevõtetel ja muudel kvalifitseeruvatel ettevõtetel on võimalus esialgsel arvele võtmisel otsustada kajastada investeeringut õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande ning seda on võimalik otsustada iga investeeringu puhul eraldi ehk rakendada investeeringupõhiselt.

Kontsern plaanib rakendada ülaltoodud standardid ja tõlgendused nende jõustumise päeval, eeldusel et need on EL-i poolt heakskiidetud.

IFRIC-i TÕLGENDUS 23: ebakindlus tulumaksu kajastamisel (kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele peale EL-i poolt heakskiitmist)

Tõlgenduses käsitletakse tulumaksu kajastamist juhtudel, kus maksustamisviisile omane määramatus mõjutab standardi IAS 12 rakendamist. Tõlgenduses antakse suuniseid ebamääraste maksustamisviiside eraldi ja koos kajastamise, maksuhalduri kontrolli, ebakindluse kajastamiseks sobiva meetodi valimise ning asjaolude muutumise kajastamise kohta. Kontsern ei ole veel hinnanud selle standardi rakendamise mõju.

IASB on välja andnud muudatuste kogumiku „Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2015–2017“. Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Kõnealuseid muudatusi pole EL veel heaks kiitnud. Kontsernil ei ole tehinguid, mida kõnealune muudatus puudutaks.

- IFRS 3 „Äriühendused“ ja IFRS 11 „Ühised ettevõtmised“. Standardi IFRS 3 muudatustega täpsustatakse, et kui ettevõtte saavutab ühistegevuseks liigituva äritegevuse üle kontrolli, tuleb tema varasem osalus kõnealuses äritegevuses ümberhinnata. Standardi IFRS 11 muudatustega täpsustatakse, et kui ettevõtte saavutab ühistegevuseks liigituva äritegevuse läbi ühise kontrolli, tema varasemat osalust kõnealuses äritegevuses ümber ei hinnata.
- IAS 12 „Tulumaks“. Muudatustega täpsustatakse, et omakapitali alla liigitatud finantsinstrumentide maksetega seotud tulumaksukohustist tuleb kajastada vastavalt sellele, kus kajastati möödunud perioodidel jaotamisele kuuluva kasumi tekitanud tehinguid või sündmusi.
- IAS 23 „Laenukasutuse kulutused“. Muudatused puudutavad standardi paragrahvi 14 ning nendega täpsustatakse, et kui tingimustele vastav varaobjekt on viidud otstarbekohasesse kasutus- või müügivalmidusse, kuid sellega seotud laen ei ole täies ulatuses tagasi makstud, tuleb kanda kõnealune laenusumma ettevõtte üldiste laenukohustuste koosseisu.

26. Bilansipäevajärgsed sündmused

2018. aasta veebruaris ostis Nortal AS majandustegevuseta (just loodud) piiratud vastutusega äriühingu Botswanas eesmärgiga hakata selle kaudu teostama projekte Botswana klientidele.

27. Emaettevõtte konsolideerimata kasumiaruanne

31. detsembril 2017 lõppenud aasta kohta

Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruanded on esitatud lisades 27–30 kooskõlas Eesti raamatupidamise seadusega, kuna need ei moodusta kohustuslikku osa IFRS-i (nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt) põhjal koostatud konsolideeritud raamatupidamisaruandest. Need konsolideerimata põhjaruanded ei ole emaettevõtte konsolideerimata finantsaruanded IAS 27 „Konsolideeritud ja konsolideerimata finantsaruanded“ mõistes.

	2017	2016
	000 €	000 €
Müügitulu	23 675	18 984
Äritulud	1 837	1 449
Äritulud kokku	25 512	20 433
Müüdud kaupade ja teenuste kulu	-7 623	-4 445
Muud tegevuskulud	-3 473	-3 386
Tööjõukulud	-11 401	-11 702
Tegevuskulud kokku	-22 497	-19 533
EBITDA	3 015	900
Põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus	-25	-47
Muud kulud	-1	-167
Ärikasum	2 989	686
Finantstulud	2 920	4 090
Finantskulud	-664	-242
Kasum enne maksustamist	5 245	4 534
Tulumaks	505	0
Aruandeaasta puhaskasum	5 750	4 534

28. Emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruanne

Seisuga 31. detsember 2017

	2017 000 €	2016 000 €
Materiaalne põhivara	14	20
Immateriaalne põhivara	47	17
Edasilükkunud tulumaksuvara	611	0
Pikaajalised finantsinvesteeringud	16 072	9 189
Põhivara kokku	16 744	9 226
Nõuded, ettemaksed, laenud ja pooleliolevad projektid	13 818	8 156
Raha	2 852	2 804
Käibevara kokku	16 670	10 960
VARAD KOKKU	33 414	20 186
Aktsiakapital	1 881	1 881
Ülekurss	2 697	2 697
Aktsiaoptsioonide reserv	172	257
Kohustuslik reservkapital	188	82
Jaotamata kasum	2 325	2 020
Aruandeaasta puhaskasum	5 750	4 534
Omakapital kokku	13 013	11 471
Pikaajalised laenud	14 760	2 671
Muud pikaajalised kohustised	0	1
Pikaajalised kohustised kokku	14 760	2 672
Võlad, ettemaksed ja muud lühiajalised kohustised	3 055	2 506
Eraldised	663	69
Viitvõlad ja tulevaste perioodide tulud	1 923	3 468
Lühiajalised kohustised kokku	5 641	6 043
KOHUSTISED KOKKU	20 401	8 715
OMAKAPITAL JA KOHUSTISED KOKKU	33 414	20 186

29. Emaettevõtte konsolideerimata rahavoogude aruanne

31. detsembril 2017 lõppenud aasta kohta

	2017	2016
	000 €	000 €
Äritegevus		
Kasum enne maksustamist	5 245	4 534
Korrigeerimised maksueelse kasumi neto rahavooga vastavusse viimiseks:		
Kulum ja amortisatsioon	25	47
Finantstulud	-2 920	-4 090
Finantskulud	664	242
Käibekapitali korrigeerimised:		
Äritegevusega seotud varade muutus	1 005	827
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-5 360	2 401
Rahavood äritegevusest kokku	-1 341	3 961
Materiaalse põhivara müük	5	7
Materiaalse põhivara soetamine	-10	-4
Immateriaalse põhivara soetamine	-29	-6
Laenude väljamaksed	-13 808	-1 133
Laekunud laenude tagasimaksed	3 003	554
Laekunud intressid	0	5
Tütarettevõtte omandamine, ilma omandatud rahata	-5	-129
Sidusettevõtete ja teiste finantsinvesteeringute müük	0	414
Laekunud dividendid	62	1 500
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-10 782	1 208
Laenude tagasimaksed	-4 179	-486
Saadud laenud	16 927	0
Kapitalirendi tagasimaksed	0	-12
Makstud intressid	-475	-91
Saadud sihtfinantseerimine	18	188
Makstud dividendid	-100	-2 395
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	12 191	-2 796
Rahavood kokku	68	2 373
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	2 804	431
Raha ja rahaekvivalentide muutus	68	2 373
Kahjum valuutakursi muutusest	-20	0
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	2 852	2 804

30. Emaettevõtte konsolideerimata omakapitali muutuste aruanne

31. detsembril 2017 lõppenud aasta kohta

	Aktsia- kapital 000 €	Ülekurss 000 €	Aktsia- optsoonide reserv 000 €	Kohustuslik reservkapital 000 €	Jaotamata kasum 000 €	Kokku 000 €
Saldo seisuga 1. jaanuar 2016	1 880	1 955	214	-	4 497	8 546
Aruandeaasta kasum	0	0	0	0	4 534	4 534
Töötajate aktsiaoptsooni programm	0	0	43	0	0	43
Eraldis kohustuslikku reservkapitali	0	0	0	82	-82	0
Aktsiakapitali suurendamine	1	742	0	0	0	743
Dividendid	0	0	0	0	-2 395	-2 395
Saldo seisuga 31. detsember 2016	1 881	2 697	257	82	6 554	11 471
Aruandeaasta kasum	0	0	0	0	5 750	5 750
Töötajate aktsiaoptsooni programm	0	0	37	0	0	37
Aegunud aktsiaoptsoonide reservi tühistamine	0	0	-122	0	122	0
Eraldis kohustuslikku reservkapitali	0	0	0	106	-106	0
Dividendid	0	0	0	0	-4 245	-4 245
Saldo seisuga 31. detsember 2017	1 881	2 697	172	188	8 075	13 013

Emaettevõtte korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31. detsember:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	000 €	000 €
Emaettevõtte konsolideerimata omakapital	13 013	11 471
Tütaretevõtete, ühisettevõtmiste ja sidusettevõtete bilansiline jääkväärtus emaettevõtte konsolideerimata bilansis (miinus)	-9 170	-9 136
Tütaretevõtete, ühisettevõtmiste ja sidusettevõtete väärtus kapitaliosaluse meetodil (pluss)	6 246	7 306
Kokku	<u>10 089</u>	<u>9 641</u>

Juhatuse allkirjad 2017. majandusaasta aruandele

Käesolevaga kinnitame kontserni Nortal AS 2017. aasta aruandes esitatud andmete õigsust:

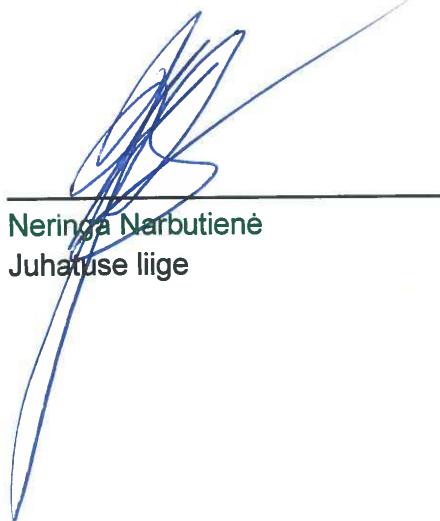
Priit Alamäe
Juhatuse esimees

Andre Krull
Juhatuse liige

Oleg Shvaikovsky
Juhatuse liige

Neringa Narbutienė
Juhatuse liige

7. märts 2018

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

AS Nortal aktsionäridele

Arvamus

Oleme auditeerinud AS Nortal ja tema tütaretevõtjate (kontsern) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2017 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud koondkasumiaruannet, konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid ning konsolideeritud aastaaruande koostamisel kasutatud peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt kontserni finantsseisundit seisuga 31. detsember 2017 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme kontsernist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (Eesti), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi nõuetele.

Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused raamatupidamise aastaaruande osas

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ning sellise sisekontrollisüsteemi eest nagu juhtkond peab vajalikuks, võimaldamaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande korrektset koostamist ja esitamist ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama kontserni suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust kontserni suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeauditiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeauditiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada kontserni suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuste finantsteabe kohta piisava asjakohase tõendusmaterjali, et avaldada arvamus kontserni konsolideeritud finantsaruannete kohta. Me vastutame kontserniauditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest. Me oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

Tallinn, 7. märts 2018

Olesia Abramova
Vandeauditiitori number 561
Ernst & Young Baltic AS
Audiitorettevõtja tegevusloa number 58

Herki Didvig
Vandeauditiitori number 573

Kasumi jaotamise ettepanek

Nortal AS-i juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku jaotada kasum järgmiselt:

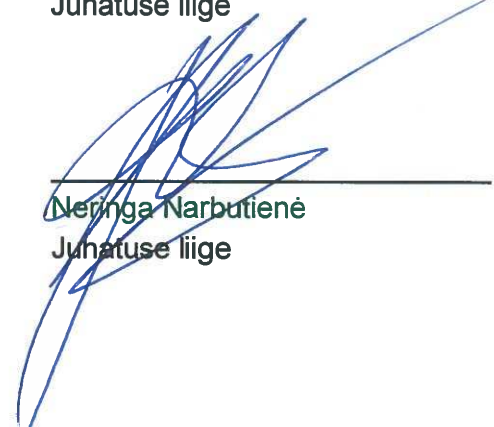
Jaotuskõlblik kasum seisuga 31. detsember 2017:	5 210 tuhat eurot
sh 2017. aasta kasum:	5 116 tuhat eurot
sh jaotamata kasum:	94 tuhat eurot

Dividendidena väljamakstud summa 26. jaanuaril 2018:	-1 900 tuhat eurot
Eraldis kohustuslikku reservkapitali:	-0 eurot
Dividendidena väljamakstav summa:	-3 195 tuhat eurot
Jaotamata kasum (pärast dividendide jaotamist):	115 tuhat eurot

Priit Alamäe
Juhatusesimees

Andre Krull
Juhatuseliige

Oleg Shvaikovsky
Juhatuseliige

Neringa Narbutienė
Juhatuseliige

7. märts 2018

Müügitulu jaotus EMTAK-i järgi

2017. aasta müügitulu jaotub EMTAK-i koodide järgi alljärgneval:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>000 €</u>	<u>000 €</u>
Infosüsteemide arendamine ja tugiteenused – EMTAK-i kood 62011	23 612	18 504
Riist- ja tarkvara müük – EMTAK-i kood 47411	63	480
Äritulud kokku	<u>23 675</u>	<u>18 984</u>

Consolidated Financial Statements Nortal AS

Beginning: 1 January 2017
End: 31 December 2017

Registry code: 10391131

Address Lõõtsa 6c
11415 Tallinn
Republic of Estonia

Telephone: +372 610 1990
E-mail: info@nortal.com
Web page: www.nortal.com

Main activities: 62011 Computer programming
47411 Retail sale of computers, peripheral units and software

Content

Management report of the consolidated group	3
Consolidated statement of comprehensive income	8
Consolidated statement of financial position	9
Consolidated statement of cash flows	10
Consolidated statement of changes in equity	11
Notes to the consolidated financial statements.....	12
1. Corporate information	12
2. Significant accounting policies	12
3. Significant accounting judgements, estimates and assumptions.....	31
4. Capital management	35
5. Group information.....	36
6. Investment in an associate	38
7. Revenue	39
8. Other income/expenses.....	40
9. Income tax.....	42
10. Earnings per share	44
11. Tangible assets	45
12. Intangible assets	46
13. Financial assets and financial liabilities.....	48
14. Receivables, prepayments and work in progress.....	53
15. Cash.....	54
16. Issued capital and reserves	55
17. Distributions made and proposed	56
18. Provisions.....	56
19. Accrued expenses and deferred revenue	57
20. Pensions and other post-employment benefit plans.....	58
21. Share-based payments	59
22. Trade and other payables.....	62
23. Commitments and contingencies.....	62
24. Related party disclosures	64
25. Standards issued but not yet effective	67
26. Events after the reporting period.....	72
27. Non-consolidated income statement of the Parent.....	73
28. Non-consolidated statement of financial position of the Parent.....	74
29. Non-consolidated statement of cash flows of the Parent	75
30. Non-consolidated statement of changes in equity of the Parent	76
Signatures of the Management Board to the Annual report 2017	78
Auditor's report.....	79
Proposal for profit allocation.....	81
Sales revenue distribution according to EMTAK.....	82

Management report of the consolidated group

Financial year 2017

Nortal AS, founded in 2000, is a company registered in Estonia, and the parent company of Nortal Oy (Finland), Nortal UAB (Lithuania), Nortal DOO (Serbia), Nortal LLC (Oman), Nortal Solutions FZ-LLC (United Arab Emirates), Nortal AB (Sweden), Nortal LLC (USA), Medwedia Upside OÜ (Estonia) and Webmedia OÜ (Estonia).

In addition to the subsidiaries listed above, Nortal UAB holds 100% of the shareholding in Nortal OOO (Russia) which is on the process of liquidation.

Nortal AS is also one of Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ shareholders (Software Technologies and Applications Competence Centre – “STACC”).

In 2017, there were a number of changes in the group structure. In March 2017, a new subsidiary - Nortal LLC (USA) was established for the delivery of projects in USA. In April 2017, affiliated company Nortal Solutions LLC was established in Dubai for the delivery of projects in Dubai and the GCC (Gulf Council Countries) Region. In October 2017, Nortal UAB's subsidiary UAB Euritecha (Lithuania) was liquidated.

This annual report includes the consolidated financial report of the parent company Nortal AS, and the subsidiary companies mentioned above.

The key financial ratios were as follows (in thousands of euros):

	2017	2016
	€000	€000
Revenue	48 346	43 441
Revenue change, %	11%	-4%
EBITDA	5 311	5 203
EBITDA margin, % (EBITDA / Revenue)	11%	12%
Number of employees at the end of the period	536	481

The number of employees in the Group has increased – on 31 December 2017, there were 536 employees (2016: 481). The average number of employees in the Group was 523 (2016: 500 employees). Total personnel expenses were €27 362 thousand (2016: €26 385 thousand). The total salary payments to the Management Board and Supervisory Board members were €966 thousand (2016: €945 thousand). No other additional benefits or guarantees were provided to Management and Supervisory board members.

Major impacts delivered by the Group on six home markets in 2017 included:

- Expansion of co-operation with one of the largest telecom operators in the U.S.A for advancing their e-commerce solutions serving close to 100M subscribers
- Successful launch of OmaVero first services (self-service portal for the largest running IT-project for Finnish Tax Administration) without any major complications
- Start of projects enabling value added tax collection by Ministry of Finance and automation of immigration processes at Ministry of Manpower in Sultanate of Oman
- Re-starting co-operation with global metal manufacturing companies in Finland and Sweden to boost their efficiency by advanced planning solutions and marketing automation processes
- Expansion of co-operation with Estonian Tax Authority to introduce user-friendly self-service by 2020 re-instating the customer as the most efficient tax collector globally
- Timely completion of major project for Estonian Unemployment Board to successfully launch work ability reform in Estonia, estimated to save 200MEUR over the next years.
- Launch of DeepScan product that enables large organizations conduct proper data governance and constantly monitor compliance with stricter data protection regulations

Major internal events included:

- Continuing efforts in expanding recruitment capacity and organizational scalability by adding strong executives and talents for next major growth phase
- Preparations for switching to customer-centric organization structure to effectively take full Nortal offering (Public Finance Management, Ease of Doing Business, Digital Healthcare, Revenue Science, Supply Chain Planning & Asset Performance Management and Deepscan) to customers in all Nortal home-markets
- Strengthening UX/UI competencies to be able to support all customer projects with business-minded design and state-of-the-art user interfaces.
- Winning 4 industry hackathons in Finland.
- Establishment of companies in US and UAE.
- Replacing of existing bank loans by bonds emission for 15MEUR registered at Euroclear Finland.

The Group's head office is in Tallinn (Estonia), but a large portion of the group's business activities are performed on a daily basis from Tartu (Estonia), Helsinki, Oulu, Turku and Uusikaupunki (Finland), Stockholm (Sweden), Vilnius and Kaunas (Lithuania), Belgrade (Serbia), Muscat (Oman), Dubai (United Arab Emirates) and Bellevue (USA).

Social contribution

Corporate Social Responsibility

Nortal is a keen promoter of good governance through e-government focusing on removing obstacles of human development, reducing hidden transaction costs in societies, increasing transparency of administration, reducing waste and increasing overall procedural efficiency.

Nortal was awarded a Silver Level in 2015 and 2016 and 2017 by the sustainability benchmark index, EcoVadis. Nortal ranks amongst the top 30% of the world's top companies for sustainability and CSR.

ICT sector development

To promote learning and innovation, software development and IT-analysis, Nortal has launched cooperation initiatives with universities in Tartu and Tallinn, where Nortal's senior specialists run educational courses on a regular basis.

Nortal supports the education of mathematics and science, by participating in the organization of science and mathematics competitions in Estonian secondary schools, and by providing awards.

Nortal contributes to the development of the Estonian ICT sector by providing know-how, consultations and financial support to Estonian start-ups through strategic partnerships with EstBAN, the Estonian Business Angel Network.

Nortal provides summer and winter university programs, as well as internship programs for IT and software engineering students. Each year there are more than 600 applicants, from whom Nortal selects the best to participate in the program. The program gives students a great opportunity to gain practical knowledge in software engineering. Hereby Nortal was ranked by Instar among the top most attractive employers in Estonia according to IT students.

In 2017 Nortal instead of buying Christmas gifts decided to support those who need in Syria through the UNICEF Christmas campaign. In previous years the Company has made contribution to the sustainability of Estonian forests by planting trees and contributed to several charity projects in various locations: in Estonia Nortal has supported Lastefond, in Finland Pelastakaa Lapset - Rädä Barnen, in Sweden Hungerprojektet, in Lithuania SOS Vaikų Kaimai and in Serbia the project called Život.

Employee Health

Nortal maintains an occupational health care website for employees to access up-to-date information regarding health care, and safety at work. When a new employee joins Nortal, they must go through a health check-up. As per corresponding legislation, health examinations are performed for all employees every 2-3 years.

Balancing work and family life

In 2008, 2010 and 2014 Nortal was awarded the title of the most family and employee-friendly company in Estonia by the Bonnier Group business newspaper Äripäev, and family magazine Pere & Kodu. Nortal also organizes special events for the family members of employees, such as our yearly Gala event, children's Christmas parties, and summer days.

Environmental contribution

Every day Nortal delivers software solutions for governments, banks, insurance companies, and telecoms, which reduce the overall need for paper printing and also minimizes the transportation related thereto. People are able to conduct their personal activities and communication with the

government via e-channels thanks to Nortal solutions. Meaning that the need to print on paper has notably decreased.

Nortal recognizes that day-to-day operations can both directly and indirectly impact the environment. Nortal takes special measures to reduce its ecological footprint. The company has its own waste management program, which includes the recycling of paper and cardboard; toners and ink cartridges; cans, plastic and glass bottles; and IT equipment (laptops, desktop, printers, monitors) etc. Additionally, Nortal has taken measures to reduce energy consumption by setting up technical equipment for video-conferencing instead of travelling between Nortal offices in different countries. Nortal aims to protect and improve the environment through proper management, and by adopting environmental best practices wherever possible. Nortal is moving towards integrating environmental considerations into all business decisions; and seeks to achieve excellence in every aspect of business while being committed to minimizing the environmental impacts of our business operations.

The Group commits to:

- Continuously improve our environmental performance and integrate the recognized best practices of environmental management into our business operations.
- Operate our facilities in an environmentally sound manner.
- Prevent pollution to land, air and water.
- Minimize consumption through the reduction, reuse or recycling of materials as much as possible.
- Promote the continued development of best practices and expertise in environmental disciplines to provide knowledge and capacity building related to environmental sustainability.
- Measure, and act to reduce, the carbon footprint of our business activities to meet our published objectives and targets.
- Identify and manage environmental risks and hazards.
- Involve customers, partners, clients, suppliers and subcontractors in the implementation of our objectives.
- Establish targets to measure continuous improvement in our environmental performance.
- Comply, as a minimum, with all relevant environmental legislation as well as other environmental requirements to which the firm subscribes.

Results of economic activity

Compared to 2017, total consolidated revenue of Nortal AS increased from 43 million euros close to 48 million euros. A slight increase of revenue is mainly due to expansion of customer accounts in Finland, US and Estonia. Majority of revenues came from software development projects and related advisory services, mostly to telecommunications, health care, industrial, logistics, financial and public sector customers. In 2017, Nortal AS EBITDA increased from 5.2 million euros (in 2016) to 5.3 million euros. Profit after taxes increased from 4.3 million euros (in 2016) to 5.1 million euros (in 2017).

Financial year 2018

In 2018, Nortal will continue its efforts to help customers in creating disruption, driving revenues and efficiency, and increasing ease of living to create Seamless Society

Nortal will continue offering tailored solutions in carefully selected business domains to help customers to achieve the highest level of meaningful impact through strategic change and technology projects:

- Nortal's Ease of Doing Business
- Nortal's Public Finance Management and Taxation
- Nortal's Digital Healthcare
- Nortal's Supply Chain Planning & Asset Performance Management (Industry 4.0)
- Nortal's Revenue Science
- Nortal's DeepScan

The core objective of the Nortal management team is to deliver strong results in 2018, capitalizing on the investments made during the previous years and further investing into increasing domain knowledge and business value created for the customers. Nortal has a strong and balanced customer portfolio in terms of geographies and industries, and all customer account groups are expected to show significant improvements in 2018.

Consolidated statement of comprehensive income

For the year ended 31 December 2017

	Notes	2017 €000	2016 €000
Revenue	7	47 980	42 786
Other operating income	8.1	366	655
Total revenue		48 346	43 441
Costs of goods sold and services rendered	8.2	-7 734	-4 657
Other operating expenses	8.3	-7 939	-7 196
Personnel expenses	8.4	-27 362	-26 385
Total operating expenses		-43 035	-38 238
EBITDA		5 311	5 203
Depreciation, amortization and impairment of non-current assets	8.5	-276	-105
Other expenses	8.5	-1	-167
Operating profit		5 034	4 931
Financial income	8.6	415	412
Financial expenses	8.6	-802	-247
Profit before income tax		4 647	5 096
Income tax	9.1	449	-835
Net profit for the financial year		5 096	4 261
Other comprehensive income/expenses		-459	-40
Total comprehensive income/expenses for the financial year		4 637	4 221
- attributable to equity holders of the Parent		4 657	4 225
- attributable to minority interests		-20	-4
Earnings per share	10		
- Basic, profit for the year attributable to ordinary equity holders of the parent		€ 1.58	€ 1.44
- Diluted, profit for the year attributable to ordinary equity holders of the parent		€ 1.58	€ 1.43

Consolidated statement of financial position

As at 31 December 2017

	Notes	2017 €000	2016 €000
Tangible assets	11	140	136
Intangible assets	12	47	19
Goodwill	12	1 972	2 172
Long-term financial investments	13.1	6 873	136
Deferred tax assets	9.2	774	391
Total non-current assets		9 806	2 854
Receivables, prepayments and work in progress	14	17 630	13 384
Cash	15	7 678	7 987
Total current assets		25 308	21 371
TOTAL ASSETS		35 114	24 225
Minority interests		13	35
Share capital	16	1 881	1 881
Share premium	16	2 696	2 696
Share-based option scheme contribution	16	172	335
Reserves	16	308	203
Currency exchange reserve		-178	281
Retained earnings		94	-20
Net profit of the financial year		5 116	4 265
Total equity attributable to equity holders of the Parent		10 089	9 641
Total equity		10 102	9 676
Long-term borrowings	13.2	14 791	2 730
Long-term provisions	18	151	0
Long-term deferred income and liabilities		0	21
Total non-current liabilities		14 942	2 751
Short-term borrowings	13.2	34	133
Payables, prepayments and other current liabilities	22	3 944	3 368
Provisions	18	910	326
Accrued expenses and deferred income	19	5 182	7 971
Total current liabilities		10 070	11 798
Total liabilities		25 012	14 549
TOTAL LIABILITIES AND EQUITY		35 114	24 225

Consolidated statement of cash flows

For the year ended 31 December 2017

	Notes	2017 €000	2016 €000
Operating activities			
Profit before income tax		4 647	5 096
Adjustments to reconcile profit before tax to net cash flow:			
Depreciation and amortization	8.5	276	105
Income tax paid		-327	-60
Financial income	8.6	-415	-412
Financial expenses	8.6	802	247
Working capital adjustments:			
Change in assets related to operating activities		-1 925	-1 750
Change in liabilities and prepayments related to operating activities		-2 051	2 078
Total cash flows from operating activities		1 007	5 304
Proceeds from the sale of property, plant and equipment	11	7	12
Purchase of property, plant and equipment	11	-70	-15
Purchase of intangible assets	12	-29	-6
Disbursement of loans		-11 015	-2 192
Loan repayments received		10	15
Acquisition of a subsidiary, net of cash acquired	5	0	-116
Proceeds from the sale of holding in associated companies and other financial investments		0	414
Total cash flows from investing activities		-11 097	-1 888
Repayments of borrowings		-4 214	-471
Proceeds from borrowings		14 728	0
Payment of finance lease liabilities		0	-12
Interest paid		-484	-88
Receipt of Government grant		21	188
Dividends paid		-100	-2 395
Total cash flows from financing activities		9 951	-2 778
Total cash flows		-139	638
Cash and cash equivalents at the beginning of the period		7 987	7 445
Net increase/decrease in cash and cash equivalents		-139	638
Currency exchange loss		-170	-96
Cash and cash equivalents at the end of the period		7 678	7 987

Consolidated statement of changes in equity

For the year ended on 31 December 2017

	Attributable to equity holders of the Parent						Minority interest €000	Total equity €000
	Share capital €000	Share premium €000	Share-based option scheme contr. €000	Legal mandatory reserve €000	Currency exchange reserve €000	Retained earnings €000		
At 1 January 2016	1 880	1 954	293	106	321	2 477	32	7 063
Total comprehensive income	0	0	0	0	-40	4 265	-4	4 221
Share option program (Note 21)	0	0	42	0	0	0	0	42
Transactions with non-controlling interests	0	0	0	0	0	-6	6	0
Transfers to legal mandatory reserve (Note 16)	0	0	0	96	0	-96	0	0
Issue of share capital (Note 16)	1	742	0	0	0	0	0	743
Dividends (Note 17)	0	0	0	0	0	-2 395	0	-2 395
Rounding differences	0	0	0	1	0	0	1	2
At 31 December 2016	1 881	2 696	335	203	281	4 245	35	9 676
Total comprehensive income	0	0	0	0	-460	5 116	-22	4 634
Share option program (Note 21)	0	0	37	0	0	0	0	37
Reversal of contribution of matured share options (Note 21)	0	0	-200	0	0	200	0	0
Transfers to legal mandatory reserve (Note 16)	0	0	0	106	0	-106	0	0
Dividends (Note 17)	0	0	0	0	0	-4 245	0	-4 245
Rounding differences	0	0	0	-1	1	0	0	0
At 31 December 2017	1 881	2 696	172	308	-178	5 210	13	10 102

Notes to the consolidated financial statements

1. Corporate information

The consolidated financial statements of the Group for the year ended 31 December 2017 were authorized for issue in accordance with a resolution of the directors on 7 March 2018. Nortal AS is a limited company incorporated and domiciled in Estonia and whose shares are not publicly traded. The registered office is located at Lõõtsa 6c, 11415 Tallinn, the Republic of Estonia.

Main activities of the Group are programming and sales of software.

2. Significant accounting policies

2.1. Basis of preparation

The consolidated financial statements of the Group have been prepared in accordance with International Financial Reporting Standards (IFRS) as issued by the International Accounting Standards Board (IASB) and endorsed by European Union.

The consolidated financial statements have been prepared on a historical cost basis. The consolidated financial statements are presented in euros and all values are rounded to the nearest thousand (€000), except when otherwise indicated. The consolidated financial statements provide comparative information in respect of the previous period.

2.2. Basis of consolidation

The consolidated financial statements comprise the financial statements of the Group and its subsidiaries as at 31 December 2017. Control is achieved when the Group is exposed, or has rights, to variable returns from its involvement with the investee and has the ability to affect those returns through its power over the investee. Specifically, the Group controls an investee if, and only if, the Group has:

- Power over the investee (i.e., existing rights that give it the current ability to direct the relevant activities of the investee)
- Exposure, or rights, to variable returns from its involvement with the investee
- The ability to use its power over the investee to affect its returns

Generally, there is a presumption that a majority of voting rights result in control. To support this presumption and when the Group has less than a majority of the voting or similar rights of an investee, the Group considers all relevant facts and circumstances in assessing whether it has power over an investee, including:

- The contractual arrangement with the other vote holders of the investee
- Rights arising from other contractual arrangements
- The Group's voting rights and potential voting rights

The Group re-assesses whether or not it controls an investee if facts and circumstances indicate that there are changes to one or more of the three elements of control. Consolidation of a subsidiary begins when the Group obtains control over the subsidiary and ceases when the Group loses control of the subsidiary. Assets, liabilities, income and expenses of a subsidiary acquired or disposed of during the year are included in the consolidated financial statements from the date the Group gains control until the date the Group ceases to control the subsidiary.

Profit or loss and each component of other comprehensive income (OCI) are attributed to the equity holders of the parent of the Group and to the non-controlling interests, even if this results in the non-controlling interests having a deficit balance. When necessary, adjustments are made to the financial statements of subsidiaries to bring their accounting policies into line with the Group's accounting policies. All intra-group assets and liabilities, equity, income, expenses and cash flows relating to transactions between members of the Group are eliminated in full on consolidation.

A change in the ownership interest of a subsidiary, without a loss of control, is accounted for as an equity transaction.

If the Group loses control over a subsidiary, it derecognizes the related assets (including goodwill), liabilities, non-controlling interest and other components of equity while any resultant gain or loss is recognized in profit or loss. Any investment retained is recognized at fair value.

2.3. Summary of significant accounting policies

a) Business combinations and goodwill

Business combinations are accounted for using the acquisition method. The cost of an acquisition is measured as the aggregate of the consideration transferred, measured at acquisition date fair value and the amount of any non-controlling interest in the acquiree. For each business combination, the Group elects whether it measures the non-controlling interest in the acquiree either at fair value or at the proportionate share of the acquiree's identifiable net assets. Acquisition costs incurred are expensed and included in administrative expenses.

When the Group acquires a business, it assesses the financial assets and liabilities assumed for appropriate classification and designation in accordance with the contractual terms, economic circumstances and pertinent conditions as at the acquisition date. This includes the separation of embedded derivatives in host contracts by the acquiree.

If the business combination is achieved in stages, the acquisition date fair value of the acquirer's previously held equity interest in the acquiree is remeasured to fair value at the acquisition date through profit or loss.

Any contingent consideration to be transferred by the acquirer will be recognized at fair value at the acquisition date. Contingent consideration classified as an asset or liability that is a financial instrument and within the scope of IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement, is measured at fair value with changes in fair value recognized either in either profit or loss or as a change to OCI. If the contingent consideration is not within the scope of IAS 39, it is measured in accordance with the appropriate IFRS. Contingent consideration that is classified as equity is not remeasured and subsequent settlement is accounted for within equity.

Goodwill is initially measured at cost, being the excess of the aggregate of the consideration transferred and the amount recognized for non-controlling interests, and any previous interest held, over the net identifiable assets acquired and liabilities assumed. If the fair value of the net assets acquired is in excess of the aggregate consideration transferred, the Group re-assesses whether it has correctly identified all of the assets acquired and all of the liabilities assumed and reviews the procedures used to measure the amounts to be recognized at the acquisition date. If the reassessment still results in an excess of the fair value of net assets acquired over the aggregate consideration transferred, then the gain is recognized in profit or loss.

After initial recognition, goodwill is measured at cost less any accumulated impairment losses. For the purpose of impairment testing, goodwill acquired in a business combination is, from the acquisition date, allocated to each of the Group's cash-generating units that are expected to benefit from the combination, irrespective of whether other assets or liabilities of the acquiree are assigned to those units.

Where goodwill forms part of a cash-generating unit and part of the operation within that unit is disposed of, the goodwill associated with the operation disposed of is included in the carrying amount of the operation when determining the gain or loss on disposal of the operation. Goodwill disposed of in this circumstance is measured based on the relative values of the operation disposed of and the portion of the cash-generating unit retained.

b) Investment in an associate

An associate is an entity over which the Group has significant influence. Significant influence is the power to participate in the financial and operating policy decisions of the investee, but is not control or joint control over those policies. The Group's investment in its associate is accounted for using the equity method.

Under the equity method, the investment in an associate is initially recognized at cost. The carrying amount of the investment is adjusted to recognize changes in the Group's share of net assets of the associate since the acquisition date. Goodwill relating to the associate is included in the carrying amount of the investment and is not tested for impairment individually.

The statement of profit or loss reflects the Group's share of the results of operations of the associate. Any change in OCI of those investees is presented as part of the Group's OCI. In addition, when there has been a change recognized directly in the equity of the associate, the

Group recognizes its share of any changes, when applicable, in the statement of changes in equity. Unrealized gains and losses resulting from transactions between the Group and the associate is eliminated to the extent of the interest in the associate.

The aggregate of the Group's share of profit or loss of an associate is shown on the face of the statement of profit or loss outside operating profit and represents profit or loss after tax and non-controlling interests in the subsidiaries of the associate.

The financial statements of the associate are prepared for the same reporting period as the Group. When necessary, adjustments are made to bring the accounting policies in line with those of the Group.

After application of the equity method, the Group determines whether it is necessary to recognize an additional impairment loss on its investment in its associate. The Group determines at each reporting date whether there is any objective evidence that the investment in the associate is impaired. If this is the case, the Group calculates the amount of impairment as the difference between the recoverable amount of the associate and its carrying value and recognizes the amount in the 'share of profit of an associate' in the income statement.

Upon loss of significant influence over the associate, the Group measures and recognizes any retaining investment at its fair value. Any difference between the carrying amount of the associate upon loss of significant influence and the fair value of the retained investment and proceeds from disposal is recognized in profit or loss.

c) Current vs non-current classification

The Group presents assets and liabilities in the statement of financial position based on current/non-current classification.

An asset is current when it is:

- Expected to be realized or intended to be sold or consumed in normal operating cycle
- Held primarily for the purpose of trading
- Expected to be realized within twelve months after the reporting period, or
- Cash or cash equivalent unless restricted from being exchanged or used to settle a liability for at least twelve months after the reporting period

All other assets are classified as non-current.

A liability is current when it is:

- Expected to be settled in normal operating cycle
- Held primarily for the purpose of trading
- Due to be settled within twelve months after the reporting period, or
- There is no unconditional right to defer the settlement of the liability for at least twelve months after the reporting period

The Group classifies all other liabilities as non-current.

Deferred tax assets and liabilities are classified as non-current assets and liabilities.

d) Fair value measurement

The Group measures financial instruments, such as, derivatives, and non-financial assets such as investment properties, at fair value at each balance sheet date. Currently the Group has no such assets. Fair value of financial instruments measured at amortized cost is disclosed in Note 13.3.

Fair value is the price that would be received to sell an asset or paid to transfer a liability in an orderly transaction between market participants at the measurement date. The fair value measurement is based on the presumption that the transaction to sell the asset or transfer the liability takes place either:

- In the principal market for the asset or liability, or
- In the absence of a principal market, in the most advantageous market for the asset or liability

The principal or the most advantageous market must be accessible to by the Group.

The fair value of an asset or a liability is measured using the assumptions that market participants would use when pricing the asset or liability, assuming that market participants act in their economic best interest.

A fair value measurement of a non-financial asset takes into account a market participant's ability to generate economic benefits by using the asset in its highest and best use or by selling it to another market participant that would use the asset in its highest and best use.

The Group uses valuation techniques that are appropriate in the circumstances and for which sufficient data are available to measure fair value, maximizing the use of relevant observable inputs and minimizing the use of unobservable inputs.

All assets and liabilities for which fair value is measured or disclosed in the financial statements are categorized within the fair value hierarchy, described as follows, based on the lowest level input that is significant to the fair value measurement as a whole:

- Level 1 — Quoted (unadjusted) market prices in active markets for identical assets or liabilities
- Level 2 — Valuation techniques for which the lowest level input that is significant to the fair value measurement is directly or indirectly observable
- Level 3 — Valuation techniques for which the lowest level input that is significant to the fair value measurement is unobservable

For assets and liabilities that are recognized in the financial statements on a recurring basis, the Group determines whether transfers have occurred between Levels in the hierarchy by re-assessing categorization (based on the lowest level input that is significant to the fair value measurement as a whole) at the end of each reporting period.

The Group's Valuation Committee determines the policies and procedures for both recurring fair value measurement, such as investment properties and unquoted AFS financial assets, and for non-recurring measurement, such as assets held for distribution in discontinued operation. The Valuation Committee comprises of the Group's management team.

External valuers might be involved for valuation of significant assets, such as properties and AFS financial assets, and significant liabilities, such as contingent consideration. Involvement of external valuers should be decided upon annually by the Valuation Committee. Selection criteria include market knowledge, reputation, independence and whether professional standards are maintained. The Valuation Committee decides, after discussions with the Group's external valuers, which valuation techniques and inputs to use for each case.

At each reporting date, the Valuation Committee analyses the movements in the values of assets and liabilities, which are required to be re-measured or re-assessed as per the Group's accounting policies. For this analysis, the Valuation Committee verifies the major inputs applied in the latest valuation by agreeing the information in the valuation computation to contracts and other relevant documents.

The Valuation Committee also compares each the changes in the fair value of each asset and liability with relevant external sources to determine whether the change is reasonable.

On an interim basis, the Valuation Committee and the Group's external valuers present the valuation results to the Group's independent auditors. This includes a discussion of the major assumptions used in the valuations.

For the purpose of fair value disclosures, the Group has determined classes of assets and liabilities on the basis of the nature, characteristics and risks of the asset or liability and the level of the fair value hierarchy as explained above.

e) Revenue recognition

Revenue is recognized to the extent that it is probable that the economic benefits will flow to the Group and the revenue can be reliably measured, regardless of when the payment is being made. Revenue is measured at the fair value of the consideration received or receivable, taking into account contractually defined terms of payment and excluding taxes or duty. When it becomes probable that total contract costs exceed total contract revenue in an arrangement, the expected losses are recognized immediately as an expense based on the costs attributable to the contract. The Group assesses its revenue arrangements against specific criteria to determine if it is acting as principal or agent. The Group has concluded that it is acting as a principal in all of its revenue arrangements. The specific recognition criteria described below must also be met before revenue is recognized.

Short and long term software development agreements

Revenue for arrangements that involve significant production, modification, or customization of the software and those in which the services are not available from third-party vendors and are therefore deemed essential to the software, is recognized on a time-and-material basis or using the percentage of completion method of accounting, based on direct costs incurred to date as a percentage of total estimated project costs required to complete the project. If there is not sufficient basis to measure the progress of completion or to estimate the total contract revenues and costs, revenue is recognized only to the extent of contract cost incurred for which we believe recoverability to be probable.

Software license user support

Support fee is charged to income on a straight-line basis over the term of the support/maintenance period.

Consulting, training, sale of licenses bought from third parties and other services

Revenue for arrangements that does not require significant production, modification or customization of existing software, revenue from consulting and training activities are recognized when all of the following criteria are met:

- Persuasive evidence of an arrangement exists
- Delivery has occurred (and no future elements to be delivered are essential to the functionality of the delivered element)
- The vendor's fee is fixed or determinable (the 'determinable' criterion relates to the issue as to whether the fee is subject to factors such as acceptance, refund, extended payment terms)
- Collectability is probable

Interest income and dividend income

Interest income, license fees and dividend income are recognized when the receipt of income is probable and the amount of revenue can be measured reliably. Interest income is recognized by using the effective interest method of the asset, except for the cases when the receipt of the interest is uncertain. In such cases interest income is accounted for on a cash basis. Dividend income is recognized when the legal right to receive dividends is established.

f) Government grants

Government grants are recognized where there is reasonable assurance that the grant will be received and all attached conditions will be complied with. When the grant relates to an expense item, it is recognized as income over the period necessary to match the grant on a systematic basis to the costs that it is intended to compensate. When the grant relates to an asset, it is recognized as income over the useful life of a depreciable asset by way of a reduced depreciation charge.

g) Taxes

Current income tax

Current income tax assets and liabilities for the current period are measured at the amount expected to be recovered from or paid to the taxation authorities. The tax rates and tax laws used to compute the amount are those that are enacted or substantively enacted, at the reporting date in the countries where the Group operates and generates taxable income.

Pursuant to the Income Tax Act, Estonian companies are not subject to pay income tax on the profit, but all dividends paid by the company are subject to income tax. In Estonia 20% tax rate is applied for dividend payments. Income tax on payment of dividends should be recognized as an expense in the income statement at the moment of announcing the dividends.

Subsidiaries registered abroad

In accordance with income tax acts, the company's net profit, adjusted by temporary and permanent differences stipulated in the local income tax acts, are subject to income tax in Lithuania, Finland, Sweden, Serbia, Oman, Russia and USA.

The following income tax rates are applicable for foreign subsidiaries:

- Lithuania 15%
- Finland 20%
- Sweden 22%
- Serbia 15%
- Oman 15%
- Russia 20%
- USA 29,7%

Current income tax relating to items recognized directly in equity and other comprehensive income are not in the income statement. Management periodically evaluates positions taken in the tax returns with respect to situations in which applicable tax regulations are subject to interpretation and establishes provisions where appropriate.

Deferred tax

Deferred tax is provided using the liability method on temporary differences between the tax bases of assets and liabilities and their carrying amounts for financial reporting purposes at the reporting date.

Deferred tax liabilities are recognized for all taxable temporary differences, except:

- When the deferred tax liability arises from the initial recognition of goodwill or an asset or liability in a transaction that is not a business combination and, at the time of the transaction, affects neither the accounting profit nor taxable profit or loss
- In respect of taxable temporary differences associated with investments in subsidiaries, associates and interests in joint ventures, when the timing of the reversal of the temporary differences can be controlled and it is probable that the temporary differences will not reverse in the foreseeable future

Deferred tax assets are recognized for all deductible temporary differences, the carry forward of unused tax credits and any unused tax losses. Deferred tax assets are recognized to the extent that it is probable that taxable profit will be available against which the deductible temporary differences, and the carry forward of unused tax credits and unused tax losses can be utilized, except:

- When the deferred tax asset relating to the deductible temporary difference arises from the initial recognition of an asset or liability in a transaction that is not a business combination and, at the time of the transaction, affects neither the accounting profit nor taxable profit or loss
- In respect of deductible temporary differences associated with investments in subsidiaries, associates and interests in joint ventures, deferred tax assets are recognized only to the

extent that it is probable that the temporary differences will reverse in the foreseeable future and taxable profit will be available against which the temporary differences can be utilized

The carrying amount of deferred tax assets is reviewed at each reporting date and reduced to the extent that it is no longer probable that sufficient taxable profit will be available to allow all or part of the deferred tax asset to be utilized. Unrecognized deferred tax assets are reassessed at each reporting date and are recognized to the extent that it has become probable that future taxable profits will allow the deferred tax asset to be recovered.

Deferred tax assets and liabilities are measured at the tax rates that are expected to apply in the year when the asset is realized or the liability is settled, based on tax rates (and tax laws) that have been enacted or substantively enacted at the reporting date.

Deferred tax relating to items recognized outside profit or loss is recognized outside profit or loss. Deferred tax items are recognized in correlation to the underlying transaction either in other comprehensive income or directly in equity.

Deferred tax assets and deferred tax liabilities are offset if a legally enforceable right exists to set off current tax assets against current income tax liabilities and the deferred taxes relate to the same taxable entity and the same taxation authority.

Tax benefits acquired as part of a business combination, but not satisfying the criteria for separate recognition at that date, would be recognized subsequently if new information about facts and circumstances changed. The adjustment would either be treated as a reduction to goodwill (as long as it does not exceed goodwill) if it was incurred during the measurement period or in profit or loss.

h) Foreign currencies

The Group's consolidated financial statements are presented in euros, which is also the parent company's functional currency. For each entity the Group determines the functional currency and items included in the financial statements of each entity are measured using that functional currency. The Group uses the direct method of consolidation and on disposal of a foreign operation, the gain or loss that is reclassified to profit or loss reflects the amount that arises from using this method.

Transactions and balances

Transactions in foreign currencies are initially recorded by the Group's entities at their respective functional currency spot rates at the date the transaction first qualifies for recognition.

Monetary assets and liabilities denominated in foreign currencies are translated at the functional currency spot rates of exchange at the reporting date.

Differences arising on settlement or translation of monetary items are recognized in profit or loss with the exception of monetary items that are designated as part of the hedge of the Group's net investment of a foreign operation. These are recognized in OCI until the net investment is disposed of, at which time, the cumulative amount is reclassified to profit or loss. Tax charges and credits attributable to exchange differences on those monetary items are also recorded in OCI.

Non-monetary items that are measured in terms of historical cost in a foreign currency are translated using the exchange rates at the dates of the initial transactions. Non-monetary items measured at fair value in a foreign currency are translated using the exchange rates at the date when the fair value is determined. The gain or loss arising on translation of non-monetary items measured at fair value is treated in line with the recognition of the gain or loss on the change in fair value of the item (i.e., translation differences on items whose fair value gain or loss is recognized in OCI or profit or loss are also recognized in OCI or profit or loss, respectively).

Group companies

On consolidation, the assets and liabilities of foreign operations are translated into euros at the rate of exchange prevailing at the reporting date and their statements of profit or loss are translated at exchange rates prevailing at the dates of the transactions. The exchange differences arising on translation for consolidation are recognized in OCI. On disposal of a foreign operation, the component of OCI relating to that particular foreign operation is recognized in profit or loss.

Any goodwill arising on the acquisition of a foreign operation and any fair value adjustments to the carrying amounts of assets and liabilities arising on the acquisition are treated as assets and liabilities of the foreign operation and translated at the spot rate of exchange at the reporting date.

i) Property, plant and equipment (PPE)

The cost of an item of property, plant and equipment shall be recognized as an asset if, and only if:

- It is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the entity and
- The cost of the item can be measured reliably
- The acquisition cost is over €1 500 without VAT (In 2016: €1 500)

PPE items are initially recognized at cost, consisting of the purchase price and expenditures directly related to the acquisition. Borrowing costs related to the financing of construction assets (including amortization of arrangement fees, interests) incurred up to the completion of the work are capitalized as a part of the acquisition cost of an asset.

Following initial recognition property, plant and equipment is measured at cost less any accumulated depreciation and accumulated impairment losses.

If an asset consists of separable components with different useful lives, each such component is accounted for and depreciated separately in the bookkeeping of the Group.

Subsequent expenditures related to an item of PPE that has already been recognized (e.g., replacement of parts of some items) are added to the carrying amount of the assets, if the following recognition criteria are met: (a) it is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the Group, and (b) the cost of the item can be measured reliably. The replaced items are derecognized. All other expenditures are recognized as an expense in the period in which they have been incurred.

Depreciation is calculated on a straight-line basis. Depreciation rates are determined for each PPE item individually, depending on its estimated useful life. The following annual depreciation rates apply for PPE groups:

- Machinery and equipment 10–17%
- Equipment, computers and computer systems 33–50%
- Cars 20%
- Other assets 25%

Depreciation is recognized as long as the asset's residual value does not exceed its carrying amount. The residual value is the estimated amount that the Group would currently obtain from disposal of the asset, after deducting the estimated costs of disposal, if the asset was already of the age and in the condition expected at the end of its useful life.

The depreciation methods, the useful lives and the residual values of PPE items are reviewed at least at each financial year-end and, if expectations differ from previous estimates, the changes are accounted for as a change in an accounting estimate, i.e., prospectively.

An item of PPE is derecognized upon disposal or when no future economic benefits are expected from its use or disposal. Any gain or loss arising from asset's derecognition is included in the income statement under "other operating income" or "other operating expenses" in the period the asset is derecognized.

j) Leases

The determination of whether an arrangement is, or contains, a lease is based on the substance of the arrangement at inception date, whether fulfillment of the arrangement is dependent on the use of a specific asset or assets or the arrangement conveys a right to use the asset, even if that right is not explicitly specified in an arrangement.

Group as a lessee

Finance leases that transfer to the Group substantially all the risks and benefits incidental to ownership of the leased item, are capitalized at the commencement of the lease at the fair value of the leased property or, if lower, at the present value of the minimum lease payments. Lease payments are apportioned between finance charges and reduction of the lease liability so as to achieve a constant rate of interest on the remaining balance of the liability. Finance charges are recognized in finance costs in the income statement.

A leased asset is depreciated over the useful life of the asset. However, if there is no reasonable certainty that the Group will obtain ownership by the end of the lease term, the asset is depreciated over the shorter of the estimated useful life of the asset and the lease term.

Operating lease payments are recognized as an operating expense in the income statement on a straight-line basis over the lease term.

Group as a lessor

Leases in which the Group does not transfer substantially all the risks and benefits of ownership of an asset are classified as operating leases. Initial direct costs incurred in negotiating an operating lease are added to the carrying amount of the leased asset and recognized over the lease term on the same basis as rental income. Contingent rents are recognized as revenue in the period in which they are earned.

k) Borrowing costs

Borrowing costs directly attributable to the acquisition, construction or production of an asset that necessarily takes a substantial period of time to get ready for its intended use or sale are capitalized as part of the cost of the asset. All other borrowing costs are expensed in the period they occur. Borrowing costs consist of interest and other costs that an entity incurs in connection with the borrowing of funds.

l) Intangible assets

Intangible assets acquired separately are measured on initial recognition at cost. The costs of intangible assets acquired in a business combination are their fair value as at the date of acquisition. Following initial recognition, intangible assets are carried at cost less any accumulated amortization and accumulated impairment losses. Internally generated intangible assets, excluding capitalized development costs, are not capitalized and expenditure is reflected in the income statement in the year in which the expenditure is incurred.

The useful lives of intangible assets are assessed as either finite or indefinite.

Intangible assets with finite lives are amortized over the useful economic life and assessed for impairment whenever there is an indication that the intangible asset may be impaired. The amortization period and the amortization method for an intangible asset with a finite useful life are reviewed at least at the end of each reporting period. Changes in the expected useful life or the expected pattern of consumption of future economic benefits embodied in the asset is accounted for by changing the amortization period or method, as appropriate, and are treated as changes in accounting estimates. The amortization expense on intangible assets with finite lives is recognized in the income statement in the expense category consistent with the function of the intangible assets.

Intangible assets with indefinite useful lives are not amortized, but are tested for impairment annually, either individually or at the cash-generating unit level. The assessment of indefinite life is reviewed annually to determine whether the indefinite life continues to be supportable. If not, the change in useful life from indefinite to finite is made on a prospective basis.

Gains or losses arising from derecognition of an intangible asset are measured as the difference between the net disposal proceeds and the carrying amount of the asset and are recognized in the income statement when the asset is derecognized.

Research and development costs

Research costs are expensed as incurred. Development expenditures on an individual project are recognized as an intangible asset when the Group can demonstrate:

- The technical feasibility of completing the intangible asset so that it will be available for use or sale
- Its intention to complete and its ability to use or sell the asset
- How the asset will generate future economic benefits
- The availability of resources to complete the asset
- The ability to measure reliably the expenditure during development
- The ability to use the intangible asset generated

Following initial recognition of the development expenditure as an asset, the asset is carried at cost less any accumulated amortization and accumulated impairment losses. Amortization of the asset begins when development is complete and the asset is available for use. It is amortized over the period of expected future benefit. Amortization is recorded in cost of sales. During the period of development, the asset is tested for impairment annually.

m) Financial assets

Initial recognition and measurement

Financial assets are classified, at initial recognition, as financial assets at fair value through profit or loss, loans and receivables, held-to-maturity investments, AFS financial assets, or as derivatives designated as hedging instruments in an effective hedge, as appropriate. All financial assets are recognized initially at fair value plus, in the case of financial assets not recorded at fair value through profit or loss, transaction costs that are attributable to the acquisition of the financial asset. The acquisition cost includes all directly attributable transactions costs, including fees paid to agents and advisers, non-refundable taxes and other similar expenditures directly relating to the transaction. As an exception, transaction costs directly attributable to the acquisition of financial assets at fair value through profit or loss are expensed when incurred. Purchases or sales of financial assets that require delivery of assets within a time frame established by regulation or convention in the market place (regular way trades) are recognized on the trade date, i.e., the date that the Group commits to purchase or sell the asset.

Subsequent measurement

After initial recognition all financial assets are measured at fair value, except:

- Receivables, which are non-derivative financial assets with fixed or determinable payments that are not quoted in an active market, and held-to-maturity investments, which are non-derivative financial assets with fixed or determinable payments and fixed maturities and the Group has the positive intention and ability to hold them to maturity — both measured at amortized cost
- Investments in shares and other equity instruments, whose fair value cannot be measured reliably (including derivatives linked to such assets) - measured at cost

Financial assets at fair value

At each balance sheet date, the financial assets measured at fair value i.e., financial assets at fair value through profit or loss and available for sale financial investments are revaluated to their fair values, without any deductions for potential transaction costs that might be incurred on the disposal of financial asset. The fair value of investments that are actively traded in organized financial markets (e.g., stock exchanges) is determined by reference to quoted market bid prices at the close of business on the balance sheet date using the exchange rates of the European Central Bank. For investments where there is no active market, the fair value is determined using all information available to the Group on the value of the investment.

Gains and losses arising from changes in the fair value of a financial asset are recognized in financial income or expenses in the income statement.

Gains and losses arising from derecognition of financial assets measured at fair value as well as interests and dividends from such assets are recognized in profit or loss under financial income or expenses in the income statement.

Receivables and held-to-maturity investments

Receivables and held-to-maturity financial assets are measured at amortized cost using the effective interest rate method. Amortized cost is computed for the whole term of financial assets considering any discounts or premiums and expenditures directly related to the acquisition.

If there is objective evidence that an impairment loss on financial asset carried at amortized cost has incurred, the amount of the loss is measured as the difference between the asset's carrying amount and the present value of estimated future cash flows discounted at the financial asset's original effective interest rate. The impairment loss of financial assets related to operating activities is recognized in the income statement under operating expenses "other operating expenses" and impairment loss of financial assets related to investing activities is recognized under financial expenses.

The impairment loss is determined separately for financial assets that are individually significant.

If a previously impaired receivable is collected or there are other circumstances indicating that impairment no longer exists, the previously recognized impairment loss is reversed. Any subsequent reversal of an impairment loss is recognized in the income statement as a reduction of the expense where the impairment was initially recognized.

Interest income from receivables is recognized under financial income.

Derecognition

A financial asset (or, where applicable, a part of a financial asset or part of a group of similar financial assets) is primarily derecognized (i.e., removed from the Group's consolidated statement of financial position) when:

- The rights to receive cash flows from the asset have expired
Or
- The Group has transferred its rights to receive cash flows from the asset or has assumed an obligation to pay the received cash flows in full without material delay to a third party under a 'pass-through' arrangement; and either (a) the Group has transferred substantially all the risks and rewards of the asset, or (b) the Group has neither transferred nor retained substantially all the risks and rewards of the asset, but has transferred control of the asset.

n) Financial liabilities

Initial recognition and measurement

Financial liabilities are classified as loans and borrowings. The Group determines the classification of its financial liabilities at initial recognition. All financial liabilities are recognized initially at fair value plus, in the case of loans and borrowings, directly attributable transaction costs. The Group's financial liabilities include trade and other payables, bank overdrafts, loans and borrowings.

Subsequent measurement

The measurement of financial liabilities depends on their classification, as described below:

- Loans and borrowings

After initial recognition, interest bearing loans and borrowings are subsequently measured at amortized cost using the EIR method. Gains and losses are recognized in the income statement when the liabilities are derecognized as well as through the EIR amortization process.

Amortized cost is calculated by taking into account any discount or premium on acquisition and fees or costs that are an integral part of the EIR. The EIR amortization is included in finance costs in the income statement.

- Financial guarantee contracts

Financial guarantee contracts issued by the Group are those contracts that require a payment to be made to reimburse the holder for a loss it incurs because the specified debtor fails to make a payment when due in accordance with the terms of a debt instrument. Financial guarantee contracts are recognized initially as a liability at fair value, adjusted for transaction costs that are directly attributable to the issuance of the guarantee. Subsequently, the liability is measured at the higher of the best estimate of the expenditure required to settle the present obligation at the reporting date and the amount recognized less cumulative amortization.

Derecognition

A financial liability is derecognized when the obligation under the liability is discharged or cancelled or expires.

When an existing financial liability is replaced by another from the same lender on substantially different terms, or the terms of an existing liability are substantially modified, such an exchange or modification is treated as the derecognition of the original liability and the recognition of a new liability. The difference in the respective carrying amounts is recognized in the income statement.

o) Impairment of non-financial assets

The Group assesses at each reporting date whether there is an indication that an asset may be impaired. If any indication exists, or when annual impairment testing for an asset is required, the Group estimates the asset's recoverable amount. An asset's recoverable amount is the higher of an asset's or cash-generating unit's (CGU) fair value less costs to sell and its value in use and is determined for an individual asset, unless the asset does not generate cash inflows that are largely independent of those from other assets or groups of assets. When the carrying amount of an asset or CGU exceeds its recoverable amount, the asset is considered impaired and is written down to its recoverable amount.

In assessing value in use, the estimated future cash flows are discounted to their present value using a pre-tax discount rate that reflects current market assessments of the time value of money and the risks specific to the asset. In determining fair value less costs to sell, recent market transactions are taken into account, if available. If no such transactions can be identified, an appropriate valuation model is used. These calculations are corroborated by valuation multiples, quoted share prices for publicly traded subsidiaries or other available fair value indicators.

The Group bases its impairment calculation on detailed budgets and forecast calculations, which are prepared separately for each of the Group's CGUs to which the individual assets are allocated. These budgets and forecast calculations generally cover a period of five years. For longer periods, a long-term growth rate is calculated and applied to project future cash flows after the fifth year.

Impairment losses of continuing operations, including impairment on inventories, are recognized in the income statement in expense categories consistent with the function of the impaired asset, except for a property previously revalued and the revaluation was taken to other comprehensive income. In this case, the impairment is also recognized in other comprehensive income up to the amount of any previous revaluation.

For assets excluding goodwill, an assessment is made at each reporting date whether there is any indication that previously recognized impairment losses may no longer exist or may have decreased. If such indication exists, the Group estimates the asset's or CGU's recoverable amount. A previously recognized impairment loss is reversed only if there has been a change in the assumptions used to determine the asset's recoverable amount since the last impairment loss was recognized. The reversal is limited so that the carrying amount of the asset does not exceed its recoverable amount, nor exceed the carrying amount that would have been determined, net of depreciation, had no impairment loss been recognized for the asset in prior years. Such reversal

is recognized in the income statement unless the asset is carried at a revalued amount, in which case, the reversal is treated as a revaluation increase.

The following assets have specific characteristics for impairment testing:

- Goodwill

Goodwill is tested for impairment annually (as at 31 December) and when circumstances indicate that carrying value may be impaired.

Impairment is determined for goodwill by assessing the recoverable amount of each CGU (or group of CGUs) to the goodwill it relates. When the recoverable amount of the CGU is less than its carrying amount, an impairment loss is recognized. Impairment losses relating to goodwill cannot be reversed in future periods.

p) Cash and short-term deposits

Cash and short-term deposits in the statement of financial position comprise cash at banks and on hand and short-term deposits with a maturity of three months or less.

For the purpose of the consolidated statement of cash flows, cash and cash equivalents consist of cash and short-term deposits as defined above, net of outstanding bank overdrafts.

q) Treasury shares

Own equity instruments that are reacquired (treasury shares) are recognized at cost and deducted from equity. No gain or loss is recognized in the income statement on the purchase, sale, issue or cancellation of the Group's own equity instruments. Any difference between the carrying amount and the consideration, if reissued, is recognized in share premium. Voting rights related to treasury shares are nullified for the Group and no dividends are allocated to them. Share options exercised during the reporting period are netted with treasury shares.

r) Provisions

Provisions are recognized when the Group has a present obligation (legal or constructive) as a result of a past event, it is probable that an outflow of resources embodying economic benefits will be required to settle the obligation and a reliable estimate can be made of the amount of the obligation. Provisions include performance obligations as well as expected contract losses. When the Group expects some or all of a provision to be reimbursed, for example, under an insurance contract, the reimbursement is recognized as a separate asset, but only when the reimbursement is virtually certain. The expense relating to any provision is presented in the income statement net of any reimbursement.

- Warranty provisions

Provisions for warranty-related costs are recognized when service is provided to the customer or related service revenue is accrued. Initial recognition is based on historical experience. The initial estimate of warranty-related costs is revised annually.

s) Pensions and other post-employment benefits

An external pension insurance company manages the Finnish subsidiary pension plan. Contributions to the pension plan are expensed to the statement of income in the period to which these contributions relate and it is managed by external parties and Company does not have any obligations for damage compensation.

t) Equity-settled transactions

The cost of equity-settled transactions is measured initially at fair value at the grant date using a Black-Scholes option pricing model, taking into account the terms and conditions upon which the share options were granted, further details of which are given in Note 21. This fair value is expensed over the period until the vesting date with recognition of a corresponding liability. The liability is remeasured to fair value at each reporting date up to and including the settlement date, with changes in fair value recognized in employee benefits expense (see Note 8.4).

u) Events after reporting period

Material circumstances that have an effect on the valuation of assets and liabilities and became evident between the balance sheet date and the date of preparing the financial statements, but are related to transactions that took place in the reporting period or earlier periods, are recorded in the financial statements.

Subsequent events that have not been taken into consideration when valuing the assets and liabilities, but have a material effect on the result of the next financial year, are disclosed in the financial statements.

2.4. Changes in accounting policies and disclosures

Presentation change

The Group changed presentation of warranty obligations. Previously estimated warranty costs were deducted from revenues and booked as deduction of work in progress or as deferred revenue in balance sheet during delivery period and booked as revenue during warranty period.

Since 2017 the Group does not deduct warranty obligation from revenue, but accrues estimated warranty cost and reserve during delivery period and utilizes the warranty reserve during warranty period. During 2017 warranty cost was accrued in amount of €732 thousand EUR.

As at December 31 2017 the Group assessed its warranty obligations and recorded short term warranty reserve in amount of €648 thousand and long term warranty reserve in amount of €149 thousand.

The Management believes changing the presentation gives better overview of company's delivery process and related warranty obligations. The Management decided not to restate comparable numbers for year 2016 because it finds it impractical.

The presentation change is described in the table below:

As at 31 December 2017

	2017 €000	2017 ¹ €000
Receivables, prepayments and work in progress	0	-281
Total current assets	0	-281
TOTAL ASSETS	0	-281
Long-term provisions	149	0
Total non-current liabilities	149	0
Provisions	648	0
Accrued expenses and deferred income	0	516
Total current liabilities	648	516
TOTAL LIABILITIES	797	516

For the year ended 31 December 2017

	2017 €000	2017 ¹ €000
Revenue	732	0
Total revenue	732	0
Costs of goods sold and services rendered	-732	0
Total operating expenses	-732	0
Net profit for the financial year	0	0

¹ Before presentation change

New and amended standards and interpretations

The accounting policies adopted are consistent with those of the previous financial year except for the following amended IFRSs, which have been adopted by the Group as of 1 January 2017:

Amendments to IAS 12 Recognition of Deferred Tax Assets for Unrealized Losses

The objective of the Amendments is to clarify the requirements of deferred tax assets for unrealized losses in order to address diversity in practice in the application of IAS 12 Income Taxes. The specific issues where diversity in practice existed relate to the existence of a deductible temporary difference upon a decrease in fair value, to recovering an asset for more than its carrying amount, to probable future taxable profit and to combined versus separate assessment. None of these amendments had an effect on the Group's financial statements.

Amendments to IAS 7 Disclosure Initiative

The objective of the Amendments is to provide disclosures that enable users of financial statements to evaluate changes in liabilities arising from financing activities, including both changes arising from cash flows and non-cash changes. The Amendments specify that one way to fulfil the disclosure requirement is by providing a tabular reconciliation between the opening and closing balances in the statement of financial position for liabilities arising from financing activities, including changes from financing cash flows, changes arising from obtaining or losing control of subsidiaries or other businesses, the effect of changes in foreign exchange rates, changes in fair values and other changes. The Amendments were not applicable for the Group.

The IASB has issued the Annual Improvements to IFRSs 2014 – 2016 Cycle, which is a collection of amendments to IFRSs. The following annual improvement has not yet been endorsed by the EU. This improvement did not have an effect on the Company's financial statements.

- IFRS 12 Disclosure of Interests in Other Entities: The amendments clarify that the disclosure requirements in IFRS 12, other than those of summarized financial information for subsidiaries, joint ventures and associates, apply to an entity's interest in a subsidiary, a joint venture or an associate that is classified as held for sale, as held for distribution, or as discontinued operations in accordance with IFRS 5.

3. Significant accounting judgements, estimates and assumptions

The preparation of the Group's consolidated financial statements requires management to make judgements, estimates and assumptions that affect the reported amounts of revenues, expenses, assets and liabilities, and the disclosure of contingent liabilities, at the end of the reporting period. Uncertainty about these assumptions and estimates could result in outcomes that require a material adjustment to the carrying amount of the asset or liability affected in future periods.

Other disclosures relating to the Group's exposure to risks and uncertainties includes:

- Capital management (Note 4)
- Financial instruments risk management and policies (Note 13.4)
- Sensitivity analyses disclosures (Note 13.4)

Estimates and assumptions

The key assumptions concerning the future and other key sources of estimation uncertainty at the reporting date, that have a significant risk of causing a material adjustment to the carrying amounts of assets and liabilities within the next financial year, are described below. The Group based its assumptions and estimates on parameters available when the consolidated financial statements were prepared. Existing circumstances and assumptions about future developments, however, may change due to market changes or circumstances arising that are beyond the control of the Group. Such changes are reflected in the assumptions when they occur.

Impairment of non-financial assets

Impairment exists when the carrying value of an asset or cash generating unit exceeds its recoverable amount, which is the higher of its fair value less costs to sell and its value in use. The fair value less costs to sell calculation is based on available data from binding sales transactions in arm's length transactions of similar assets or observable market prices less incremental costs for disposing of the asset. The value in use calculation is based on a discounted cash flow model. The cash flows are derived from the budget for the next three - five years and do not include restructuring activities that the Group is not yet committed to or significant future investments that will enhance the asset's performance of the CGU being tested. The recoverable amount is most sensitive to the discount rate used for the discounted cash flow model as well as the expected future cash-inflows and the growth rate used for extrapolation purposes. The key assumptions used to determine the recoverable amount for the different CGUs, are further explained in Note 12.

Share-based payment transactions

The Group measures the cost of equity-settled transactions with employees by reference to the fair value of the equity instruments at the date at which they are granted. Estimating fair value for share-based payment transactions requires determining the most appropriate valuation model, which is dependent on the terms and conditions of the grant. This estimate also requires determining the most appropriate inputs to the valuation model including the expected life of the share option, volatility and dividend yield and making assumptions about them. The assumptions and models used for estimating fair value for share-based payment transactions are disclosed in Note 21.

Taxes

Uncertainties exist with respect to the interpretation of complex tax regulations, changes in tax laws, and the amount and timing of future taxable income. Given the wide range of international business relationships and the long-term nature and complexity of existing contractual agreements, differences arising between the actual results and the assumptions made, or future changes to such assumptions, could necessitate future adjustments to tax income and expense already recorded. The management does not consider these uncertainties as hardly probable for possible consequences of audits by the tax authorities of the respective countries in which it operates. The assumption is based on various factors, such as experience of previous tax audits and differing interpretations of tax regulations by the taxable entity and the responsible tax authority.

As the Group assesses the probability for litigation and subsequent cash outflow with respect to taxes as remote, no contingent liability has been recognized.

Deferred tax assets are recognized for all unused tax losses to the extent that it is probable that taxable profit will be available against which the losses can be utilized. Significant management judgment is required to determine the amount of deferred tax assets that can be recognized, based upon the likely timing and the level of future taxable profits together with future tax planning strategies.

The Group has tax loss carry forwards, the Management estimates that tax loss carried forward, which can be utilizable in the future, amounts to €683 thousand (2016: €2.1 million). These losses relate to subsidiaries that have a history of losses, do not expire and may not be used to offset taxable income elsewhere in the Group. The forecasted profits in future support the partial recognition of these losses as deferred tax assets. The income tax withheld from revenues of Group's parent company in abroad is also included in deferred tax asset in the amount €611 thousand. Group believes to offset it from future income tax paid from dividends.

Further details on taxes are disclosed in Note 9.

Pension benefits

An external pension insurance company manages the Finnish subsidiary pension plan. Contributions to the pension plan are expensed to the statement of income in the period to which these contributions relate and it is managed by external parties and Company does not have any obligations for damage compensation, Management does not consider it is needed to make any actuarial or other type of valuation.

Further details about the assumptions used are given in Note 20.

Development costs

Development costs are capitalized in accordance with the accounting policy in Note 2.3. Initial capitalization of costs is based on management's judgment that technological and economic feasibility is confirmed, usually when a product development project has reached a defined milestone according to an established project management model. Later the amount of Government grant related with such development costs is deducted from the value of assets. In determining the amounts to be capitalized assets, management makes assumptions regarding the expected future cash generation of the project, discount rates to be applied and the expected period of benefits. As at 31 December 2017, the carrying amount of capitalized development costs was €42 thousand (2016: €11 thousand).

Provision for software development related arrangements performance obligations

The Group recognizes a provision for the performance obligations and the additional service delivery costs associated with some projects carried by the Group in accordance with the accounting policy stated in Note 2.3. The Group has made assumptions in relation to historical waste and future project costs forecast. As at 31 December 2017, the carrying amount of the provision was €195 thousand (2016: €326 thousand).

Provision for software development related arrangements warranty obligations

The Group recognizes a provision for expected cost of warranty obligations related to the software development agreements. The Group's estimation is based on past experience. Initially accrued warranty reserves are revised each year. As at 31 December 2017, the carrying amount of the provision was €797 thousand.

Provision for expected costs related to grants

The Group recognizes a provision for expected cost related to governmental grants if there is high probability that not all required conditions will be met for post-project ratios. As at 31 December 2017, the carrying amount of the provision related to grant from EU for training project was €28 thousand.

Provision for expected cost related to investment to associated company

Nortal's associated company Nortal Solutions LLC in Dubai is fully financed by Nortal. As the company had loss provision in amount of €39 thousand was made.

Revenue recognition and work in progress

The stage of completion method is used for recording revenue from single services rendered in a long period of time, provided that the end result of the transaction involving the rendering of the service (i.e., revenue and expenses related to the transaction) can be reliably measured, and collection of the revenue is likely. Uncertainties exist with respect to the interpretation of stages of completeness of projects. The stage of completion of the rendered service is evaluated by the Management Board according to its best judgment, on the basis of inspection of the work completed by the balance sheet and its acceptance by the customer, or on the basis of the quantitative portion of the rendered service in the total service. In calculating the quantitative portion of the rendered service in the total service, the Management Board considers the information available on the corresponding project as of the date of preparation of this report, as well as historic experience in the performance of similar projects, and future prospect.

4. Capital management

Capital includes equity attributable to the equity holders and minority shareholders of subsidiaries. The group's policy is to have wholly owned subsidiaries and maximize the shareholder value. A small (3%) minority exists in Nortal LLC due to legislation requirements.

The primary objective of the Group's capital management is to ensure that it maintains a strong credit rating and healthy capital ratios to support its business and maximize shareholder value.

The Group manages its capital structure and adjusts it in the light of changes in economic conditions. To maintain or adjust the capital structure, the Group may adjust the dividend payment to shareholders, return capital to shareholders or issue new shares.

No changes were made in the objectives, policies or processes for managing capital during the years ended on 31 December 2017 and on 31 December 2016.

The Group's capital structure might be monitored by using a gearing ratio, which is net debt divided by total capital plus net debt. The Group includes within net debt interest bearing notes, loans and borrowings less cash and cash equivalents.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€000	€000
Interest-bearing loans and borrowings (Note 13.2)	14 825	2 863
Less: cash and short-term deposits (Note 15)	-7 678	-7 987
Net debt	7 147	-5 124
Total capital	10 102	9 676
Capital and net debt	17 249	4 552
Gearing ratio	41%	-113%

On 31 December 2016 the gearing ratio was negative and it indicated very clearly that company has excess cash and is ready for investments. In 2017, the issued bonds with 5 year maturity and majority of funds was used for repaying existing loan liabilities and issue the upstream loan to a Parent company. As a result, the gearing ratio became 41%, which indicates that the Company has healthy capital structure and no excess cash exists as it was on 31 December 2016.

5. Group information

Information about subsidiaries

The consolidated financial statements of the Group include:

Company name	Country	31.12.2017	31.12.2016
Nortal AS	Estonia	100%	100%
Nortal Oy	Finland	100%	100%
Nortal UAB	Lithuania	100%	100%
Euritecha UAB ¹	Lithuania	0%	100%
Nortal OOO ²	Russia	100%	100%
Nortal DOO	Serbia	100%	100%
Medwedea Upside OÜ	Estonia	100%	100%
Webmedia OÜ	Estonia	100%	100%
Nortal LLC	Oman	97%	97%
Nortal FZ-LLC	United Arab Emirates	100%	100%
Nortal AB (former Element AB) ³	Sweden	100%	100%
Nortal LLC	USA	100%	0%
Element Solutions AB ³	Sweden	0%	100%
Element Lead Management AB ³	Sweden	0%	100%
Element Factory AB ³	Sweden	0%	100%
Celement AB ³	Sweden	0%	100%
Element Intelligence AB ³	Sweden	0%	100%
Element Lead Management Oy ⁴	Finland	0%	100%

¹On 27 October 2017 Euritecha UAB, the Lithuanian subsidiary of Nortal UAB was liquidated.

²On 29 December 2016 the Management of the Nortal UAB made a decision to liquidate Nortal OOO, the Russian subsidiary of Nortal UAB. The process is on-going.

³On 14 February 2017 all Nortal AB's subsidiaries in Sweden were merged into the parent company Element AB and the name of surviving entity was changed to Nortal AB (i.e. Element Solutions AB, Element Lead Management AB, Element Factory AB, Celement AB, Element Intelligence AB)

⁴On 1 June 2017 Nortal AB's subsidiary in Finland, Element Lead Management Oy, was merged into Nortal AS's Finnish subsidiary Nortal Oy.

The holding company

Parent company of Nortal AS is Nortal Group AS, which is based in Estonia. Holding company of Nortal Group AS is Nortal Group Holding AS, which is also based in Estonia.

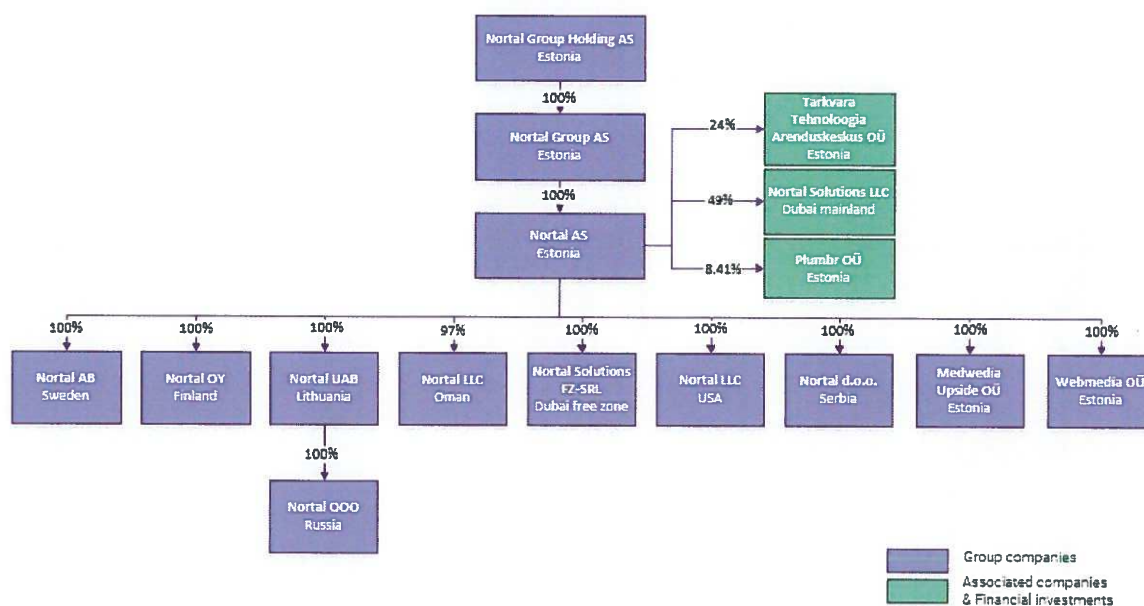

Associates

The Group has a 24% interest in Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ (Software Technologies and Applications Competence Centre – “STACC”) (2016: 24%) and a 49% interest in Nortal Solutions LLC (2016: 0%).

Group structure

Group structure as of 31.12.2017 is presented in the figure below.

See Note 24 for related party disclosures.

6. Investment in an associate

Group's holdings in associates as at 31 December:

Name of Associate	Country of incorporation	% holding		Group's share in equity		Carrying amount of the investment	
		2017	2016	2017 €000	2016 €000	2017 €000	2016 €000
STACC	Estonia	24%	24%	57	27	57	27
Nortal Solutions LLC	United Arab Emirates	49%	0%	0	0	0	0

The following changes have occurred in the investments in associates during 2017 and 2016:

	2017 €000	2016 €000
Book value at the beginning of the period	27	10
Additions	12	0
Profit from equity method of accounting	18	17
Book value at the end of the period	57	27

In 2009, Nortal AS (previous name Webmedia AS), in a consortium of leading Estonian IT companies, universities and business partners under the government-sponsored "Competence Centre program", established Tarkvara Tehnoloogia Arenduskeskus OÜ (Software Technologies and Applications Competence Centre – "STACC"). In 2017 STACC earned profit of €123 thousand and it increased carrying amount of the investment in the amount of €30 thousand. The carrying amount of the investment as at 31 December 2017 is €57 thousand (2016: €27 thousand). For more information, refer to Note 13.1. The following tables illustrates summarized financial information of the Group's investment in STACC:

Name of associate	STACC 2017 €000	STACC 2016 €000
Current assets	434	458
Current liabilities	-198	-345
Equity	236	113
Proportion of the Group's ownership	24%	24%
Group's share in equity	57	27
Revenue	1 466	1 055
Profit for the year (continuing operations)	123	71
Group's share of profit for the year	30	17
Carrying amount of the investment at December 31	57	27

In April 2017, affiliated company Nortal Solutions LLC was established in Dubai for the delivery of projects in Dubai and the GCC (Gulf Council Countries) region. Nortal holds 49% of the shares of the company. In 2017 Nortal Solutions LLC generated loss of €43 thousand and it decreased carrying amount of the investment in the amount of initial investment €12. The carrying amount of the investment as at 31 December 2017 is €0. For more information, refer to Note 13.1, Note 18 and Note 24. The following tables illustrates summarized financial information of the Group's investment in Nortal Solutions LLC:

Name of associate	Nortal Solutions LLC
	2017
	€000
Current assets	32
Current liabilities	-52
Equity	-20
Proportion of the Group's ownership	49%
Group's share in equity	-10
Loss for the year (continuing operations)	-43
Group's share of loss for the year	-21
Carrying amount of the investment at December 31	0

7. Revenue

Revenue of the Group by geographical areas and fields of activity:

	2017	2016
	€000	€000
Geographical areas		
Estonia	16 063	13 291
Other countries	31 917	29 495
Total	47 980	42 786
Fields of activity		
Programming	46 068	41 507
Sales of software	1 081	729
Hardware sales	831	550
Total	47 980	42 786

8. Other income/expenses

8.1. Other operating income

	2017	2016
	€000	€000
Profit arising from currency exchange rate changes on trade receivables and liabilities to suppliers	150	219
Revenue of external service costs covered by clients	90	98
Rental income	27	21
Government grants ¹	18	26
Revenue from the sale of property, plant and equipment	11	14
Revenue from the sale of business unit	0	104
Withholding tax	0	55
Relief from pension insurance company	-9	35
Other	79	83
Total	366	655

¹ In 2017 Group has received financing from Enterprise Estonia (EAS) for Estonian Health and Industry Cluster's development. Total amount of revenue recognized from these grants in 2017 were €9 thousand (2016: €26 thousand). Group also received grant from Lithuanian government for training in the amount €9 thousand (2016: €0).

8.2. Cost of goods sold and services rendered

	2017	2016
	€000	€000
Project delivery costs (including software development)	-6 394	-4 216
Warranty provisions	-732	0
Costs of licenses (payment to vendors)	-608	-441
Total	-7 734	-4 657

8.3. Other operating expenses

	2017	2016
	€000	€000
Office expenses	-2 180	-2 007
Business trips	-1 647	-1 267
IT equipment and software lease	-1 076	-941
Consulting and audit	-541	-514
Communication expenses	-416	-339
Car expenses and transportation	-334	-401
Training expenses	-255	-286
Loss arising from currency exchange rate changes on trade	-222	-62
Other expenses	-1 268	-1 379
Total	-7 939	-7 196

8.4. Personnel expenses

	2017	2016
	€000	€000
Salaries	-21 853	-20 843
Social security contributions	-3 315	-3 850
Pension cost (Note 20)	-2 157	-1 650
Share options (Note 21)	-37	-42
Total	-27 362	-26 385

8.5. Depreciation, amortization and other expenses

	2017	2016
	€000	€000
Impairment of intangible assets ¹	-200	0
Depreciation	-58	-69
Amortization	-15	-36
Tangible assets write-offs	-3	0
Other expenses	-1	-167
Total	-277	-272

¹ Impairment of goodwill related to investment to Nortal AB

8.6. Finance income and expenses

	2017	2016
	€000	€000
Interest income	370	39
Result from associated companies	30	17
Foreign exchange profit	15	26
Income from the sale of other financial investments	0	330
Total financial income	415	412

	2017	2016
	€000	€000
Interest expenses	-526	-91
Foreign exchange loss	-187	-122
Expenses from associated companies	-12	0
Other financial expenses	-77	-34
Total financial expenses	-802	-247

8.7. Research and development cost

Research and development costs recognized as an expense in the income statement during the financial year is in amount of €855 thousand (2016: €1100 thousand). These costs mainly involve development of new concepts (salary costs, direct costs related to employees and part of overhead costs).

9. Income tax

9.1. Income tax

The major components of income tax expense for the years ended 31 December 2017 and 2016 are:

Consolidated profit or loss

	2017	2016
	€000	€000
Current income tax charge	-397	-876
Deferred tax	341	41
Income tax withheld on revenue abroad	505	0
Income tax expense reported in the income statement	449	-835

Corporate income tax by countries

	2017	2016
	€000	€000
Taxable profit applicable in Finland	2 548	3 871
Tax expense at rate 20%	-510	-774
Changes in the deferred income tax assets value	329	56
Taxable profit applicable in Lithuania (Nortal UAB)	93	59
Tax expense at rate 15%	-14	-9
Changes in the deferred income tax assets value	-5	-15
Taxable profit applicable in Lithuania (Euritecha UAB)	0	4
Tax expense at rate 15%	0	-1
Taxable profit applicable in Oman	-557	144
Tax expense at rate 15%	84	-17
Changes in the deferred income tax assets value	17	0
Taxable profit applicable in Serbia	31	45
Tax expense at rate 15%	-5	-7
Changes in the deferred income tax assets value	0	0
Taxable profit applicable in Sweden	-124	310
Tax expense at rate 22%	27	-68
Taxable profit applicable in USA	-71	0
Tax expense at rate 29,7%	21	0
Taxable profit applicable in Estonia	933	0
Tax expense withheld average at rate 11,38%	-106	0
Changes in the withheld income tax assets value	611	0
Total corporate income tax	449	-835

9.2. Deferred income tax

The Group offsets tax assets and liabilities if and only if it has a legally enforceable right to set off current tax assets and current tax liabilities and the deferred tax assets and deferred tax liabilities relate to income taxes levied by the same tax authority.

The deferred income tax asset comes from the accrued losses carried forward in Omani, USA and Swedish subsidiary, the temporary differences arose in Omani, Lithuanian and Serbian subsidiary and income tax withheld on revenue abroad in Nortal AS.

As at 31 December 2017, the book value of deferred corporate income tax asset is €774 thousand (2016: €391). The reconciliation of the carrying value of deferred tax assets as at 31 December 2016 is presented below:

	€000
Value as at 31 December 2016	391
Utilized value in 2017 ¹	-341
Temporary differences ²	-9
Losses available for offsetting against future taxable income ³	121
Income tax withheld abroad ⁴	611
Value as at 31 December 2017	774

¹ The taxable profit of Finnish subsidiary for 2017 is €2 548 thousand (2016: €3 871) and the corporate income tax is €510 thousand (2016: €774 thousand), for which accrued loss carried forward was utilized in amount 331 thousand.

Taxable profit of Lithuanian subsidiary for 2017 is €93 thousand (2016: €59 thousand) and the corporate income tax is €19 thousand (2016: €24 thousand), for which accrued loss carried forward was utilized in amount 10 thousand.

² Deferred tax asset in Lithuanian, Omani and Serbian subsidiaries results from temporary differences of continuing operations due deferred revenue for warranty obligations against clients, provisions for loss carrying projects, accrued social security cost from vacation pay reserve and some other smaller temporary differences.

³ Taxable losses available for offsetting against future taxable income are for Omani subsidiary €72 thousand, Lithuanian €2 thousand, USA €20 thousand and Swedish subsidiary €27 thousand.

⁴ Income tax was withheld on revenues earned by Nortal AS in Omani, Nigeria and Botswana. The management expects to offset the tax asset against corporate income tax obligations arising on dividend payments in future.

10. Earnings per share

Basic earnings per share amounts are calculated by dividing net profit for the year attributable to ordinary equity holders of the parent by the weighted average number of ordinary shares outstanding during the year.

Diluted earnings per share amounts are calculated by dividing the net profit attributable to ordinary equity holders of the parent by the weighted average number of ordinary shares outstanding during the year plus the weighted average number of ordinary shares that would be issued on conversion of all the dilutive potential ordinary shares into ordinary shares.

The following reflects the income and share data used in the basic and diluted earnings per share computations:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Net profit attributable to ordinary equity holders of the parent for basic earnings	4 657	4 225
Net profit attributable to ordinary equity holders of the parent adjusted for the effect of dilution	4 657	4 225
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Weighted average number of ordinary shares for basic earnings per share ¹	2 940 500	2 940 500
Effect of dilution:		
Share options	7 744	13 422
Weighted average number of ordinary shares adjusted for the effect of dilution¹	2 948 244	2 953 922
	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Basic earnings per share	€ 1.58	€ 1.44
Diluted earnings per share	€ 1.58	€ 1.43

¹ The weighted average number of shares takes into account the weighted average effect of changes in treasury share transactions during the year and share options issued with 5 years maturity.

There have been no other transactions involving ordinary shares or potential ordinary shares between the reporting date and the date of completion of these financial statements.

11. Tangible assets

Tangible assets consist of computer equipment, office equipment, furniture, logos and cars.

	<u>Tangible assets</u>
	€000
Cost or valuation	
At 1 January 2016	685
Acquisition of subsidiary	5
Additions	21
Disposals	-49
Exchange differences	3
At 31 December 2016	665
Additions	75
Disposals	-47
Exchange differences	-8
At 31 December 2017	685
Depreciation and impairment	
At 1 January 2016	-497
Acquisition of subsidiary	-2
Depreciation charge for the year	-71
Disposals	42
Exchange differences	-1
At 31 December 2016	-529
Depreciation charge for the year	-57
Disposals	36
Exchange differences	5
At 31 December 2017	-545
Net book value	
At 31 December 2017	140
At 31 December 2016	136
At 1 January 2016	188

12. Intangible assets

	Internally developed assets	Other intangible assets	Goodwill	Total
	€000	€000	€000	€000
Cost				
At 1 January 2016	1 857	208	1 322	3 387
Acquisition of subsidiary	116	0	850	966
Additions	0	6	0	6
Disposals	-870	-6	0	-876
Exchange differences	1	0	0	1
At 31 December 2016	1 104	208	2 172	3 484
Acquisition of subsidiary				
Additions	44	0	0	44
Disposals	-114	-114	0	-228
Exchange differences	-3	1	0	-2
At 31 December 2017	1 031	95	2 172	3 298
Amortization and impairment				
At 1 January 2016	-1 830	-192	0	-2 022
Acquisition of subsidiary	-110	0	0	-110
Amortization (Note 8.5)	-21	-15	0	-36
Disposals	870	6	0	876
Exchange differences	-1	0	0	-1
At 31 December 2016	-1 092	-201	0	-1 293
Amortization (Note 8.5)	-14	-2	0	-16
Impairment	0	0	-200	-200
Disposals	114	114	0	228
Exchange differences	2	0	0	2
At 31 December 2017	-990	-89	-200	-1 279
Net book value				
At 31 December 2017	41	6	1 972	2 019
At 31 December 2016	12	7	2 172	2 191
At 1 January 2016	27	16	1 322	1 365

12.1. Internally developed assets

Transactions in 2017

As at 31 December 2017 internally developed assets consisted of capitalized MS Axapta development costs in net book value €2 thousand (2016: €12 thousand) and M-files document management system development costs in net book value €40 thousand (2016: €0). During the year 2017 €12 thousand of MS Axapta development costs were amortized.

12.2. Other intangible assets

Other intangible assets consist of licenses of software bought from third parties and all these are used to support software development process.

12.3. Goodwill

As at 31 December 2017, the carrying amount of the goodwill was €1 972 thousand (2016: €2 172 thousand).

The goodwill arising from the acquisition of Finnish subsidiary Nortal Oy is equal to €1 322 thousand. As of 31 December 2017, the value of Nortal Oy net assets is €3 616 thousand. The value of net assets exceeds goodwill value by €2 293 (173%) and therefore the Management believes no impairment for Nortal Oy goodwill is required.

The goodwill arising from the acquisition of Swedish subsidiary Nortal AB has been tested for impairment. The method of discounting the anticipated three years future cash flows was employed. According to the test in which the forecast for upcoming three years and a very conservative discount rate (27.65%) was used, the recoverable amount of cash-generating unit related to the goodwill is lower than its carrying value and, thus, impairment in amount €200 thousand is identified.

The following table demonstrates the sensitivity to a reasonably possible change in forecasted revenue (the most important input data in the impairment test calculation). The Group's profit before tax is affected through these factors as follows:

Change in forecasted revenue:	Change in forecasted costs:	
	5%	10%
-5%	649	649
-10%	649	649

13. Financial assets and financial liabilities

13.1. Long-term financial investments

	2017	2016
	€000	€000
Other long-term financial investments ¹	108	109
Investments in associates (Note 6)	57	27
Other long-term receivables (Note 13.3) ²	6 708	0
Total	6 873	136

¹ Other long-term financial investments consist of the investment into company Plumbr OÜ (Estonia) in the amount of €50 thousand (2016: €50 thousand) and non-business related long-term assets (shares of apartments in skiing resort, golf and tennis clubs) in the amount of €57 thousand (2016: €57 thousand).

² Other long-term receivables include loan and interest receivables to parent company Nortal Group AS in amount €6 696 thousand. See note 24

13.2. Financial liabilities

	2017	2016
	€000	€000
Short-term portion of the long-term loan ¹	34	43
Short-term loan liability	0	90
Total current (Note 13.3)	34	133
	2017	2016
	€000	€000
Long-term bonds ²	14 757	0
Long-term loans ¹	34	2 730
Total non-current (Note 13.3)	14 791	2 730
Total financial liabilities	14 825	2 863

¹ Loan liability as at 31.12.2017 consists of the following loans:

- Loan from a credit institution €10 thousand (due in 2018, interest 5.77%) (2016: €20 thousand)
- Loan from a credit institution €58 thousand (due in 2018-2020, interest 6.76%) (2016: €85 thousand)

Both loans do not have any fixed interest for the total loan period. Interest is reviewed each month by the credit institution and fixed for next 3 months. The loans are secured with a mortgage in total amount €76 thousand.

- During 2017 investment loans received in previous periods in amount €2 668 thousand and short term loans in amount €127 thousand were repaid.

² In May 2017 Nortal AS issued bonds in nominal amount of €15 000 thousand with due date 24.05.2022 and with nominal interest of 5% payable twice per year. Bonds are measured at amortized cost.

13.3. Fair value measurement

Set out below, is a comparison by class of the carrying amounts and fair value of the Group's financial instruments, other than those with carrying amounts are reasonable approximations of fair values:

	Carrying amount 2017 €000	Carrying amount 2016 €000	Fair value 2017 €000	Fair value 2016 €000
Financial assets				
Receivables, prepayments and work in progress (Note 14)	17 630	13 384	17 630	13 384
Cash (Note 15)	7 678	7 987	7 678	7 987
Long-term receivables (Note 13.1)	6 708	0	6 708	0
Total	32 016	21 371	32 016	21 371
Financial liabilities				
Trade payables (Note 22)	-1 592	-1 210	-1 592	-1 210
Long-term borrowings (Note 13.2)	-14 791	-2 730	-14 791	-2 730
Short-term borrowings (Note 13.2)	-34	-133	-34	-133
Total	-16 417	-4 073	-16 417	-4 073

The fair value of the financial assets and liabilities is included at the amount at which the instrument could be exchanged in a current transaction between willing parties, other than in a forced or liquidation sale. In the fair value measurement hierarchy all assets and liabilities for which fair value is measured above are categorized as Level 3. Valuation techniques for which the lowest level input that is significant to the fair value measurement is unobservable.

Upon calculating fair value, the following methods have been used:

- Cash, accounts receivables, other short-term receivables, accounts supplier payables and other short-term financial liabilities and payables are deemed to be equal to their fair value because they can be realized within one year.

- Fair value of long-term loans and borrowings are determined by using DCF method using discount rate that reflects the issuer's borrowing rate as at the end of reporting period

Financial instruments risk management objectives and policies

The Group's principal financial liabilities, other than derivatives, comprise notes, loans and other borrowings, trade and other payables, and financial guarantee contracts. The main purpose of these financial liabilities is to finance the Group's operations and to provide guarantees to support its operations. The Group has loan and other receivables, trade and other receivables, and cash and short-term deposits that arrive directly from its operations.

The Group is exposed to interest rate risk, foreign currency risk, credit risk and liquidity risk.

The Group's senior management oversees the management of these risks and agrees policies for managing each of these risks which are summarized below.

Interest rate risk

Interest rate risk is the risk that the fair value or future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates. As of December 31, 2017 the Group had financial liabilities with floating interest rate in amount of €68 thousand. Issued bonds in amount of €14 757 thousand have fixed coupon rate. All loan receivables have fixed interest rates.

The Group's policy is to keep overdraft facilities (if it is possible to agree with the bank in such way) at fixed rates and long-term borrowings at variable rates of interest. The management decided not to enter into interest rate swaps or any other financial instruments, because it assures the flexibility of debt repayments in advance and refinancing of loans in case the need occurs.

Foreign currency risk

Foreign currency risk is the risk that the fair value or future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in foreign exchange rates. The Group's exposure to the risk of changes in foreign exchange rates relates to the Group's operating activities (when revenue or expense is denominated in a different currency from the Group's functional currency) and the Group's net investments in foreign subsidiaries whose functional currency is not euro or pegged to euro (SEK, OMR, AED, USD and RSD).

The Group has entered into some sales contracts, which have USD, OMR, AED and SEK as their functional currency. OMR and AED are pegged to USD and in conclusion, the Group mainly deals with USD and SEK fluctuation risk. Twice a year, the Group management analyzes the possibility to manage its foreign currency risk by hedging transactions that are expected to occur according to already signed contracts. For that analysis the available information of financial markets, political and economic environment and management's expectation are used. The output from all analysis done within 2017 and 2016 was always the same – the Group should not enter into any financial instrument agreement and hedge the risk of USD fluctuation. The key instrument that is used to mitigate the risk of foreign currencies rate changes is to reach the situation that all costs related to such contracts would have the same functional currency as sale contracts.

Foreign currency sensitivity

The following tables demonstrate the sensitivity to a reasonably possible change in the USD and SEK exchange rate, with all the other variables held constant. The impact on the Group's profit before tax is due to changes in the fair value of monetary assets and liabilities including non-designated foreign currency derivatives. The Group's exposure to foreign currency changes for all other currencies is not material.

	Change in USD rate	Effect on profit before tax
		€000
2017	10%	113
	5%	54
	-5%	-49
	-10%	-93
2016	10%	142
	5%	67
	-5%	-61
	-10%	-116

	Change in SEK rate	Effect on profit before tax
		€000
2017	10%	-39
	5%	-18
	-5%	17
	-10%	32
2016	10%	-3
	5%	-1
	-5%	1
	-10%	2

Credit risk

Credit risk is the risk that a counterparty will not meet its obligations under a financial instrument or customer contract, leading to a financial loss. The Group is exposed to credit risk from its operating activities (primarily for trade receivables) and from its financing activities.

Trade receivables

Customer credit risk is managed by each business unit subject to the Group's established policy, procedures and control relating to customer credit risk management. Credit quality of the customer is assessed based on entering into service delivery contracts only with these clients who are supposed to be capable to fulfill their obligations. Significant amount of revenue comes from Governmental institutions, leaders of telecommunication, health, finance, insurance, production and other sectors that are considered to be capable to meet its obligations.

The requirement for impairment is analyzed at each reporting date on an individual basis for all clients. The calculation is based on actually incurred historical data and actual situation of each client. As at 31 December 2017, the group had recorded €44 thousand (as at 31 December 2016: €510 thousand) as impairment of receivables.

The Group evaluates the concentration of risk with respect to trade receivables as low, as its customers are located in several jurisdictions and industries and operate in largely independent markets. The Group's maximum exposure to credit risk for the components of the statement of financial position at 31 December 2017 and 2016 is the carrying amounts as illustrated in Note 13.3 and 14, except for financial guarantees.

Financial instruments and cash deposits

Credit risk from balances with banks and financial institutions is managed by the Group's Finance department in accordance with the Group's policy. Investments of surplus funds are not made and Group enters only in term deposit agreements.

Liquidity risk

The Group monitors its risk to a shortage of funds using a recurring cash management reporting system. The Group's objective is to maintain a balance between the continuity and flexibility of funding, through the use of bank overdrafts, bank loans, finance and operating leases and hire purchase contracts.

The table below summarizes the maturity profile of the Group's financial liabilities based on contractual undiscounted payments.

Year ended on 31 December 2017	Less than 3 months €000	3-12 months €000	1-7 years €000	Total €000
Interest-bearing loans, borrowings and lease liabilities	9	25	14 791	14 825
Trade and other payables	1 592	0	0	1 592
Financial guarantee contracts	124	362	4 326	4 812
Total	1 725	387	19 117	21 229
Year ended on 31 December 2016	Less than 3 months €000	3-12 months €000	1-7 years €000	Total €000
Interest-bearing loans, borrowings and lease liabilities	14	119	2 730	2 863
Trade and other payables	1 210	0	0	1 210
Financial guarantee contracts	294	2 497	1 819	4 610
Total	1 518	2 616	4 549	8 683

Excessive risk concentration

Concentrations arise when a number of counterparties are engaged in similar business activities, or activities in the same geographical region or have economic features that would cause their ability to meet contractual obligations to be similarly affected by changes in economic, political or other conditions. Concentrations indicate the relative sensitivity of the Group's performance to developments affecting a particular industry.

14. Receivables, prepayments and work in progress

	2017	2016
	€000	€000
Trade receivables ¹	8 548	8 696
Work in progress	3 845	1 824
Prepayments for services	712	592
Prepaid taxes ²	289	77
Government grant receivable	6	9
Other short-term receivables ³	4 230	2 186
Total	17 630	13 384

¹ All trade receivables are collectable within 12 months. The Group Management made all the necessary impairments and the book value of trade receivables represents the fair value of assets. As at 31 December 2017, the Group had recorded €44 thousand (as at 31 December 2016: €510 thousand) as impairment of receivables.

As at 31 December, the ageing analysis of trade receivables is as follows:

	Total	Neither past due nor impaired	Past due but not impaired				
			< 30 days	30–60 days	61–90 days	91–120 days	> 120 Days
	€000	€000	€000	€000	€000	€000	€000
2017	8 548	6 481	1 019	192	2	19	835
2016	8 696	5 925	1 288	268	109	54	1 052

² Prepaid taxes split according to different types of taxes:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Corporate income tax	162	43
Value added tax	68	2
General tax prepayment (not specified by different types of taxes)	59	32
Total prepaid taxes	<u>289</u>	<u>77</u>

³ Other short-term receivables as at 31 December 2017, consist loan and accrued interest receivable from Nortal Group, receivable from employees, collaterals and other receivables.

15. Cash

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Cash on hand and cash equivalents	7 651	7 960
Short-term deposits	27	27
Total (Note 13.3)	<u>7 678</u>	<u>7 987</u>

As at 31 December 2017, the Group had available €2 602 thousand (2016: €2 560 thousand) of undrawn committed borrowing facilities.

The Group has been provided with 3 overdraft facility agreements:

- The overdraft agreement in amount of €2 000 thousand is valid until 26 June 2018. The overdraft carries 3.90% interest. The overdraft is issued in Euros.
- The overdraft agreement in amount of €500 thousand is valid until further notice. The annual interest charged on the outstanding amount of the overdraft facility at any given time is one week EURIBOR to which 2.00% margin is added. The annual facility interest charged on the granted amount of the €500 thousand overdraft facility is 0.25%. The overdraft is issued in Euros.
- The overdraft agreement in amount of €102 thousand is valid until further notice. The annual interest charged on the outstanding amount of the overdraft facility at any given time is 4.25%. The annual facility interest charged on the granted amount of the overdraft facility is 2%. The overdraft is issued in Swedish Krona.

16. Issued capital and reserves

Authorized shares

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Ordinary shares ¹	2 940 500	2 940 500
	<u>2 940 500</u>	<u>2 940 500</u>

Ordinary shares issued and fully paid

At 1 January 2016	2 940 500
At 31 December 2016	2 940 500
At 31 December 2017	<u>2 940 500</u>

Share premium	€000
At 1 January 2016	1 954
Changes in 2016	742
At 31 December 2016	<u>2 696</u>
At 31 December 2017	<u>2 696</u>

¹ Shares have no determined value.

Other capital reserves

- Share-based option scheme contribution

As at 31 December 2017 the granted amount of share options that might be vested was 5 950 (2016: 7 350). Based on not met EBITDA condition, the total cost of share options for 2017 was €37 thousand (2016: €56 thousand). The management decided to reverse reserve for option contribution related to options which were matured in 2016 in amount of €200 thousand. Refer to Note 21 for further details.

- Legal mandatory reserve

Pursuant to the Commercial Code of the Republic of Estonia and the articles of association of the Parent, at least 5% of the net profit attributable to the shareholders of the Parent must be transferred to the legal mandatory reserve each financial year, until the reserve amounts to at least 10% of the share capital. Share capital of Nortal AS was €1 880 thousand and the legal mandatory reserve and the legal mandatory reserve should be at least €188 thousand. During 2017 €106 thousand of the net profit was transferred to legal mandatory reserve.

- Currency exchange reserve

The foreign currency translation reserve is used to record exchange differences arising from the translation of the financial statements of foreign subsidiaries.

17. Distributions made and proposed

The amount of dividend paid in 2017 was €4 245 thousand (2016: €2 395 thousand)

Based on preliminary result of 2017, the Group made a decision to distribute up to 50% of preliminary profit. The not audited net profit was in amount of €4 119 thousand and on 26 January 2018 dividend in amount of €1 900 thousand was distributed.

The Group's management has a plan to propose the additional dividend distribution in amount of €3 195 thousand.

18. Provisions

	Provisions
	€000
At 1 January 2016	1 006
Utilized	-738
Arising during the year	58
At 31 December 2016	326
Utilized	-196
Arising during the year	931
At 31 December 2017	1 061

Provision for software development related arrangements

A provision for estimated losses is recognized based on the project's budgeted expenses and the outstanding revenue from undelivered services.

As at 1 January 2017 the outstanding amount of provisions for estimated project losses was € 282 thousand.

During 2017 the Group utilized provisions made in 2015 in the amount of €25 thousand and provisions made in 2014 in the amount of €127 thousand.

At 31 December 2017, the budgets of all unfinished projects were re-assessed and based on this information the Group recognized an expected losses on the arrangements for the performance obligations and additional service delivery costs associated with some of the projects in amount of €65 thousand.

A provision for estimated warranty obligation costs is recognized based on the past experience, taking into account working hours spent on warranty works.

As at 31 December 2017, provision related to warranty obligations was €797 thousand, including €648 thousand which is planned to utilize during 2018.

Provision for expected court costs

In December 2016 Nortal's Russian subsidiary Nortal OOO lost a court case against the client regarding the payment of unpaid invoices. As per the verdict, Nortal OOO was supposed cover the court costs in January 2017. As at 1 January 2017 the outstanding amount of provision for expected court costs was € 44 thousand. The provision was utilized in 2017.

Provision for expected costs related to EU grant

During 2012-2015 Nortal's subsidiary in Lithuania received grant from EU for training project. As there is high probability that not all required conditions will be met for post-project ratios, provision for expected costs in amount of €28 thousand was made.

Provision for expected cost related to investment to associated company

Nortal's associated company Nortal Solutions LLC in Dubai is fully financed by Nortal. As the company had loss provision in amount of €39 thousand was made.

19. Accrued expenses and deferred revenue

	2017	2016
	€000	€000
Accrued expenses related to employees ¹	3 091	5 574
Other accrued expenses ²	396	398
Prepaid revenue and deferred income ³	1 695	1 999
Total accrued expenses and deferred income	5 182	7 971

¹ Accrued expenses related to employees consist of the following expenses:

	2017	2016
	€000	€000
Salaries	639	496
Vacation reserve	2 121	1 957
Bonuses payable to employees	0	2 897
Accrued contract termination costs	331	224
Total accrued expenses related to employees	3 091	5 574

² Other accrued expenses consist of the following expenses:

	2017	2016
	€000	€000
Accrued subcontracting expenses	125	203
Accrued interest	77	0
Accrued license support	0	60
Other accrued expenses	194	135
Total other accrued expenses	396	398

³ Prepaid revenue and deferred income consists of the following income:

	2017	2016
	€000	€000
Customer's prepayments and prepaid software development revenue (including warranty period services)	1 566	1 847
Prepaid consultation revenue	77	97
Prepaid license support revenue	52	55
Total deferred income	1 695	1 999

20. Pensions and other post-employment benefit plans

An external pension insurance company manages the Finnish subsidiary's pension plan. Contributions to the pension plan are expensed in the income statement in the period these contributions occur, and are managed by external parties. The Company does not have any obligations for damage compensation. Management does not consider it to be necessary to make any actuarial or other type of valuation.

In 2017, the contributions amounted to €2 156 thousand (2016: €1 650 thousand), see Note 8.4.

21. Share-based payments

Senior Executive Plan: original

In 2015 under the Senior Executive Plan (SEP), share options of the holding company, Nortal Group AS, were granted to senior executives with more than 36 months of service. The exercise price of the share options is equal to the market price of the underlying shares on the date of grant. The share options vest when the Group's EBITDA amount targets for the period up 1 January 2015 to 31 December 2017 are met and employment or management board contract is valid until 31 August 2018. If these criteria are not met, the share options do not vest.

There are no cash settlement alternatives. The Group does not have a past practice of cash settlement for these share options.

The fair value of the share options was estimated at the grant date using a Black-Scholes option pricing model, taking into account the terms and conditions upon which the share options were granted. According to the calculation, the fair value of one share option was €26.58.

The table below represents input data for the share option fair value calculation.

Name of the parameter	Value
spot price of the underlying asset	€57.83
exercise price of the call option	€60.00
time to maturity	5.92
time at valuation date	0
discrete dividend yield	0
number of time dividend is paid	0
annualized volatility of the underlying assets returns ¹	51.06%
current continuously compounded risk-free interest rate	0.25%

¹ For the annualized volatility of the underlying assets returns ratio calculation, the eight peer companies' data was used. Management believes that these companies are very close to the Company and the average annualized volatility data represents the ratio that can be used for the share option valuation.

Senior Executive Plan: modification

In June 2016, there were changes in Nortal group structure. A new holding company, Nortal Group Holding AS, was established and the subsidiary of Nortal Group Holding AS, N-Investment OÜ, acquired the shares of Nortal Group AS. The acquisition was co-financed by the bank on a condition that there would not be any share options at Nortal Group AS level after the acquisition.

Therefore, the 2015 share option agreements were terminated and the new holding company Nortal Group Holding AS and the board members and employees of Nortal AS and a subsidiary of Nortal AS, concluded new share options agreements.

Whereas 2015 share option agreements were cancelled only because of the share acquisition process and the credit institution requirement, the issuance of new options was accounted as a modification to the terms and conditions on which the options were granted (i.e. not cancellation and issuance of new options).

The fair value of the modified share options was estimated using a Black-Scholes model. According to the calculation, the fair value of one Nortal Group Holding AS share option is €12.60.

The table below represents input data for the share option fair value calculation.

Name of the parameter	Value
spot price of the underlying asset	€98.04
exercise price of the call option	€60.00
time to maturity	5
time at valuation date	0
discrete dividend yield	20.00%
number of time dividend is paid	5
annualized volatility of the underlying assets returns ¹	55.99%
current continuously compounded risk-free interest rate	0.55%

¹ For the annualized volatility of the underlying assets returns ratio calculation, the eight peer companies' data was used. Management believes that these companies are very close to the Company and the average annualized volatility data represents the ratio that can be used for the share option valuation.

If the award is modified, the entity must as a minimum recognize the cost of the original award as if it had not been modified. In addition, a further cost must be recognized for any modifications that increase the fair value of the award. According to the original valuation compiled in 2015, the fair value of one share option was €26.58 and according to the valuation compiled in 2016, the fair value of the replacement options was €12.36. Therefore, the incremental value of the option is negative and no further cost should be recognized for the modification.

As at 31 December 2017 the amount of vested share options was 5 950 (2016: 4 550). Based on not met EBITDA condition, the total cost of share options for 2017 was €37 thousand (2016: €56 thousand), see Note 16.

	General Employee Share Option Plan (granted 2011-2012)	Senior Executive Plan (granted 2015-2016)	Total
	€000	€000	€000
At 1 January 2016	200	93	293
Lost	0	-14	-14
Arising during the year	0	56	56
At 31 December 2016	200	135	335
Reversed	-200	0	-200
Arising during the year	0	37	37
At 31 December 2017	0	172	172

During 2017 the Management decided to reverse contribution reserve related to options granted during 2011-2012 which were matured in 2016 in the amount of €200 thousand.

22. Trade and other payables

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Tax payable ¹	2 340	2 158
Supplier payables (Note 13.3)	1 592	1 210
Other payables	12	0
Total payables, prepayments and other current liabilities	<u>3 944</u>	<u>3 368</u>

¹ Tax payable split according to different types of taxes:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
VAT	1 024	1 101
Social tax	569	462
Personal income tax	485	396
Unemployment tax	83	44
Corporate income tax	70	94
Pension insurance tax	61	51
Withholding tax	18	2
Other taxes	30	8
Total tax payable	<u>2 340</u>	<u>2 158</u>

23. Commitments and contingencies

Operating lease commitments - Group as a lessee

Operating lease payments of continuous operating lease contracts due in the forthcoming periods are distributed as follows:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Short-term portion of the liability – due within 1 year	819	803
Long-term portion of the liability – due within 2-5 years	1 748	1 763
Total	<u>2 567</u>	<u>2 566</u>

Guarantees

As at 31 December 2017, the Group has following guarantees issued by banks and insurance companies to cover the liabilities arising from the contracts with customers and lessors. The amount of guarantees is provided in the table below:

	2017	2016
	€000	€000
Short-term portion of the contingent liability – due within 1 year	486	2 791
Long-term portion of the contingent liability – due within 2-5 years	4 322	1 814
Long-term portion of the contingent liability – due within over 5 years	4	5
Total	4 812	4 610

In the opinion of the management, it is unlikely that the above mentioned guarantees will be realized.

As additional collateral for overdraft facility and guarantees the commercial pledge agreement of AS Nortal assets is signed and Nortal Oy shares are pledged (Note 13.2).

The Finnish subsidiary has pledged the business mortgages in the amount of €1 million (2016: €1 million) for the security of the responsibilities of company against Nordea Pankki Suomi Oyj.

The Swedish subsidiary has pledged the business mortgages in the amount of €102 thousand for the security of the responsibilities of company against Skandinaviska Enskilda Banken AB and business mortgages in the amount of €76 thousand for the security of the responsibilities of company against Almi Företagspartner Stockholm Sörmland AB.

24. Related party disclosures

Note 5 provides information about the Group's structure, including details of the subsidiaries and the holding company. The following table provides the total amount of transactions that have been entered into with related parties for the relevant financial year.

		Sales to related parties	Purchases from related parties	Amounts owed by related parties¹	Amounts owed to related parties¹
		€000	€000	€000	€000
Parent company of the Group:					
Nortal Group AS	2017	0	0	0	1
	2016	1	0	0	7
Holding company of the Group:					
Nortal Group Holding AS	2017	0	0	0	2
	2016	0	0	0	0
Associates:	2017	11	0	47	12
	2016	0	0	0	0
Parties related to shareholders	2017	0	20	0	3
	2016	0	9	0	0

¹ The amounts are classified as trade receivables and trade payables, respectively.

Loans received from related parties

		Interest expense	Amounts owed to related parties
		€000	€000
Parent company of the Group:			
Nortal Group AS	2017	2	0
	2016	0	0

Loans to related parties

		Interest revenue	Amounts owed by related parties
		€000	€000
Parent company of the Group: Nortal Group AS	2017	370	10 827
	2016	39	2 115
Associates:	2017	0	4
	2016	0	0
Key management personnel of the Group: Director's loan	2017	0	0
	2016	0	0

Loans to the parent company

On January 2017 parent company's all loan and interest liabilities as at 31.12.2016 were offset against the dividend payment.

The loans granted to Nortal Group AS in 2017 were intended to refinance its outstanding debt obligations to external parties. Loans were not secured.

As at 31.12.2017 loan receivable consists of following loans:

- Short term loan in the amount €576 thousand with interest rate of 4.79%
- Long term loan in the amount €9 890 thousand with interest rate of 5.8%, including short term balance in the amount of €3 419 thousand and long term balance in the amount of €6 471 thousand. Loan has agreed repayment schedules during 2018-2022.

Loan to associate

During 2017 short term loan €4 thousand was given to associated company Nortal Solutions LLC. The loan limit granted is €23 thousand. It is nominated in AED and has no interest.

Terms and conditions of transactions with related parties

Sales to and purchases from related parties are made at terms equivalent to those that prevail in arm's length transactions. Outstanding balances at the year-end are unsecured and interest free, and the settlement occurs in cash. There have been no guarantees provided or received for any related party receivables or payables. For the year ended 31 December 2017, the Group has not recorded any impairment of receivables relating to amounts owed by related parties (2016: €0). This assessment is undertaken each financial year by examining the financial position of the related party and the market, in which the related party operates.

Compensation of key management personnel of the Group

The amounts disclosed in the table are the amounts recognized as expense during the reporting period and are related to the key management personnel.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Short-term employee benefits	966	945
Share-based payment transactions	37	42
Total compensation paid to key management personnel	<u>1 003</u>	<u>987</u>

25. Standards issued but not yet effective

The Group has not applied the following IFRS and IFRIC interpretations that have been issued as of the date of authorization of these financial statements for issue, but which are not yet effective:

IFRS 9 Financial Instruments (effective for financial years beginning on or after 1 January 2018)

The final version of IFRS 9 Financial Instruments reflects all phases of the financial instruments project and replaces IAS 39 Financial Instruments: Recognition and Measurement and all previous versions of IFRS 9. The standard introduces new requirements for classification and measurement, impairment, and hedge accounting. Management has made an assessment of the effect of the standard and considers the effect to be marginal.

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers (effective for financial years beginning on or after 1 January 2018)

IFRS 15 establishes a five-step model that will apply to revenue earned from a contract with a customer (with limited exceptions), regardless of the type of revenue transaction or the industry. The standard's requirements will also apply to the recognition and measurement of gains and losses on the sale of some non-financial assets that are not an output of the entity's ordinary activities (e.g., sales of property, plant and equipment or intangibles). Extensive disclosures will be required, including disaggregation of total revenue; information about performance obligations; changes in contract asset and liability account balances between periods and key judgments and estimates.

Management has assessed the effects of applying the new standard on the Group's financial statements and has identified the following area that will be affected:

(a) Warranty obligations

The Group generally provides warranties for general software defect fixings and does not provide extended warranties in its contracts with customers. As such, existing warranties will be assurance-type warranties under IFRS 15, which will continue to be accounted for under IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets, consistent with its current practice. Under IFRS 15, extended warranties should be accounted for as service-type warranties and, therefore, be accounted for as separate performance obligations to which a portion of the transaction price should be allocated.

(b) Principal versus agent considerations

From time to time the Group enters into contracts with its customers to acquire, on their behalf, software licences produced by other suppliers. In these contracts, the Group is not considered to be primarily responsible for fulfilling the promises related to the licences, like quality and future

updates. In addition, the Group has no discretion in establishing the price for the licences. However, the Group's consideration in these contracts is determined as the difference between the maximum purchase price quoted by the customer and the final price negotiated by the Group with the third party. The Group bears credit risk on these transactions as it is obliged to pay the supplier even if the customer defaults on a payment. Under the current accounting policy, based on the existence of credit risk and the nature of the consideration in the contract, the Group concluded that it has an exposure to the significant risks and rewards associated with the sale of licenses to its customers, and accounted for the contracts as if it is a principal. IFRS 15 requires assessment of whether the Group controls a specified good or service before it is transferred to the customer. The Group has determined that it does not control the goods before they are transferred to customers, and hence, is an agent rather than principal in these contracts.

When the Group adopts IFRS 15, adjustments to the current period would decrease revenue from the sale of goods by €361 thousand and cost of sales by €361 thousand. Net effect for profit and loss statement is nil.

(c) Advances received from customers

In some agreements, Group receives advances from its customers. As these advances are related to services provided during next year, they are presented as part of Accrued expenses and deferred income. Under IFRS 15, the Group must determine whether there is a significant financing component in its contracts. As the period between the Group transfer of a promised good or service to a customer and when the customer pays for that good or service will be one year or less, no financing component will be accounted.

The Group intends to adopt the standard using the modified retrospective approach which means that the cumulative impact of the adoption will be recognized in retained earnings as of 1 January 2018 and that comparatives will not be restated.

IFRS 15: Revenue from Contracts with Customers (Clarifications) (effective for annual periods beginning on or after 1 January 2018).

The objective of the Clarifications is to clarify the IASB's intentions when developing the requirements in IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers, particularly the accounting of identifying performance obligations amending the wording of the "separately identifiable" principle, of principal versus agent considerations including the assessment of whether an entity is a principal or an agent as well as applications of control principle and of licensing providing additional guidance for accounting of intellectual property and royalties. The Clarifications also provide additional practical expedients for entities that either apply IFRS 15 fully retrospectively or that elect to apply the modified retrospective approach.

IFRS 16 Leases (effective for financial years beginning on or after 1 January 2019)

IFRS 16 sets out the principles for the recognition, measurement, presentation and disclosure of leases for both parties to a contract, i.e. the customer ('lessee') and the supplier ('lessor'). The new standard requires lessees to recognize most leases on their financial statements. Lessees will have a single accounting model for all leases, with certain exemptions. Lessor accounting is

substantially unchanged. The process of evaluating the impact and the adoption day of the new standard is ongoing.

IFRS 2: Classification and Measurement of Share based Payment Transactions (Amendments)
(effective for financial years beginning on or after 1 January 2018)

The Amendments provide requirements on the accounting for the effects of vesting and non-vesting conditions on the measurement of cash-settled share-based payments, for share-based payment transactions with a net settlement feature for withholding tax obligations and for modifications to the terms and conditions of a share-based payment that changes the classification of the transaction from cash-settled to equity-settled. The Group has no transactions in the scope of this amendment.

Amendments to IFRS 10 and IAS 28 – Sale or Contribution of Assets between an Investor and its Associate or Joint Venture (In December 2015 the IASB postponed the effective date of this amendment indefinitely pending the outcome of its research project on the equity method of accounting.)

The amendments address an acknowledged inconsistency between the requirements in IFRS 10 and those in IAS 28, in dealing with the sale or contribution of assets between an investor and its associate or joint venture. The main consequence of the amendments is that a full gain or loss is recognized when a transaction involves a business and partial gain or loss is recognized when a transaction involves assets that do not constitute a business. The Group has not yet evaluated the impact of the implementation of this standard.

IFRIC INTERPETATION 22: Foreign Currency Transactions and Advance Consideration (effective for financial years beginning on or after 1 January 2018, once endorsed by the EU)

The Interpretation clarifies the accounting for transactions that include the receipt or payment of advance consideration in a foreign currency. The Interpretation covers foreign currency transactions when an entity recognizes a non-monetary asset or a non-monetary liability arising from the payment or receipt of advance consideration before the entity recognizes the related asset, expense or income. The Interpretation states that the date of the transaction, for the purpose of determining the exchange rate, is the date of initial recognition of the non-monetary prepayment asset or deferred income liability. If there are multiple payments or receipts in advance, then the entity must determine a date of the transactions for each payment or receipt of advance consideration. The Group has no transactions in the scope of this amendment.

IFRS 9: Prepayment features with negative compensation (Amendment) (effective for financial years beginning on or after 1 January 2019, once endorsed by the EU)

The Amendment allows financial assets with prepayment features that permit or require a party to a contract either to pay or receive reasonable compensation for the early termination of the contract (so that, from the perspective of the holder of the asset there may be 'negative compensation'), to be measured at amortized cost or at fair value through other comprehensive income. The Group has no transactions in the scope of this amendment.

IAS 19: Plan Amendment, Curtailment or Settlement (Amendments) (effective for financial years beginning on or after 1 January 2019 with earlier application permitted, once endorsed by the EU)

The amendments require entities to use updated actuarial assumptions to determine current service cost and net interest for the remainder of the annual reporting period after a plan amendment, curtailment or settlement has occurred. The amendments also clarify how the accounting for a plan amendment, curtailment or settlement affects applying the asset ceiling requirements. The Group has not yet evaluated the impact of the implementation of this standard.

IAS 28: Long-term Interests in Associates and Joint Ventures (Amendments) (effective for financial years beginning on or after 1 January 2019, once endorsed by the EU)

The Amendments relate to whether the measurement, in particular impairment requirements, of long term interests in associates and joint ventures that, in substance, form part of the 'net investment' in the associate or joint venture should be governed by IFRS 9, IAS 28 or a combination of both. The Amendments clarify that an entity applies IFRS 9 Financial Instruments, before it applies IAS 28, to such long-term interests for which the equity method is not applied. In applying IFRS 9, the entity does not take account of any adjustments to the carrying amount of long-term interests that arise from applying IAS 28. The Group has not yet evaluated the impact of the implementation of this standard.

The IASB has issued the Annual Improvements to IFRSs 2014 – 2016 Cycle, which is a collection of amendments to IFRSs. The amendments are effective for annual periods beginning on or after 1 January 2018. Earlier application is permitted for IAS 28 Investments in Associates and Joint Ventures. These amendments do not have any impact on the Group.

- IFRS 1 First-time Adoption of International Financial Reporting Standards: This improvement deletes the short-term exemptions regarding disclosures about financial instruments, employee benefits and investment entities, applicable for first time adopters.
- IAS 28 Investments in Associates and Joint Ventures: The amendments clarify that the election to measure at fair value through profit or loss an investment in an associate or a joint venture that is held by an entity that is venture capital organization, or other qualifying entity, is available for each investment in an associate or joint venture on an investment-by-investment basis, upon initial recognition.

The Group plans to adopt the above-mentioned standards and interpretations on their effectiveness date provided the EU endorses them.

IFRIC INTERPETATION 23: Uncertainty over Income Tax Treatments (effective for annual periods beginning on or after 1 January 2019 once endorsed by the EU)

The Interpretation addresses the accounting for income taxes when tax treatments involve uncertainty that affects the application of IAS 12. The Interpretation provides guidance on considering uncertain tax treatments separately or together, examination by tax authorities, the appropriate method to reflect uncertainty and accounting for changes in facts and circumstances. The Group has not yet evaluated the impact of the implementation of this standard.

The IASB has issued the Annual Improvements to IFRSs 2015 – 2017 Cycle, which is a collection of amendments to IFRSs. The amendments are effective for annual periods beginning on or after 1 January 2019 with earlier application permitted. These annual improvements have not yet been endorsed by the EU. The Group has no transactions in the scope of this amendment.

- IFRS 3 Business Combinations and IFRS 11 Joint Arrangements: The amendments to IFRS 3 clarify that when an entity obtains control of a business that is a joint operation, it remeasures previously held interests in that business. The amendments to IFRS 11 clarify that when an entity obtains joint control of a business that is a joint operation, the entity does not remeasure previously held interests in that business.
- IAS 12 Income Taxes: The amendments clarify that the income tax consequences of payments on financial instruments classified as equity should be recognized according to where the past transactions or events that generated distributable profits has been recognized.
- IAS 23 Borrowing Costs: The amendments clarify paragraph 14 of the standard that, when a qualifying asset is ready for its intended use or sale, and some of the specific borrowing related to that qualifying asset remains outstanding at that point, that borrowing is to be included in the funds that an entity borrows generally.

26. Events after the reporting period

In February 2018, Nortal AS bought the dormant (just established) limited liability company in Botswana with the purpose to use it in the process of project delivery to the Botswana client.

27. Non-consolidated income statement of the Parent

For the year ended on 31 December 2017

The parent company's non-consolidated primary financial statements are presented in the notes 27-30 because it is required by the Estonian Accounting Law and is not a required part of the consolidated financial statements prepared under International Financial Reporting Standards as adopted by the European Union. These unconsolidated primary financial statements do not constitute the Parent's separate financial statements as defined in IAS 27 (Consolidated and Separate Financial Statements).

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Revenue	23 675	18 984
Operating income	1 837	1 449
Total revenue	25 512	20 433
Costs of goods sold and services rendered	-7 623	-4 445
Other operating expenses	-3 473	-3 386
Personnel expenses	-11 401	-11 702
Total operating expenses	-22 497	-19 533
EBITDA	3 015	900
Depreciation, amortization and impairment of non-current assets	-25	-47
Other expenses	-1	-167
Operating profit (loss)	2 989	686
Financial income	2 920	4 090
Financial expenses	-664	-242
Profit (loss) before income tax	5 245	4 534
Income tax	505	0
Net profit (loss) for the financial year	5 750	4 534

28. Non-consolidated statement of financial position of the Parent

As at 31 December 2017

	2017	2016
	€000	€000
Tangible assets	14	20
Intangible assets	47	17
Deferred tax asset	611	0
Long-term financial investments	16 072	9 189
Total non-current assets	16 744	9 226
Receivables, prepayments, loans and work in progress	13 818	8 156
Cash	2 852	2 804
Total current assets	16 670	10 960
TOTAL ASSETS	33 414	20 186
Share capital	1 881	1 881
Share premium	2 697	2 697
Share-based option scheme contribution	172	257
Reserves	188	82
Retained earnings	2 325	2 020
Net profit (loss) of the financial year	5 750	4 534
Total equity	13 013	11 471
Long-term borrowings	14 760	2 671
Other long-term liabilities	0	1
Total non-current liabilities	14 760	2 672
Payables, prepayments and other current liabilities	3 055	2 506
Provisions	663	69
Accrued expenses and deferred income	1 923	3 468
Total current liabilities	5 641	6 043
TOTAL LIABILITIES	20 401	8 715
TOTAL LIABILITIES AND EQUITY	33 414	20 186

29. Non-consolidated statement of cash flows of the Parent

For the year ended on 31 December 2017

	2017 €000	2016 €000
Operating activities		
Profit (loss) before income tax	5 245	4 534
Adjustments to reconcile profit before tax to net cash flow:		
Depreciation and amortization	25	47
Financial income	-2 920	-4 090
Financial expenses	664	242
Working capital adjustments:		
Change in assets related to operating activities	1 005	827
Change in liabilities and prepayments related to operating activities	-5 360	2 401
Total cash flows from operating activities	-1 341	3 961
Proceeds from sale of property, plant and equipment	5	7
Purchase of property, plant and equipment	-10	-4
Purchase of intangible assets	-29	-6
Disbursement of loans	-13 808	-1 133
Loans repayments received	3 003	554
Interest received	0	5
Acquisition of a subsidiary, net of cash acquired	-5	-129
Proceeds from the sale of holding in associated companies and other financial investments	0	414
Dividends received	62	1 500
Total cash flows from investing activities	-10 782	1 208
Repayments of borrowings	-4 179	-486
Proceeds from borrowings	16 927	0
Payment of finance lease liabilities	0	-12
Interest paid	-475	-91
Receipt of Government grant	18	188
Dividends paid	-100	-2 395
Total cash flows from financing activities	12 191	-2 796
Total cash flows	68	2 373
Cash and cash equivalents at the beginning of the period	2 804	431
Net increase/decrease in cash and cash equivalents	68	2 373
Currency exchange loss	-20	0
Cash and cash equivalents at the end of the period	2 852	2 804

30. Non-consolidated statement of changes in equity of the Parent

For the year ended on 31 December 2017

	Share capital €000	Share premium €000	Share-based option scheme contribution €000	Legal mandatory reserve €000	Retained earnings €000	Total €000
Balance as at 1 Jan 2016	1 880	1 955	214	-	4 497	8 546
Profit of financial year	0	0	0	0	4 534	4 534
Employee share option program	0	0	43	0	0	43
Transfers to legal mandatory reserve	0	0	0	82	-82	0
Issue of share capital	1	742	0	0	0	743
Dividends	0	0	0	0	-2 395	-2 395
Balance as at 31 Dec 2016	1 881	2 697	257	82	6 554	11 471
Profit of financial year	0	0	0	0	5 750	5 750
Employee share option program	0	0	37	0	0	37
Reversal of contribution of matured share options	0	0	-122	0	122	0
Transfers to legal mandatory reserve	0	0	0	106	-106	0
Dividends	0	0	0	0	-4 245	-4 245
Balance as at 31 Dec 2017	1 881	2 697	172	188	8 075	13 013

The Parent's adjusted non-consolidated equity as at December 31 is as follows:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€000	€000
Non-consolidated equity of the Parent	13 013	11 471
Carrying value of subsidiaries, joint ventures and associates in the non-consolidated balance sheet of the Parent (minus)	-9 170	-9 136
Value of subsidiaries, joint ventures and associates under the equity method of accounting (plus)	6 246	7 306
Total	<u>10 089</u>	<u>9 641</u>

んご

Translation of the Estonian Original

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To the Shareholders of Nortal AS

Opinion

We have audited the consolidated financial statements of Nortal AS and its subsidiaries (the Group), which comprise the consolidated statement of financial position as at 31 December 2017, and the consolidated statement of comprehensive income, consolidated statement of changes in equity and consolidated statement of cash flows for the year then ended, and notes to the consolidated financial statements, including a summary of significant accounting policies.

In our opinion, the accompanying consolidated financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Group as at 31 December 2017, and its consolidated financial performance and its consolidated cash flows for the year then ended in accordance with the International Financial Reporting Standards as adopted by the European Union.

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (Estonia). Our responsibilities under those standards are further described in the *"Auditor's responsibilities for the audit of the consolidated financial statements"* section of our report. We are independent of the Group in accordance with the Code of Ethics for Professional Accountants (Estonia), and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with the requirements of code of ethics.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our unqualified opinion.

Other information

Management is responsible for the other information. Other information consists of management report, but does not consist of the consolidated financial statements and our auditor's report thereon.

Our opinion on the consolidated financial statements does not cover the other information and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the consolidated financial statements, our responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the consolidated financial statements or our knowledge obtained in the audit or otherwise appears to be materially misstated.

If, based on the work we have performed, we conclude that there is a material misstatement of this other information, we are required to report that fact. We have nothing to report in this regard.

Responsibilities of management and those charged with governance for the financial statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the consolidated financial statements in accordance with the International Financial Reporting Standards as adopted by the European Union, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of consolidated financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the consolidated financial statements, management is responsible for assessing the Group's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Group or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Group's financial reporting process.

Auditor's responsibilities for the audit of the consolidated financial statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the consolidated financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit

conducted in accordance with International Standards on Auditing (Estonia) will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these consolidated financial statements.

As part of an audit in accordance with International Standards on Auditing (Estonia), we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the consolidated financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Group's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Group's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the consolidated financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Group to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the consolidated financial statements, including the disclosures, and whether the consolidated financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.
- Obtain sufficient appropriate audit evidence regarding the financial information of the entities or business activities within the Group to express an opinion on the consolidated financial statements. We are responsible for the direction, supervision and performance of the group audit. We remain solely responsible for our audit opinion.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

Tallinn, 7 March 2018

Olesia Abramova
Authorised Auditor's number 561
Ernst & Young Baltic AS
Audit Company's Registration number 58

Herki Didvig
Authorised Auditor's number 573

Proposal for profit allocation

The Management Board of Nortal AS proposes to the General Meeting of Shareholders to distribute the profit as follows:

Total distributable profit as of 31.12.2017:	€5 210 thousand
incl 2017 profit:	€5 116 thousand
incl retained earnings:	€94 thousand

Dividend distribution on 26.01.2018:	-€1 900 thousand
Transfers to legal mandatory reserve:	-€0 thousand
Dividend distribution:	-€3 195 thousand
Retained earnings (after dividend distribution):	€115 thousand

Priit Alamäe
Chairman of the Management Board

Andre Krull
Member of the Management Board

Oleg Shvaikovsky
Member of the Management Board

Neringa Narbutienė
Member of the Management Board

7 March 2018

Sales revenue distribution according to EMTAK

Year 2017 sales revenue divided according to EMTAK codes is as the following:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	<u>€000</u>	<u>€000</u>
Development work and support services of information systems – EMTAK code 62011	23 612	18 504
Sales of hardware and software – EMTAK code 47411	63	480
Total revenue	<u>23 675</u>	<u>18 984</u>

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Programmeerimine	62011	23611798	99.73%	Jah
Arvutite, arvuti välisseadmete ja tarkvara jaemüük	47411	63209	0.27%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6101990
Faks	+372 6101991
E-posti aadress	info@nortal.com
Veebilehe aadress	www.nortal.com